

วิทยุ สราญรมย์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 51 เมษายน-มิถุนายน 2554 ISSN 1513-1054

การเปิดสัมพันธไมตรีไทย-จีน ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช
“กัณฑ์ชัยพัฒนา” และ “พนหลวง” นวัตกรรมในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองออร์ังกาบาด

 ๑๐๐ ปี ชาตกาล มหาวชิราวุธ ปรามย์
 100th Anniversary of Momrajawongse (M.R.) Kukrit Pramoj

ปก ได้รับการเอื้อเฟื้อจากบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

หนังสือวิทยุสารณรมย์ ISSN 1513-105X
 ปีที่ 13 ฉบับที่ 51 เมษายน-มิถุนายน 2554

ที่ปรึกษา

ธานี ทองภักดี / เจษฎา กตเวทิน / ชยพันธ์ บำรุงพงศ์

นายสถานีวิทยุสารณรมย์

คันสนีย์ สหัสสระรังษี

บรรณาธิการ

สุวรรณา ฟองสมุทร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

หทัยกานต์ ฤกษ์จำนง

คณะผู้จัดทำ

วนิดา พหลพลพยุหเสนา	เกษมสันต์ ทองศิริ
กฤษฎีฉัตร สุจิรา	เสริมศรี นาคะวิโรจน์
ปัญญา อธิโกศรี	บุญยรัตน์ แสงทอง
จิตรัตน์ ธรรมสิทธิ์ชัย	ธิดารัตน์ พงศ์ไชยยัง
หิรัญ สุวรรณเทศ	รัฐภัทร์ เจริญทวีรัตน์
ศศิธร ธนนทา	วโรตม์ ชอินทรวงศ์

คอมพิวเตอร์

หจก. บี.เอ็น.เอส. แอดวานซ์

รูปเล่ม

หจก. บี.เอ็น.เอส. แอดวานซ์

พิมพ์ที่

บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

หนังสือ “วิทยุสราญรมย์” รายสามเดือน

จัดทำโดย

สถานีวิทยุสราญรมย์ กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ
กระทรวงต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400
โทรศัพท์ 0-2203-5000 โทรสาร 0-2643-5093
ผู้สนใจสามารถติดต่อขอรับหนังสือและส่งข้อเขียนมาให้พิจารณาตามที่อยู่ข้างต้น

ฉัตรมงคลตราศิริราช

“พระองค์ทรงมนำแผ่นดินถิ่นสยาม”
และตลอดกาลนานผ่านมานั้น

คือถ้อยความที่พระองค์ทรงมุ่งมั่น
มิเคยมีแพ้สักวันทรงสืบเสียด

ที่ไหนแสงกลับขลุ่ยและขลุ่ย
พระเมตตาของพิสุทธิดุจแสงเดือน

ด้วยหยาดน้ำแห่งพระทัย ใครเสียด
ที่ยึดเยื้อแห่งแสงหล้ายามราตรี

ทรงห่วงใยประชาชนทุกหนแห่ง
หากเคยดุดเป็นคัมภีร์และปรมปริศน์

และเปลี่ยนแปลงทุกซบเป็นสุขในทุกที่
หากไม่มีเป็นมากมายได้ดุดกัน

ที่คนไทยสุขสบายในวันนี้
ที่ไตรรงค์โบกไสวในแผ่นดิน

ก็ด้วยพระบารมีมีรส
เพราะภูมิินทร์เหนือยหนักหนามานาน

ฉัตรมงคลใช้เพียงฉัตรกษัตริย์สยาม
แก่พลนิกรนิรันดร์กาล

แต่แผ่นดินร่วมเย็นเกษมศานต์
ขอกราบกรานด้วยจงรักและภักดี

ประภัสสร เสวิกุล
ประพันธ์ในนามสภานิติบัญญัติ

สารบัญ

หนังสือวิทยุสรณมัย

ปีที่ 13 ฉบับที่ 51 เมษายน-มิถุนายน 2554

ISSN 1513-105X

- 6 ก้อยแกลง
- 10 การเปิดสัมพันธ์ไมตรีไทย-จีน ของ ม.ร.ว. ดึกฤทธิ์ ปราโมช
- 29 “กัณฑ์ชัยพัฒนา” และ “ฝนหลวง” นวัตกรรมใน
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 42 ข้อมูลสำหรับประชาชน กรณีทัพพูชาขอให้ศาลโลก
 ตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารปี 2505
 และมีคำสั่งให้ออกมาตรการชั่วคราว
- 46 น้ำพริก
- 53 อยู่เมืองนอกก็หัดเป็นชาวพุทธมากขึ้นได้
- 63 วรอส-วาฬ
- 87 แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองออร์ังกาบาด
 ทางภาคตะวันตกของอินเดีย
- 100 ข้าราชการไทยเก่ง ดี มีสุข
- 106 ท้าวทองกิบม้า

- 114 จากสวัสดิ์ สะบายดี ถึงจาว
บนเส้นทางหลวงหมายเลข 9
- 126 วัฒนธรรมการเียบ : เียบมือ เียบข้าว
- 130 ริดสีดวง
- 135 กั๊วงอก พลังแห่งชีวิต
- 144 บอระเพ็ดป้องกันศัตรูข้าว
- 147 “หลุมยุบ” ภัยใต้ดินใกล้ตัว ดาดการณ์ได้
หากรู้จักสังเกต
- 152 มนต์เสน่ห์เมืองบาดาล จ. กาญจนบุรี
- 159 รู้จักอาเซียนผ่านคำศัพท์-คำย่อทางการทูต
และการต่างประเทศ
- 170 หลากหลายคือหนึ่งเดียว
- 184 ท้ายเล่ม

ท້อยแกลง

สวสดีดะท่านผู้อ่านหนังสือวิทยุสราญรมย์ทุกท่น

หนังสือวิทยุสราญรมย์ที่อยู่ในมือท่นขณะนี้ เป็นหนังสือเล่มที่ 2 ที่ดิฉันซ้ามารับหน้าที่ผู้อำนวยการกองวิทยุกระจายเสียง/นายสทธานิวิทยุสราญรมย์ ดิฉันขอเรียนว่า เราได้มีการปรับงานโดยรวม และได้ปรับผังรายการวิทยุสราญรมย์ เพื่อให้มีความเข้มข้นและหลากหลายในเนื้อหายิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเสนอ รายการใหม่ “เฉลิมพระเกียรติในหลวง 84 พรรษา” เนื่องด้วยปีนี้เป็นปี มหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ 7 รอบ จึงเป็น โอกาสอันดียิ่งที่ เราจะร่วมกันเผยแพร่พระอัจฉริยภาพและพระราชกรณียกิจ ที่ทรงคุณค่าอย่างอเนกอนันต์ของพระองค์ในด้านต่างๆ ตลอดจนแนะนำ โครงการในพระราชดำริเพื่อการพัฒนาของพระองค์ให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง ยิ่งขึ้นถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ได้ทรงมุ่งมั่นและทุ่มเทพระองค์ ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชนชาวไทยอย่างไมทรงเหน็ดเหนื่อย พระวรกายตลอดมา อีกรายการหนึ่งที่เราเห็นว่าเป็นประโยชน์ยิ่งและ

ทันเหตุการณ์นั้นคือ “เราคืออาเซียน” ซึ่งเป็นรายการที่มากด้วยสาระและ
กระตุ้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างรอบด้าน เพื่อสร้างความตระหนัก
รู้ให้แก่คนไทยในการเตรียมพร้อมต่อการก้าวไปสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน
ภายในปี พ.ศ. 2558 โดยคนไทยจะได้เตรียมตัวเปิดรับโอกาสใหม่ๆ และ
ปรับตัวกับความท้าทายได้ดีขึ้น นอกจากนี้ เราได้เพิ่มรายการน้องใหม่ที่นำ
เสนอสาระและกระตุ้นความรู้วิถีชาวบ้าน และแนะนำช่องทางในการทำอาชีพของ
พี่น้องชาวไทย เช่น รายการ “ถนนอาชีพ” ซึ่งดิฉันหวังว่ารายการใหม่และรายการ
ต่างๆ ของสถานีวิทยุสุราษฎร์จะเป็นที่ชื่นชอบของท่าน ทั้งในแง่สาระและ
ความเพลิดเพลินในการรับฟังเช่นเคยค่ะ นอกจากการรับฟังรายการของเรา
ได้ที่คลื่น AM 1575 KHz แล้ว ท่านยังสามารถรับฟังรายการต่างๆ ย้อนหลัง
ผ่านเว็บไซต์ www.mfa.go.th/multimedia ได้เช่นเคยค่ะ

ท่านผู้อ่านคะ

ในฐานะนายสถานีวิทยุสุราษฎร์ ซึ่งทีมงานของเราได้จัดทำ
หนังสือวิทยุสุราษฎร์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับ
ท่านผู้อ่านด้วยนั้น ดิฉันได้เรียนรู้ว่า การจัดทำหนังสือเล่มหนึ่งขึ้นมานั้น ไม่ใช่
เรื่องง่าย ต้องอาศัยความตั้งใจและความมุ่งมั่นในการเลือกสรรเรื่องดีๆ น่าสนใจ
ทันเหตุการณ์ และในขณะเดียวกัน ก็เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

ในช่วงที่ผ่านมา มีวันสำคัญๆ ที่ถือเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์
น่าจดจำ เริ่มจากวันฉัตรมงคล ซึ่งเป็นวันที่ระลึกในการครบรอบปีที่พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงรับพระบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยโดยสมบูรณ์ โดยพระองค์ได้ขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อ
จากสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เมื่อ
วันที่ 9 มิถุนายน 2489 แล้วได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาอยู่ ณ ประเทศ
สวิตเซอร์แลนด์ จนกระทั่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว จึงได้เสด็จนิวัติประเทศไทย
และรัฐบาลไทยได้น้อมเกล้าฯ จัดพระราชพิธีบรมราชาภิเษกถวายเมื่อวันที่

5 พฤษภาคม 2493 ซึ่งในวันนั้น พระองค์ได้ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

เนื่องในวันฉัตรมงคลรำลึกปีนี้ สถาบันวิทยุสราญรมย์ได้รับความกรุณาจากคุณประภัสสร เสวิกุล อดีตผู้จัดรายการ “วงวรรณกรรม” และบรรณาธิการคนแรกของหนังสือวิทยุสราญรมย์ ร้อยเรียง “ฉัตรมงคลอาศิรวาท” สะท้อนความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจทั้งหลายทั้งปวงเพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทย ตัวอย่างหนึ่งที่เด่นชัดคืองานวัฒนธรรมเกี่ยวกับ “กัณฑ์ชัยพัฒนา” และ “ฝนหลวง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา และทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล “ผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา” จากองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกหรือ WIPO ที่คุณสุชาติา เมฆธรา และคุณนิจอพันธ์ บุรณศิริ ได้ถ่ายทอดให้ท่านผู้ฟังสถานีวิทยุสราญรมย์รับทราบกันในรายการ “เฉลิมพระเกียรติในหลวง 84 พรรษา” และสถานีวิทยุฯ เห็นว่าควรได้รับการถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้ที่พลาดโอกาสในการรับฟังได้รับทราบกันด้วย

ในโอกาสที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือที่เรารู้จักกันดีในชื่อ “ยูเนสโก” ได้ประกาศยกย่อง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรี ว่า เป็นบุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ในโอกาสครบรอบ 100 ปี ชาตกาลของท่าน ในวันที่ 20 เมษายน 2554 สถานีวิทยุสราญรมย์ขอกราบขอบพระคุณท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ที่กรุณามอบสุนทรพจน์ “การเปิดสัมพันธ์ไมตรีไทย-จีน ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” ซึ่งดิฉันถือว่าเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ชั้นต้น ที่กล่าวถึงการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตสมัยใหม่ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งในอดีตเรามักเรียกกันว่าจีนแผ่นดินใหญ่ กับประเทศไทยของเรา สถานีฯ ยังได้รับความเมตตาจาก ม.ล. รongฤทธิ์ ปราโมช และ ม.ล. วิสุมิตรา ปราโมช บุตร-ธิดาของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์

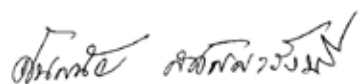
ให้นำข้อเขียนเรื่อง "น้ำพริก" ของท่านลงตีพิมพ์ในหนังสือวิทยุสราญรมย์ฉบับที่อยู่ในมือของท่านอีกด้วย สถानीฯ ขอขอบคุณบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ให้การเอื้อเฟื้อภาพตราไปรษณียากรที่ระลึก 100 ปี ชาตกาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช มาลงพิมพ์เป็นปกหนังสือวิทยุสราญรมย์ฉบับนี้ ซึ่งทำให้การระลึกถึงท่านมีความครบถ้วนและโดดเด่นยิ่งขึ้น

ปี 2554 ยังเป็นปีฉลองครบรอบ 500 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศโปรตุเกสกับไทย ซึ่งนับว่าเป็นการครบรอบความสัมพันธ์ทางการทูตที่เก่าแก่ที่สุดของไทย คุณสุวรรณา พองสมุทร ซึ่งกลับมาถิ่นเดิม ก็ได้นำเสนอข้อเขียนเรื่อง "ท้าวทองกีบม้า" สตรีเชื้อสายโปรตุเกสที่ได้นำวัฒนธรรมด้านขนมหวานของโปรตุเกสมาเผยแพร่ และถ่ายทอดให้คนไทยได้รู้จักกันตั้งแต่สมัยอยุธยา จนกระทั่งขนมหวานตำรับท้าวทองกีบม้า ได้กลายเป็นมรดกทางด้านวัฒนธรรมของไทยไปแล้ว

ท่านผู้อ่านคะ ยังมีเรื่องราวหลากหลายที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการดูแลสุขภาพตัวเอง หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ที่บรรณาธิการหนังสือวิทยุสราญรมย์เลือกสรรมาเสนอต่อท่านผู้อ่าน

ดิฉันหวังว่า ท่านผู้อ่านคงได้รับความเพลิดเพลินเช่นเดียวกับความรู้จากหนังสือวิทยุสราญรมย์ฉบับนี้ค่ะ

ด้วยความปรารถนาดี

(นางคันสนีย์ สหัสรังษี)

นายสถานีวิทยุสราญรมย์

การปิดสัมพันธ์ไมตรีไทย-จีน ของ ม.ร.ว. ดึกฤทธิ์ ปราโมช

คำปราศรัยของนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีนื่องในโอกาสฉลอง 100 ปี ชาตกาล ม.ร.ว. ดึกฤทธิ์ ปราโมช
วันที่ 20 เมษายน 2554 ณ สถาบันดึกฤทธิ์ กรุงเทพฯ

ตั้งแต่เด็ก ผมจำได้ว่ามีประโยคหนึ่งที่ได้มีการกล่าวขานมาตลอดเวลา นั่นคือ “ไทย-จีน มิใช่อื่นไกล พี่น้องกัน” ในสมัยนั้นคำกล่าวขานนี้คงจะสื่อความหมายให้เห็นถึงความใกล้ชิดระหว่างคนไทยกับคนไทยเชื้อสายจีน และในชีวิตประจำวัน ก็ได้เห็นปรากฏการณ์ในความเป็นจริงที่ว่า คนไทย-จีนอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในเขตบางรัก เยาวราชหรือราชวงศ์

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน นั้น มีมานับเป็นพันปี ต่อมาในสมัยสุโขทัย เอกสารของจีนระบุว่าอาณาจักรสุโขทัยได้ส่งคณะทูตพร้อมด้วยของพื้นเมืองไปถวายเป็นกำนัลแก่จักรพรรดิราชวงศ์หยวนในจีน รวม 14 ครั้ง ส่วนจีนได้ส่งทูตมายังสุโขทัย 4 ครั้ง ซึ่งการติดต่อดังกล่าวส่งผลให้การค้าระหว่าง 2 ประเทศขยายตัว อีกทั้งยังมีการถ่ายทอดความรู้ของจีนมายังไทย โดยช่างจีนได้เข้ามาทำเครื่องปั้นดินเผาจนเป็นที่รู้จักกันในนาม “เครื่องสังคโลก” ซึ่งกลายเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของอาณาจักรสุโขทัยในเวลาต่อมา

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทยนั้นได้เพิ่มพูนมากขึ้นในสมัยอยุธยา มีชาวจีนอพยพมาตั้งถิ่นฐานในกรุงศรีอยุธยามากขึ้น การค้าสำเภาระหว่าง

ประธานเหมา เจ๋อตง พบ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518

ไทย-จีน ทำให้กรุงศรีอยุธยาเมือง และกลายเป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างประเทศตะวันตกในยุโรปกับประเทศทางตะวันออกคือ จีน

ในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คนจีนอพยพ มาตั้งรกรากและประกอบอาชีพในไทยมากขึ้น โดยเฉพาะในระยะที่จักรพรรดิของราชวงศ์ชิงอ่อนแอ ทำสงครามแพ้มหาอำนาจตะวันตก และภัยอันตรายอันเกิดจากการปราบปรามกบฏภายใน และการเกิดสภาพข้าวยากหมากแพงขึ้นทั่วไปในจีน ชาวจีนจึงหาทางอพยพไปหางานทำนอกประเทศ โดยใช้เรือกลไฟและเรือสำเภาเป็นพาหนะเดินทาง

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี พบนายโจว เอินไหล นายกรัฐมนตรีจีน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี กับนายโจว เอินไหล นายกรัฐมนตรีจีน ลงนามในแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518

ที่ผ่านมาในอดีต สัมพันธภาพระหว่างจีนกับไทยเป็นไปในระดับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในปี พ.ศ. 2489 รัฐบาลสาธารณรัฐจีนและรัฐบาลไทยได้เปิดศักราชใหม่คือ มีการลงนามใน “สนธิสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐจีน” ที่กรุงเทพฯ และได้มีการแลกเปลี่ยนเอกอัครราชทูตระหว่างประเทศทั้งสอง นับเป็นครั้งแรกที่ความสัมพันธ์ได้ยกระดับเป็นระหว่างรัฐบาลและระหว่างประเทศ แต่เมื่อรัฐบาลสาธารณรัฐจีนพ่ายแพ้แก่พรรคคอมมิวนิสต์จีน และอพยพไปตั้งที่ไทเปบนเกาะไต้หวัน ใน พ.ศ. 2492 รัฐบาลไทยก็ยังคงรับรองและมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐบาลสาธารณรัฐจีนที่ไทเป จนถึงปี พ.ศ. 2517

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง รัฐบาลสาธารณรัฐจีนเป็นส่วนหนึ่งของพันธมิตรที่ชนะสงคราม และเมื่อมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. 2488 สาธารณรัฐจีนก็ได้รับการยอมรับให้เป็นสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ

ในระยะนั้น รัฐบาลสาธารณรัฐจีนที่ไทเปพยายามจะพยุงไว้ซึ่งสถานะ “มหาอำนาจ” โดยดำเนินนโยบาย “คนจีนโพ้นทะเล” และมีกิจกรรมในเชิงหนุนหลังคนจีนในเมืองไทยให้มีความรู้สึกเป็นจีนมากขึ้น ยังมีผลทำให้คนจีนมีความกระตือรือร้นและเริ่มใช้อิทธิพลของตนในทางการค้าและเศรษฐกิจในเมืองไทย

ก่อกวนกับรัฐบาลไทยในสมัยนั้นก็ได้เริ่มโหมตัวในเรื่องของความเป็น “ไทย” และดำเนินนโยบายในอันที่จะลดรอนอิทธิพลดังกล่าว

ผลลัพธ์ต่อมาก็คือ เกิดความวุ่นวายและมีการปะทะกันระหว่างคนไทยกับคนจีนที่เยาวราช ทำให้ธุรกิจการค้าในกรุงเทพฯ หยุดชะงักและเป็นอัมพาตอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาแต่ในอดีต

ยิ่งเหตุการณ์ทางการเมืองของโลกผันแปรอย่างรวดเร็ว การแบ่งค่ายระหว่างโลกเสรีนำโดยสหรัฐอเมริกา และโลกคอมมิวนิสต์โดยมีสหภาพโซเวียตเป็นหัวหอก มีผลทำให้ภูมิรัฐศาสตร์ในเอเชียซึ่งมีรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ในแผ่นดินใหญ่ และรัฐบาลสาธารณรัฐจีนบนเกาะไต้หวัน เป็นแรงสนับสนุนให้ “สงครามเย็น” ระหว่างกลุ่มโลกเสรีและกลุ่มโลกคอมมิวนิสต์เปลี่ยนสภาพเป็นสงครามจริงในเอเชีย

เหตุการณ์ที่ตามมา ไม่ว่าจะเป็นสงครามเกาหลีหรือสงครามเวียดนาม ยิ่งทำให้การแบ่งพวกแบ่งฝ่ายมีความเร่าร้อนมากขึ้น

ไทยเรานั้นมีความเกรงกลัวลัทธิคอมมิวนิสต์ และตกเป็นเหยื่อของสงครามโฆษณาชวนเชื่อ จนทำให้เข้าไปอยู่ข้างโลกเสรีมากขึ้นตามลำดับ ด้วยการส่งทหารไปร่วมรบในสงครามเกาหลี โดยอยู่ฝ่ายสหประชาชาตินำโดยสหรัฐอเมริกา และยังมีบทบาทในการร่วมกับสหรัฐอเมริกา และเวียดนามใต้ในการสู้รบกับเวียดนามเหนือ ซึ่งรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง นอกจากนั้น ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็อยู่ในสถานะล่อแหลมเช่นเดียวกัน แต่ส่วนใหญ่เลือกที่จะอยู่ในกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (คืออยู่ในกระบวนการ non-aligned group)

สำหรับในเวทีโลก คือในองค์การสหประชาชาติ รัฐบาลสาธารณรัฐจีนที่ไทเปก็ยังรักษาสภาพการเป็นสมาชิกของตนได้ต่อไปด้วยการสนับสนุนจากฝ่ายโลกเสรี โดยมีไทยเข้าร่วมด้วย

รัฐบาลในสมัยนั้นนำโดย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ถึงแม้จะอยู่ฝ่ายโลกเสรี และดำเนินนโยบายต่างประเทศตามหลังสหรัฐอเมริกา แต่ก็ยังมีความคิดในใจที่จะไม่ถลำตัวเข้าไปลึกเกินไป และได้เริ่มส่งคณะตัวแทนเดินทาง

ไปติดต่อกับผู้นำฝ่ายจีนคอมมิวนิสต์บนแผ่นดินใหญ่อย่างลับๆ เพื่อเป็นการปูทาง
สำหรับโอกาสข้างหน้าที่จะเกิดขึ้น

อย่างไรก็ดี การติดต่อดังกล่าวได้หยุดชะงักลงไปในสมัยรัฐบาล
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งดำเนินนโยบายเป็นปฏิปักษ์ต่อคอมมิวนิสต์อย่าง
ชัดเจน แรงกระตุ้นนี้เกิดขึ้นจากการที่พรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยด้วยการ
สนับสนุนจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เริ่มก่อตัวเข้มแข็งขึ้น และเปิดการสู้รบกับ
กองทหารรัฐบาลไทยในพื้นที่ต่างๆ ทั้งภาคอีสาน ภาคเหนือและภาคใต้

เหตุการณ์เหล่านี้ยิ่งทำให้คนไทยมองจีนคอมมิวนิสต์ด้วยความ
หวาดกลัวและเกรงกลัว

ในช่วงต่อมา มีเหตุการณ์ของโลกหลายเรื่องที่เกิดขึ้นไป
ตามสภาวะการณ์ ซึ่งทำให้ภูมิรัฐศาสตร์ในเอเชียโดยเฉพาะภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ปรับตัวตามไปด้วย เช่น สัมพันธภาพระหว่างจีนกับสหภาพ
โซเวียตเกิดความแตกร้าง เพราะมีนโยบายขัดแย้งกัน ความเข้มข้นของ
สงครามเย็นระหว่างยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกาของกลุ่มยุโรปตะวันออก
ได้ผ่อนคลายไป สหรัฐอเมริกาได้เริ่มการติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์โดยส่งนาย
เฮนรี คิสซิงเจอร์ รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ ไปพบกับผู้นำฝ่ายจีนคอมมิวนิสต์
อย่างลับๆ ใน พ.ศ. 2514 กับทั้งฝ่ายจีนคอมมิวนิสต์เริ่มมีความมั่นใจในตัวเอง
มากขึ้นในอันที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศในเอเชียโดยทั่วไป

จุดเปลี่ยนที่สำคัญในหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ ก็คือผลการออกเสียงเกี่ยวกับ
ความเป็นตัวแทนของจีนในสหประชาชาติในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ
สมัยที่ 26 ในปี พ.ศ. 2514 คือรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับชัยชนะ
มีผลทำให้รัฐสมาชิกในสหประชาชาติจำนวนไม่น้อยที่หันไปรับรองรัฐบาล

จีนคอมมิวนิสต์บนผืนแผ่นดินใหญ่ ทำให้สถานะของรัฐบาลจีนได้หวั่นอ่อนตัวลงไปอย่างชัดเจน

รัฐบาลไทยในสมัยนั้นมี จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี และ ดร. ถนัด คอมันตร์ เป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ ในวันที่มีการลงคะแนนออกเสียง “ความเป็นตัวแทนของจีนในสหประชาชาติ” คณะผู้แทนไทยก็ยังออกเสียงสนับสนุนรัฐบาลสาธารณรัฐจีนในไต้หวันต่อไป แต่เมื่อร่างข้อมตินั้นตกไป และมีการนำเสนอร่างข้อมติให้รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตัวแทนในสหประชาชาติ ดร. ถนัด คอมันตร์ ซึ่งยังประชุมสหประชาชาติอยู่ ได้สั่งให้คณะผู้แทนไทยงดเว้นออกเสียงในร่างข้อมติดังกล่าว ซึ่งในอดีต ไทยเราเคยคัดค้านการเป็นตัวแทนของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนตลอดมา การงดเว้นออกเสียงครั้งนี้เป็นการส่งสัญญาณอย่างเป็นทางการต่อรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ว่า ไทยต้องการแสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อไปแล้ว

หลังจากนั้น ดร. ถนัด คอมันตร์ ได้มีคำสั่งเป็นการภายในให้ผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติเริ่มเปิดเวทีการพบปะอย่างลับๆ กับผู้แทนถาวรสาธารณรัฐประชาชนจีนในขณะนั้น คือเอกอัครราชทูต ฮวง หั่ว เพื่อหาทางคลี่คลายอุปสรรคต่างๆ ที่มีมาแต่อดีต อันจะนำไปสู่การฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตต่อไป

ในช่วงต่อมาอีก 2-3 ปี ทั้งๆ ที่สงครามในเวียดนามก็ยังไม่เสร็จสิ้น แต่ภาพในอนาคตของความสำคัญและบทบาทของสาธารณรัฐประชาชนจีนในเวทีการเมืองระหว่างประเทศปรากฏเด่นชัดมากขึ้น การติดต่อระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ไม่ใช่เรื่องการเมือง ก็เริ่มมีขึ้นตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนคณะนักกีฬาบิงปอง แบดมินตัน ฟุตบอล บาสเกตบอล

คณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แม้แต่การติดต่อขอซื้อน้ำมันดิบในราคามิตรภาพจาก
สาธารณรัฐประชาชนจีน

สำหรับความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น
นอกเหนือจากประเทศในยุโรปตะวันตก ในทวีปอเมริกาและแอฟริกาแล้ว รัฐบาล
ต่างๆ ของประเทศในเอเชียก็เริ่มขับเคลื่อนที่จะเปิดความสัมพันธ์ทางการทูต
กับสาธารณรัฐประชาชนจีนมากขึ้น ญี่ปุ่นสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตใน
วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 ออสเตรเลียในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2515
มาเลเซียในวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 ฟิลิปปินส์ในวันที่ 9 มิถุนายน
พ.ศ. 2518 สิงคโปร์และอินโดนีเซียเริ่มติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีน
เป็นทางการ แต่โดยที่ทั้งสิงคโปร์และอินโดนีเซียยังมีปัญหาภายในประเทศ
เกี่ยวกับเรื่องคนจีน จึงยังไม่มี การเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตในช่วงนั้น

ในขณะเดียวกัน ในเมืองไทยเองก็มีการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์
ของรัฐบาล ภายหลังจากที่มีรัฐบาลทหารและรัฐบาลแบบประชาธิปไตย
ครึ่งใบติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ ก็ได้เกิดรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง
และเป็นรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยเต็มใบโดยมี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็น
นายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2518 และพลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ (ยศในขณะนั้น)
เป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ

นับเป็นบุญของเมืองไทยที่บังเอิญมีนายกรัฐมนตรีเป็นนักการเมือง
อาชีพ ที่นอกเหนือจากการเป็นผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์
วรรณคดี สังคมศาสตร์ ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นผู้รอบรู้การเมือง
ระหว่างประเทศเป็นอย่างดี มาเป็นหัวหน้ารัฐบาล และมีความกล้าหาญที่
จะตัดสินใจปรับนโยบายการต่างประเทศ ทั้งๆ ที่เสี่ยงกับความรู้จักต่อต้าน
ของหน่วยงานราชการบางหน่วยและประชาชนจำนวนไม่น้อย

ในวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2518 นายกรัฐมนตรีไทยได้แถลงในสภาผู้แทนราษฎรว่า ประรณนาที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย-จีน คำแถลงนี้เป็นการส่งสัญญาณให้รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ทราบถึงนโยบายใหม่ และรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ได้แสดงท่าทีตอบรับสนองคำแถลงนี้

ความปรารถนาของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 13 ที่จะปรับความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน และระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา ดังปรากฏในคำแถลงนโยบายในรัฐสภาดังที่ได้กล่าวข้างต้น ได้รับแรงกระตุ้นเพิ่มขึ้นจากอีกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในภูมิภาคในช่วงนั้น กล่าวคือกรณีเรือมายาเกช

ในปลายวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2518 เรือบรรทุกสินค้าและเวชภัณฑ์สหรัฐอเมริกาชื่อ มายาเกช ถูกเขมรแดงยึดและลูกเรือถูกจับเป็นตัวประกัน ระหว่างเดินเรืออยู่ในน่านน้ำใกล้ชายฝั่งกัมพูชาเพื่อมายังท่าเรือสตัทีบ สหรัฐอเมริกาจึงส่งนาวิกโยธินจากโอกินาวามายังฐานทัพอยู่ตะเภ่า ในช่วงวันที่ 14-15 พฤษภาคม เพื่อช่วงชิงลูกเรือมายาเกชที่ถูกควบคุมตัวอยู่บนเกาะในเขตกัมพูชา

การปฏิบัติการเพื่อการนี้ไม่เป็นผลสำเร็จ เจ้าหน้าที่สหรัฐฯ ได้เสียชีวิตไป 41 คน และสูญหายไปจำนวนหนึ่ง รัฐบาลไทยเห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้องที่สหรัฐฯ ได้ใช้ดินแดนไทยเพื่อดำเนินการดังกล่าว และจากการตั้งข้อสังเกต สหรัฐฯ ก็ยอมรับว่าใช้ฐานทัพไทยจริง และอ้างว่าได้รับความเห็นชอบจากกองบัญชาการทหารสูงสุดของไทยแล้ว

นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ จึงได้เชิญอุปทูตสหรัฐฯ มาพบเพื่อมอบบันทึกช่วยจำประท้วงอย่างเป็นทางการต่อการกระทำของรัฐบาลสหรัฐฯ

และเรียกร้องให้สหรัฐฯ ถอนกำลังดังกล่าวออกไปทันที

ต่อมา พลตรีชาติชาย รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ ได้เชิญ อุปทูตสหรัฐฯ มาพบเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม เพื่อแจ้งเป็นทางการว่า โดยที่มีการละเมิดบูรณภาพแห่งดินแดนไทย รัฐบาลไทยจะทบทวนความร่วมมือและข้อผูกพันระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ทั้งหมด จนกว่าจะมีการถอนทหารสหรัฐฯ ออกจากประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2519 และในวันเดียวกัน ก็ได้มีคำสั่งให้เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน เดินทางกลับกรุงเทพฯ เพื่อร่วมในการทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐฯ (วิธีการเรียกทูตกลับโดยไม่กำหนดระยะเวลา เป็นวิถีทางการทูตในการแสดงความไม่พอใจ)

เอกอัครราชทูตไทยเดินทางออกจากกรุงวอชิงตันในวันที่ 19 พฤษภาคม และกลับถึงกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2518 ต่อมาประธานาธิบดีเจอรัลด์ ฟอर्ड ของสหรัฐอเมริกา ได้รายงานต่อรัฐสภาชี้แจงถึงความจำเป็นที่สหรัฐฯ ต้องดำเนินการโดยฉับพลันและเข้าใจถึงปัญหาที่สร้างให้แก่รัฐบาลไทย และย้ำว่าสหรัฐฯ ยังคงมีนโยบายที่จะเคารพอธิปไตยและเอกราชของไทย รวมทั้งให้คำมั่นว่าเหตุการณ์ทำนองนี้จะไม่เกิดขึ้นอีก ซึ่งในเรื่องนี้ นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ได้ให้สัมภาษณ์แสดงความพอใจต่อการแถลงของประธานาธิบดีฟอर्ड

กรณีเรือมายาเกซแสดงให้เห็นชัดถึงความเคารพต่อหลักการความเชื่อมั่นในจุดยืน และวิจรณ์ญาณของนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ในอันที่จะรักษาไว้ซึ่งอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนไทย นอกเหนือไปจากนี้ ยังแสดงความเข้มแข็งและความเด็ดเดี่ยวที่จะยืนหยัดต่อลัทธิประเทศมหาอำนาจ เพื่อรักษาความถูกต้องชอบธรรมอันเป็นการแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ถึงความเป็นตัวของตัวเองของนายกรัฐมนตรีไทยด้วย

จากการที่เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน และมีตำแหน่ง ควบคู่เป็นผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติด้วย เดินทางกลับมาราชการ ที่กรุงเทพฯ เพราะกรณีเรือมายาเกซ ช่างสอดคล้องกับจังหวัดที่ไทยกำลังจะ ขับเคลื่อนความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ

วันหนึ่งในช่วงที่กลับมาราชการที่กรุงเทพฯ รัฐมนตรีชาติชาย เรียกเอกอัครราชทูตไปพบที่ห้องทำงาน และบอกว่าเพิ่งไปพบนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ มา และเห็นพ้องต้องกันที่จะให้เอกอัครราชทูตในฐานะ ผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ เดินทางไปเจรจากับผู้แทนรัฐบาล สาธารณรัฐประชาชนจีนที่กรุงปักกิ่งเพื่อปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างรัฐบาล และประเทศทั้งสอง

เพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว ผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ได้ขออนุมัติรัฐมนตรีฯ จัดตั้งกลุ่มทำงานในกระทรวงการต่างประเทศขึ้น เพื่อศึกษา วิเคราะห์และจัดทำร่างความตกลงปรับความสัมพันธ์ที่จะนำไปเจรจากับฝ่ายจีน กับทั้งยังได้ติดต่อผ่านทางคณะทูตถาวรจีนประจำสหประชาชาติ ขอทราบปฏิกิริยาของรัฐบาลจีน ในเรื่องที่ฝ่ายไทยพร้อมที่จะเปิดการเจรจาฟื้นฟู ความสัมพันธ์

ต่อมา รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้แสดงความพร้อมและ ยินดีต้อนรับผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ภายหลังวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2518 เพื่อเจรจากับฝ่ายจีนที่กรุงปักกิ่งเกี่ยวกับตัวบทแถลงการณ์ร่วม ไทย-จีน และจะมีการลงนามโดยรัฐมนตรีต่างประเทศของทั้งสองประเทศ ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ขณะเดียวกัน ฝ่ายจีนก็ได้มอบร่างแถลงการณ์ ของฝ่ายจีนให้แก่ฝ่ายไทยตามคำร้องขอของฝ่ายไทย

ร่างของฝ่ายจีนมีสาระสำคัญ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. ยืนยันหลักปัญจศีล
2. รับรองว่ารัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายรัฐบาลเดียวของจีน
3. ปัญหาไต้หวัน ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับฝ่ายไทย ข้อวิตกกังวลและประเด็นที่ต้องการความชัดเจนจากฝ่ายจีน คือ

1. การสนับสนุนของจีนต่อพรรคคอมมิวนิสต์ไทย
2. การถือสัญชาติของชาวจีนในประเทศไทย

คณะผู้แทนไทยซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าคณะ คือ นายอานันท์ ปันยารชุน ผู้แทนการไทยประจำสหประชาชาติ นายชวาล ชวณิชย์ รองอธิบดีกรมการเมือง นายเตช บุนนาค หัวหน้ากองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรมการเมือง นายสุจินดา ยงสุนทร เลขาธิการโท กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย และนายธนิต อัครสุต กองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เดินทางไปถึงกรุงปักกิ่งในวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2518

คณะผู้แทนจีนประกอบด้วย เอกอัครราชทูต เคอ หั่ว อธิบดีกรมเอเชีย เป็นหัวหน้าคณะ นายเฉิง จ๋วยเชิง รองอธิบดีกรมเอเชีย และข้าราชการอื่นๆ

ในวันแรกของการประชุม คือวันที่ 18 มิถุนายน คณะผู้แทนไทยได้เสนอร่างแถลงการณ์ร่วมของฝ่ายไทยให้ฝ่ายจีนพิจารณา และอธิบายเจตนารมณ์ของเอกสารดังกล่าว ก่อนหน้าการประชุมครั้งที่ 2 ในวันที่ 20 มิถุนายน ฝ่ายจีนได้แจ้งให้ฝ่ายไทยทราบว่า นายกรัฐมนตรี โจว เอินไหล

ขอเชิญนายกรัฐมนตรีไทยไปเยือนจีนอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน – 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 เพื่อร่วมลงนามในแถลงการณ์ร่วมระหว่าง 2 ประเทศ และเมื่อเริ่มการประชุม ผู้แทนจีนได้นำเสนอร่างแถลงการณ์ร่วมของจีนโดยรวม ข้อเสนอในร่างของไทยเข้าไว้ในฉบับเดียวกัน

ตลอดระยะเวลาการเจรจา หัวหน้าคณะผู้แทนไทยได้ยึดหลักนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลโดยเคร่งครัด คือ

1. ให้ได้มาซึ่งแถลงการณ์ร่วมที่ทัดเทียมกับที่มาเลเซียและฟิลิปปินส์ ทำขึ้นกับจีน โดยปรับให้เข้ากับสถานการณ์ในประเทศไทย และเพื่อผลประโยชน์มากที่สุด

2. มิให้แสดงว่าไทยไม่ใส่ใจสาธารณรัฐประชาชนจีนจนกระทั่งจะเป็นการบาดหมางฝ่ายจีน

3. มิให้ปรากฏข้อความในแถลงการณ์ร่วมที่มีลักษณะดูหมิ่นเหยียดหยามฝ่ายใดหัวน

การเจรจาเป็นไปในบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเต็มไปด้วยไมตรีจิต และมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

1. โดยสรุป สารสำคัญและหลักการในร่างแถลงการณ์ร่วมระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนคล้ายคลึงกับที่มาเลเซียและฟิลิปปินส์ทำกับจีน แต่มีการปรับปรุงข้อความบางตอนให้หนักแน่นยิ่งขึ้น

2. เรื่องการไม่ใช้กำลังหรือแสดงท่าทีข่มขู่จะใช้กำลังในกรณีพิพาท แต่จะใช้วิธีสันติเท่านั้น เป็นการขยายความของหลักปรัชญาศีล ฝ่ายไทยได้พยายามจะเติมข้อความเกี่ยวกับกฎบัตรสหประชาชาติเข้าไปด้วย แต่ยอมถอนข้อความ เมื่อฝ่ายจีนขอร้องว่า จีนไม่สามารถรับกฎบัตรสหประชาชาติบางข้อ

ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้โดยเฉพาะข้อความที่ให้เอกสิทธิ์บางประการแก่มหาอำนาจรวมทั้งเงินเองด้วย

3. ฝ่ายไทยได้อินยอมเปลี่ยนแปลงข้อความที่อาจแสดงว่าไทยไม่ไว้วางใจ หรือข้อความที่ฝ่ายจีนอ้างว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศที่สามใช้เป็นเครื่องบันทึกความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับจีน

4. เรื่องรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายของจีนแต่รัฐบาลเดียว ไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของจีน และการปิดสำนักผู้แทนของทางการ ณ ไทเป ภายในหนึ่งเดือน เป็นไปตามสูตรมาตรฐานที่มาเลเซียและฟิลิปปินส์ตกลงกับจีน

5. เรื่องการรับรองซึ่งกันและกัน ฝ่ายจีนแถลงรับรองรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และเห็นชอบที่จะเคารพเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศไทย

6. เรื่องสัญญาชาติจีน โดยที่กฎหมายสัญญาชาติของไทยยอมรับการถือสองสัญชาติ ฝ่ายจีนจึงแถลงรับทราบ ว่า ชาวจีนที่พำนักอยู่ในประเทศไทยได้อยู่ร่วมกับชาวไทยมานับเป็นศตวรรษอย่างราบรื่นและฉันมิตร โดยเคารพนับถือในกฎหมายของบ้านเมืองและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทย และฝ่ายจีนแถลงแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าจีนไม่รับรองการถือสองสัญชาติ ส่วนกรณีชาวจีนผู้ซึ่งพำนักอยู่ในประเทศไทยที่เลือกจะรักษาไว้ซึ่งสัญชาติจีนด้วยความสมัครใจของตนเองนั้น รัฐบาลจีนโดยปฏิบัติตามนโยบายที่มีมาอย่างสม่ำเสมอ จะเรียกร้องให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติตามกฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย เคารพขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีของชาวไทย และอยู่ร่วมกับชาวไทยอย่างฉันมิตร สิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของบุคคล

ดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครองโดยรัฐบาลแห่งประเทศจีน และความนับถือจากรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

เมื่อการเจรจาร่างแถลงการณ์ร่วมเสร็จสิ้นเรียบร้อย หัวหน้าคณะผู้แทนไทย และเอกอัครราชทูตเคอ หั่ว อธิบดีกรมเอเชีย กระทรวงการต่างประเทศจีน ได้ลงนามยอเป็นทางการ โดยเป็นที่เข้าใจกันว่า ทั้งสองฝ่ายจะนำเสนอรัฐบาลของตนเพื่อพิจารณาขั้นสุดท้าย คณะผู้แทนไทยได้เดินทางกลับถึงกรุงเทพฯ เมื่อค่ำวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2518

ในบ่ายวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2518 รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศและหัวหน้าคณะผู้แทนไทยได้ไปรายงานเรื่องการเจรจาและชี้แจงร่างแถลงการณ์ร่วมต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ และเมื่อสภาความมั่นคงฯ ให้ความเห็นชอบแล้ว ในวันรุ่งขึ้น คือ วันอังคารที่ 24 มิถุนายน จึงได้มีการเสนอในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติเป็นทางการในเรื่องร่างแถลงการณ์ร่วมและขออนุมัติให้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี นำคณะผู้แทนไทยไปเยือนกรุงปักกิ่งอย่างเป็นทางการ เพื่อลงนามแถลงการณ์ร่วมกับนายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีน ในนามของรัฐบาลทั้งสองต่อไป

คณะผู้แทนไทยนำโดยนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ และผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ พร้อมด้วยปลัดกระทรวงเกือบทุกกระทรวง เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อีกจำนวนมาก ได้เดินทางเข้ากรุงปักกิ่งในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2518

การต้อนรับของฝ่ายจีนเป็นไปอย่างสมเกียรติ และสมกับที่ประชาชนทั้ง 2 ฝ่าย มีการติดต่อและสัมพันธ์กันมาร่วมกว่าพันปี คนไทยคนใดที่ได้เคยและ

เห็นพิธีต้อนรับ ณ สนามบินกรุงปักกิ่ง จะต้องซาบซึ้งและประทับใจกับเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างลึ้มมิได้

โดยที่ในระยะนั้น นายกรัฐมนตรี โจว เอ็นไหล ของจีน พักรักษาตัวอยู่และไม่แข็งแรงพอที่จะทำหน้าที่เจ้าภาพได้ จึงได้มอบหมาย เต็ง เลี้ยวผิง รองนายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าภาพแทนตน และเป็นหัวหน้าคณะของจีน พบปะและเจรจากับนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์

ในขณะเดียวกัน ความชราและสุขภาพของประธานเหมา เจ๋อตุง ก็ทำให้ไม่ทราบล่วงหน้าว่านายกรัฐมนตรีของไทยจะได้มีโอกาสเข้าพบประธานเหมาหรือไม่ (คือไม่มีกำหนดการ) แต่ในเช้าวันที่ 1 กรกฎาคม ระหว่างกำลังเยือนสถานที่แห่งหนึ่ง ทางฝ่ายไทยได้รับแจ้งเป็นทางการว่า ประธานเหมา พร้อมที่จะพบสนทนากับนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ทันทีนั้น นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศชาติชาย ผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ และนายประกายเพชร อินทุโสภณ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ก็ได้เดินทางไปจงหนานไห่

เมื่อไปถึงและถูกนำตัวเข้าไปที่ห้องโถง ประธานเหมา และ ล่ามแปล ยืนต้อนรับอยู่ในห้องโถง คณะของไทย 4 คน ต่างเดินเข้าแถวไป จับมือกับประธานเหมา เสร็จแล้ว เฉพาะนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ และ รัฐมนตรีชาติชาย 2 คนเท่านั้น ที่ได้รับเชิญให้ไปสนทนากับประธานเหมา เป็นการเฉพาะ

โดยที่ฝ่ายไทยไม่มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วมฟังการสนทนา จึงไม่มีการจดบันทึกสาระของการสนทนานอกจากคำบอกเล่าที่นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ถ่ายทอดให้ผู้ใกล้ชิดได้รับทราบเป็นการส่วนตัวว่า ประธานเหมาให้การต้อนรับ

และสนทนากันอย่างเป็นกันเอง ส่วนนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ก็เข้าพบและ
วิสาสะในลักษณะถ่อมตนกับผู้มีวัยสูงกว่า

ในหนังสือ 35 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน ผู้เขียน
อาจารย์จุลชีพ ชินวรรโณ ได้อ้างคำบอกเล่าว่า ประธานเหมาเริ่มการทักทายว่า
“ท่านนายกฯ มาหาคอมมิวนิสต์อย่างข้าพเจ้า ไม่รู้ลึกกลัวหรือ” ม.ร.ว. คึกฤทธิ์
ตอบว่า “หาไม่ได้ ข้าพเจ้าเลื่อมใสท่านประธานเหมามานานแล้ว ข้าพเจ้ามิใช่มาหา
คอมมิวนิสต์ แต่ข้าพเจ้ามาหาเพื่อน” ทั้งสองสนทนากันเกือบ 1 ชั่วโมง ประธาน
เหมากล่าวในตอนท้ายว่า “ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง จะลุกจะนั่งก็ปวด อีกไม่นาน
ก็จะตาย” ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ตอบว่า “อย่าพูดเช่นนั้นเลย โลกมนุษย์มีอาจหาญผู้ร้าย
หมายเลขหนึ่งอย่างท่านได้” ประธานเหมาหัวเราะชอบใจ

ท่านนายกรัฐมนตรี พลตรี หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช
เป็นผู้นำประเทศไทยไปสู่ระบบการเมืองโลกใหม่ด้วยความสง่าผ่าเผย ท่าน
มองเห็นและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นอย่างดี และใช้โอกาส
จังหวะเวลา การทูตและยุทธศาสตร์ ในการปรับสถานะของประเทศให้ทันกับ
ความผันแปรขนานใหญ่ของเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

ท่านไม่ลืมเพื่อนเก่า แต่แสวงหาเพื่อนใหม่ ท่านทราบดีว่า
ความเป็นอริซึ่งกันและกันระหว่างไทยกับจีน ส่วนหนึ่งเป็นผลโดยตรงจากการ
ที่ไทยเราถูกดูถูกโดยสถานการณ์ไปเข้าวังจรของสหรัฐอเมริกา ซึ่งในระบายนั้นเป็น
ศัตรูกับจีน การแถลงนโยบายรัฐบาลไทยในรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์
จึงได้กล่าวว่า

“รัฐบาลนี้จะส่งเสริมการค้าอยู่ร่วมกันโดยสันติ โดยยึด
หลักการที่จะเป็นมิตรกับทุกประเทศที่มีเจตนาดีต่อประเทศไทย ไม่คำนึงถึง

ความแตกต่างในอุดมการณ์ทางการเมืองและระบบการปกครอง และจะยึดหลักความยุติธรรมและความเสมอภาคเป็นสำคัญ ทั้งจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกันเพื่อให้เกิดดุลยภาพในความสัมพันธ์กับประเทศอภิมหาอำนาจ รัฐบาลนี้จะดำเนินการเพื่อให้มีการรับรองและมีความสัมพันธ์เป็นปกติกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จะให้มีการถอนทหารต่างชาติออกจากประเทศไทยในระยะเวลา 1 ปี โดยคำนึงถึงสถานการณ์ในภูมิภาคนี้ และเจรจากันอย่างฉันมิตร”

ข้อความดังกล่าวเป็นการส่งสัญญาณชัดเจนไปยังทั้งสหรัฐอเมริกา (เพื่อนเก่า) และจีน (เพื่อนใหม่) ว่า ไทยกำลังพยายามจะแสวงหาความสมดุลระหว่างมหาอำนาจทั้งสอง โดยจะลดระดับความสัมพันธ์ทางทหารกับสหรัฐฯ และจะเปิดความสัมพันธ์เป็นปกติกับจีน สามสิบหกปีผ่านมา หลังจากแถลงการณ์ร่วมเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ไทยก็ยังสามารถคบค้ากับทั้งสองประเทศได้ในระดับใกล้เคียงกัน และกับไต้หวันเพื่อนเก่า ไทยก็มิได้กระทำใดๆ ในอันที่จะแสดงน้ำใจไปมากกว่าที่จำเป็น คือ การยกเลิกความสัมพันธ์ทางการทูต

ผลลัพธ์ของการเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ปัญหาการที่พรรคคอมมิวนิสต์ไทยจับอาวุธขึ้นสู้กับฝ่ายรัฐบาลด้วยการสนับสนุนของพรรคคอมมิวนิสต์จีน อ่อนตัวจนสลายไปเอง และปูทางให้ไทยสามารถปรับความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ด้วยความราบรื่น นอกจากนั้นยังส่งผลให้การเจรจาเปิดความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นไปได้โดยไม่ยากนัก

ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทย-จีน ในทุกด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ การค้า ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการทหาร เป็นไปอย่างแน่นแฟ้น การติดต่อ

ทั้งระดับประมุขของประเทศ รัฐบาล องค์การเอกชนและประชาชน เป็นไปอย่าง
สม่ำเสมอ และนำประโยชน์มาสู่ประเทศทั้งสองอย่างน่าพึงพอใจ จนทำให้
คำว่า “ไทย-จีนมิใช่อื่นไกล พี่น้องกัน” กลับมามีความหมายจริงจังก่ออีกครั้งหนึ่ง
ในประวัติศาสตร์ไทย-จีน

วันนี้ วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2554 มีการเฉลิมฉลองในวาระ
100 ปี ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช พวกเรามาพร้อมกันด้วยความรัก เคารพ
และภาคภูมิใจ เพื่อสดุดีความเป็นรัฐบุรุษ ผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลของท่าน
อัครราชทูตผู้นี้ ชื่อของท่านจะจารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ในฐานะผู้บุกเบิกเปิด
ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน อันนำประโยชน์คุณูปการมาสู่รัฐบาล และ
ประชาชนของทั้งสองประเทศ ความทรงจำในคุณงามความดีของท่านจะ
อยู่ในหัวใจของเราตลอดไป

“กังหันชัยพัฒนา” และ “ฝนหลวง” นวัตกรรมในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

นิจอรรถ สวัสดีครับท่านผู้ฟัง วันนี้กลับมาพบกับรายการ เณลิมพระเกียรติในหลวง 84 พรรษา ทางสถานีวิทยุสุราธรรมย์ คลื่นความถี่ A.M. 1575 KHz. ออกอากาศเป็นประจำทุกวันอังคาร เวลา 17.30 - 18.00 น. ดำเนินรายการโดยผม นิจอรรถ บุรณศิริ (อัม) และคุณสุชาดา เมฆธรา และควบคุมเสียงโดยคุณอินทัช ฤทธิสิริโชติ ครับ ตามที่ได้แจ้งท่านผู้ฟังไว้เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาครับ รายการในวันนี้เป็น Theme เกี่ยวกับการที่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization – WIPO) ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญรางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญาแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย เมื่อปี พ.ศ. 2552

ลำดับต่อไป เพื่อเป็นการปูพื้นรายการในวันนี้ครับ ขอเชิญพี่ดาเกริ่นให้ท่านผู้ฟังรับทราบเกี่ยวกับรางวัลดังกล่าวด้วยครับ

สุชาติ ได้ค่ะคุณอัม รางวัลดังกล่าวมีชื่อว่า รางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา หรือ WIPO Global Leaders Award เป็นความริเริ่มใหม่ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization – WIPO) มอบให้กับผู้ที่มียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมทรัพย์สินทางปัญญา ให้การอุปถัมภ์นวัตกรรมและความสร้างสรรค์ในระดับชาติ ดำเนินกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และใช้ทรัพย์สินทางปัญญาคู่ครองผลงานของตน โดยการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลดังกล่าวแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น เนื่องจากพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นที่ประจักษ์ในการส่งเสริมการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อการพัฒนาในประเทศไทยและในระดับระหว่างประเทศ โดยทรงประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมใหม่มากมายอันสะท้อนให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพและทรงเป็นแบบอย่างให้นักประดิษฐ์ในการเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยทรงเป็นบุคคลแรกในโลกที่ได้รับรางวัลอันทรงเกียรตินี้ค่ะ

นิจอมนันต์ เป็นรางวัลที่มีเกียรติจริง ๆ นะครับ และที่สำคัญฟังแล้วรู้สึกประทับใจที่ชาวต่างชาติตระหนักถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของปวงชนชาวไทย ที่ทรงคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ก็เพื่อประโยชน์สุขของพวกเราเนะครับ ในส่วนของรายการในวันนี้ ผมและพี่ดาก็จะมาเล่าสู่ให้คุณผู้ฟังได้รับทราบเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์หรือแนวคิดต่าง ๆ ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทำให้ WIPO ตัดสินใจมอบรางวัลนี้ครับ

สุชาดา สิ่งประดิษฐ์/แนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เป็นที่ยอมรับและนำไปสู่รางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา ประกอบด้วย กังหันน้ำชัยพัฒนา เทคโนโลยีการจัดทำฝนเทียม (ฝนหลวง) โครงการ Bio-diesel ตลอดจนแนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชน อาทิ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดทฤษฎีใหม่ค่ะ

นิจอนันต์ ท่านผู้ฟังครับ รายการวันนี้จะขอเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับกังหันน้ำชัยพัฒนา และเทคโนโลยีการจัดทำฝนเทียมก่อนนะคะ ลำดับต่อไปขอเชิญพี่ดาเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับกังหันน้ำชัยพัฒนาเลยนะคะ

สุชาดา ขอบคุณมากค่ะคุณอัม ถ้าอย่างนั้นก่อนอื่น เรามาเล่าประวัติของกังหันน้ำชัยพัฒนาให้ท่านผู้ฟังทราบก่อนเลยดีไหมคะ

นิจอนันต์ ดีครับ

สุชาดา กังหันน้ำชัยพัฒนามีต้นกำเนิดมาจากเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสภาพน้ำเสียในพื้นที่หลายแห่งหลายครั้ง ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและต่างจังหวัด พระองค์ทรงตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น และทรงห่วงใยพสกนิกรที่ต้องเผชิญปัญหาดังกล่าว จึงได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการแก้ไขน้ำเน่าเสีย โดยในระยะแรกระหว่างปี พ.ศ. 2527 – 2530 พระองค์ทรงแนะนำให้ใช้น้ำที่มีคุณภาพดีช่วยบรรเทาน้ำเสีย รวมถึงวิธีการกรองน้ำเสียด้วยผักตบชวาและพืชน้ำต่างๆ ซึ่งก็สามารถช่วยแก้ไขปัญหามาได้ผลในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา สภาพความเน่าเสียของน้ำบริเวณต่างๆ มีอัตราแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทำให้

การใช้วิธีธรรมชาติไม่อาจบรรเทาความน่าเสียของน้ำอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานพระราชดำริให้ประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศแบบประหยัดค่าใช้จ่าย สามารถผลิตได้เองในประเทศ ซึ่งมีรูปแบบ “ไทยทำไทยใช้” โดยทรงได้แนวทางจาก “หลุก” ซึ่งเป็นอุปกรณ์วิดน้ำเข้านาอันเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน มาเป็นจุดคิดค้นเบื้องต้น และทรงมุ่งหวังที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการบรรเทาน้ำเน่าเสียด้วยอีกทางหนึ่ง ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิชัยพัฒนาสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการศึกษาและวิจัยสิ่งประดิษฐ์ใหม่นี้ โดยดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือบำบัดน้ำเสียร่วมกับกรมชลประทาน ซึ่งได้มีการผลิตเครื่องกลเติมอากาศขึ้นในเวลาต่อมา และเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วประเทศในชื่อ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” นั่นเองค่ะ

นิจนันต์ น่าสนใจมากเลยครับ ตอนนี้เราก็กวักประวัติที่มาของกังหันน้ำชัยพัฒนากันแล้ว ถ้าอย่างนั้น พี่ดาช่วยขยายความเกี่ยวกับหลักการทำงานและคุณสมบัติของกังหันน้ำชัยพัฒนาให้ผมและท่านผู้ฟังได้ทราบหน่อยได้ไหมครับ

สุชาดา ได้สิคะคุณอ้ม สำหรับหลักการทำงานของเครื่องกลเติมอากาศ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” แบบทุ่นลอย สามารถปรับตัวขึ้นลงได้ตามระดับขึ้นลงของน้ำ มีส่วนประกอบสำคัญ ได้แก่ โครงกังหันรูป 12 เหลี่ยม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เมตร มีช่องน้ำขนาดบรรจุ 110 ลิตร ติดตั้งโดยรอบจำนวน 6 ช่อง เจาะรูของน้ำเป็นรูพรุน เพื่อให้ น้ำไหลกระจายเป็นฟอย ของน้ำนี้จะถูกขับเคลื่อนให้หมุนโดยรอบด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าขนาด 2 แรงม้า ระบบแรงดัน 380 โวลต์ 3 เฟส 50 เฮิร์ตซ์ ผ่านระบบส่งกำลังด้วยเฟืองเกียร์ทอรอบและ/หรือจานโซ่ ซึ่งจะทำให้การหมุนเคลื่อนที่ของของน้ำวิดตักน้ำด้วยความเร็ว

56 รอบ/นาที่ สามารถวิดน้ำลึกลงไปใต้ผิวน้ำ ประมาณ 0.5 เมตร ยกน้ำขึ้น ไปสาดกระจายเป็นฝอยเหนือผิวน้ำด้วยความสูงประมาณ 1 เมตร ทำให้มี พื้นที่ผิวสัมผัสระหว่างน้ำกับอากาศกว้างขวางมากขึ้น เป็นผลให้ออกซิเจนใน อากาศละลายเข้าไปในน้ำได้อย่างรวดเร็ว และในขณะที่น้ำเสียถูกยกขึ้นไป สาดกระจายสัมผัสกับอากาศแล้วตกลงไปยังผิวน้ำนั้น จะก่อให้เกิดฟองอากาศ จมตามลงไปใต้ผิวน้ำด้วย อีกทั้งในขณะที่ช่องน้ำกำลังเคลื่อนที่ลงสู่ผิวน้ำ แล้วตกลงไปใต้ผิวน้ำนั้น จะเกิดการอัดอากาศภายในช่องน้ำภายใต้ผิวน้ำ จนกระทั่งช่องน้ำจมน้ำเต็มที ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายเทออกซิเจน ได้สูงขึ้นตามไปด้วย หลังจากนั้น น้ำที่ได้รับการเติมอากาศแล้ว จะเกิดการถ่ายเท ของน้ำเคลื่อนที่ออกไปด้วยการผลักดันของช่องน้ำด้วยความเร็วของการไหล 0.2 เมตร/วินาที จึงสามารถผลักดันน้ำออกไปจากเครื่อง มีระยะทางประมาณ 10 เมตร และผลพลอยได้อีกประการหนึ่งคือการโยกตัวของทุ่นลอยในขณะ ทำงาน จะส่งผลให้แผ่นไฮโดรฟอยล์ที่ติดตั้งไว้ในส่วนใต้น้ำ สามารถผลักดันน้ำ ให้เคลื่อนที่ผสมผสานออกซิเจนเข้ากับน้ำ ในระดับความลึกใต้ผิวน้ำเป็นอย่างดี อีกด้วย จึงก่อให้เกิดกระบวนการทั้งการเติมอากาศ การกวนแบบผสมผสาน และการทำให้เกิดการไหลของน้ำเสียไปตามทิศทางที่กำหนดโดยพร้อมกัน สำหรับคุณสมบัติของกังหันน้ำชัยพัฒนาที่สำคัญคือ การถ่ายเทออกซิเจนได้สูงถึง 1.2 กิโลกรัม/แรงม้า/ชั่วโมง สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมปรับปรุงคุณภาพน้ำได้ อย่างอเนกประสงค์ ติดตั้งง่าย เหมาะสำหรับใช้ในแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ สระน้ำ หนองน้ำ คลอง บึง และลำห้วย ที่มีความลึกมากกว่า 1 เมตร และมีความกว้างมากกว่า 3 เมตรค่ะ

นิจอนันต์ พี่ตาครับ ผมทราบมาว่า กังหันน้ำชัยพัฒนา นับเป็นสิ่งประดิษฐ์ชิ้นแรกที่ได้มีการรับจดทะเบียน และออกสิทธิบัตรถวายแด่ พระมหากษัตริย์ด้วยใช่ไหมครับ

สุชาติดา ถูกต้องแล้วค่ะคุณอัม ซึ่งนับเป็นที่น่าปิติยินดีเป็น
ล้นพ้นแก่ชาวไทยทั่วประเทศ เมื่อเครื่องกลเติมอากาศ “กังหันน้ำชัยพัฒนา”
ได้รับการพิจารณาและทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่
2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 นับเป็นสิ่งประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศเครื่องที่ 9
ของโลกที่ได้รับสิทธิบัตร และเป็นครั้งแรกที่ได้มีการรับจดทะเบียนและ
ออกสิทธิบัตรถวายแด่พระมหากษัตริย์ด้วย จึงนับได้ว่าสิทธิบัตรเครื่องกล
เติมอากาศในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นเป็น “สิทธิบัตรใน
พระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์พระองค์แรกในประวัติศาสตร์ชาติไทยและ
เป็นครั้งแรกของโลก” นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้วันที่ 2 กุมภาพันธ์
ของทุกปีเป็น “วันนักประดิษฐ์” เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ สืบเนื่องจากการ
ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2536 ตาม
ที่ได้กล่าวมาด้วยค่ะ

คุณอัมทราบไหมค่ะว่า กังหันน้ำชัยพัฒนานอกจากจะเป็นหนึ่ง
ในสิ่งนวัตกรรม ที่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก หรือ WIPO ได้ให้การ
ยอมรับถึงพระปรีชาสามารถและทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลผู้นำด้านการประดิษฐ์
คิดค้นระดับโลก หรือ WIPO's First Global Leaders Award แล้ว
กังหันน้ำชัยพัฒนายังได้รับรางวัลเทิดพระเกียรติจากนานาชาติต่าง ๆ มากมาย
ด้วยนะคะ

นิจอนันต์ พี่ดาพอจะยกตัวอย่างให้พวกเราฟังได้ไหมครับ

สุชาติดา ได้ค่ะ ที่สำคัญก็ได้แก่เมื่อครั้งที่สถาบันนักประดิษฐ์
ของประเทศเบลเยียม ซึ่งเป็นองค์กรสิ่งประดิษฐ์ที่เก่าแก่ที่สุดของยุโรป
ได้จัดงานครบรอบปีที่ 49 ของนิทรรศการระดับโลกว่าด้วยสิ่งประดิษฐ์
การวิจัย และเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือ Brussels Eureka 2000 ระหว่าง

วันที่ 14 – 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ซึ่งในงานดังกล่าว คณะกรรมการนานาชาติได้มีพิธีประกาศรางวัลต่อนักวิจัย นักประดิษฐ์ และผู้เข้าชมงานว่า “รางวัลต่างๆ ที่ประกาศในวันนี้ มิใช่จะพิจารณามอบให้กันอย่างง่ายๆ สิ่งประดิษฐ์ทุกๆ สาขา จะต้องสามารถนำไปใช้งานได้กว้างขวาง เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้ทั่วโลก ดังนั้น กังหันน้ำชัยพัฒนาเป็นที่น่าสนใจให้เป็นสิ่งประดิษฐ์ดีเด่นในครั้งนี้” นอกจากนี้ คณะกรรมการนานาชาติยังได้กล่าวสดุดีพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า “พระมหากษัตริย์ของไทยทรงเป็นนักพัฒนา มีพระวิริยะอันสูงส่งรวมทั้งพระอัจฉริยภาพและพระวิสัยทัศน์ที่ดี ทรงงานหนักเพื่อประชาชนของพระองค์ ทรงใช้เทคโนโลยีที่เรียบง่าย สิ่งประดิษฐ์ในพระองค์สามารถนำไปพัฒนาใช้งานได้อย่างกว้างขวางทั่วโลก” นอกจากนี้ ก็ยังมีรางวัลเหรียญรางวัล และประกาศนียบัตร ที่คณะกรรมการนานาชาติและกรรมการประจำชาติทุกเหล่า ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับสิ่งประดิษฐ์ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” ได้แก่ ถ้วยรางวัล Grand Prix International เป็นรางวัลผลงานด้านสิ่งประดิษฐ์ดีเด่น มอบโดย International Council of the World Organization of Periodical Press และถ้วยรางวัล Yugoslavia Cup เป็นรางวัลสรรเสริญพระอัจฉริยภาพในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มอบโดยกลุ่มประเทศยูโกสลาเวีย เป็นต้นค่ะ

นิจอนันต์ เป็นที่น่าภาคภูมิใจสำหรับชาวไทยทุกคนจริง ๆ เลย นะครับ พี่ดาครับ ก่อนที่เราจะจบช่วงแรกของรายการ พี่ดาช่วยสรุปถึงความ สำเร็จของกังหันน้ำชัยพัฒนาในปัจจุบันได้ไหมครับ

สุชาติ จากการประเมินผลการใช้งานของกังหันน้ำชัยพัฒนาของ มูลนิธิชัยพัฒนาพบว่า การดำเนินงานในขณะนี้ได้ผลสำเร็จดีน่าพึงพอใจ สามารถ

ทำให้น้ำใสสะอาดขึ้น ลดกลิ่นเหม็นลงไปได้มาก และมีปริมาณออกซิเจนในน้ำเพิ่มขึ้น สัตว์น้ำต่างๆ อาทิ เต่า ตะพาบน้ำ และปลา สามารถอยู่อาศัยได้อย่างปลอดภัย ตลอดจนสามารถบำบัดความสกปรกในรูปของมวลสารต่างๆ ให้ลดต่ำลงได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ร้องขอให้มูลนิธิชัยพัฒนาและกรมชลประทานเข้าไปช่วยเหลือในการบำบัดน้ำเสียอย่างเร่งด่วนเป็นจำนวนมาก อาทิ เช่น วัด โรงพยาบาล สถานที่ราชการอื่นๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด กังหันน้ำชัยพัฒนาจึงเป็นที่ยอมรับในประสิทธิภาพของการบำบัดน้ำเสียทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถแก้ไขและปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น โดยการใช้เทคโนโลยีที่เรียบง่าย แต่ผลที่ได้รับนั้นยิ่งใหญ่และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างแท้จริงค่ะ

สุชาติ ในช่วงที่ 2 นี้ อัมจะมาเล่าให้ท่านผู้ฟังเกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีฝนเทียมใช่ไหมคะ

นิจอนันต์ ใช่ครับ ในช่วงนี้ก็ขอพักสักครู่ก่อน แล้วกลับมาฟังเรื่องโครงการเทคโนโลยีฝนเทียมกันครับ

-ช่วงที่ 2-

สุชาติ ขอต้อนรับท่านผู้ฟังกลับเข้าสู่รายการเฉลิมพระเกียรติในหลวง 84 พรรษาในช่วงที่ 2 ค่ะ อย่างที่ได้เกริ่นไว้ก่อนเบรกว่า คุณอัมจะมาเล่าเรื่องเทคโนโลยีฝนเทียม หรือที่เรารู้จักกันดีในชื่อฝนหลวงค่ะ

นิจอนันต์ ขอบคุณครับพี่ดา ผมขอเริ่มที่ที่มาของโครงการเทคโนโลยีฝนเทียม หรือฝนหลวงก่อนเลยนะครับ ฝนหลวงเกิดขึ้นจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร

ในจังหวัดต่างๆ เป็นประจำ ได้ทรงพบเห็นท้องถิ่นหลายๆ แห่งประสบปัญหาความแห้งแล้ง หรือขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการทำเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูเพาะปลูก เกษตรกรจะประสบความเดือดร้อนทุกข์ยากมาก เนื่องจากบางครั้งฝนได้ทิ้งช่วงนาน หรือเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงในระยะวิกฤติของพืชผล คือ พืชอยู่ในระยะที่กำลังให้ผลผลิตต่ำ หรืออาจจะไม่มีผลผลิตให้เลย เป็นต้น ดังนั้นภาวะฝนแล้ง หรือฝนทิ้งช่วงในแต่ละครั้ง/แต่ละปี จึงสร้างความเดือดร้อนและความสูญเสียทางเศรษฐกิจแก่เกษตรกรเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ภาวะความต้องการใช้น้ำวันจะทวีปริมาณความต้องการสูงขึ้นตามอัตราการเพิ่มของประชากร การขยายพื้นที่เกษตรกรรมและการเจริญเติบโตของกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนั้น ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลและพระอัจฉริยภาพในพระองค์ท่านครับ ในปี 2498 จึงได้มีพระราชดำริค้นหาวิธีการที่จะทำให้เกิดฝนตกนอกเหนือจากที่จะได้รับจากธรรมชาติ โดยนำเทคโนโลยีนำสมัยและทรัพยากรที่มีอยู่ประยุกต์กับศักยภาพของการเกิดฝนในเขตร้อน เช่น ประเทศไทย เพื่อมุ่งขจัดปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว จึงได้ทรงพระกรุณาฯ พระราชทานโครงการพระราชดำริ “ฝนหลวง” ให้หม่อมราชวงศ์เทพฤทธิ์ เทวกุล รับไปดำเนินการศึกษา วิจัย และพัฒนากรรมวิธีในการทำฝนให้บังเกิดผลโดยเร็วในปี 2499 และส่งเป็นการทำฝนหลวงพระราชทานครั้งแรกในปี 2512 และด้วยความสำคัญและปริมาณความต้องการทำให้ปฏิบัติการฝนหลวงช่วยเหลือทวีจำนวนมากขึ้น ฉะนั้นเพื่อให้งานปฏิบัติการฝนหลวงสามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้กว้างขวาง และได้ผลดียิ่งขึ้น รัฐบาลจึงได้ตราพระราชกฤษฎีกาก่อตั้งสำนักงานปฏิบัติการฝนหลวงขึ้นในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2518 เพื่อเป็นหน่วยงานรองรับโครงการพระราชดำริฝนหลวงต่อไป

สุชาติ นับเป็นพระวิสัยทัศน์อันยาวไกลของพระองค์ท่านค่ะ ที่ให้ริเริ่มโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อพสกนิกรเช่นนี้ขึ้นมาได้ อัมลองอธิบายวิธีการคร่าวๆ ให้ท่านผู้ฟังรับทราบได้หรือไม่คะ ว่าฝนหลวงหรือฝนเทียมต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง เอาแบบไม่ยากค่ะ

นิจอนันต์ ได้ครับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงกำหนดขั้นตอนของกรรมวิธีในการทำฝนหลวงขึ้นเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายๆ ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง : “ก่อกวน” เป็นขั้นตอนที่เมฆธรรมชาติเริ่ม

ก่อตัวทางแนวตั้ง การปฏิบัติการฝนหลวงในขั้นตอนนี้ จะมุ่งใช้สารเคมีไปกระตุ้นให้มวลอากาศเกิดการลอยตัวขึ้นสู่เบื้องบน เพื่อให้เกิดกระบวนการชักนำไอน้ำหรือความชื้นเข้าสู่ระบบการเกิดเมฆ ระยะเวลาที่จะปฏิบัติการในขั้นตอนนี้ไม่ควรเกิน 10.00 น. ของแต่ละวัน โดยการใช้สารเคมีที่สามารถดูดซับไอน้ำจากมวลอากาศได้ แม้จะมีเปอร์เซ็นต์ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ (มีค่า Critical relative humidity ต่ำ) เพื่อกระตุ้นกลไกของกระบวนการกลั่นตัวไอน้ำในมวลอากาศ (เป็นการสร้าง Surrounding ให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเมฆด้วย) ทางด้านเหนือลมของพื้นที่เป้าหมาย เมื่อเมฆเริ่มเกิดมีการก่อตัวและเจริญเติบโตทางตั้งแล้ว จึงใช้สารเคมีที่ให้ออกซิเจนคายความร้อนไปรยเป็นวงกลม หรือเป็นแนวถัดมาทางใต้ลมเป็นระยะทางสั้นๆ เข้าสู่ก้อนเมฆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกลุ่มแกนร่วม (main cloud core) ในบริเวณปฏิบัติการสำหรับใช้เป็นศูนย์กลางที่จะสร้างกลุ่มเมฆฝนในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่สอง : “เลี้ยงให้อ้วน” เป็นขั้นตอนที่เมฆกำลังก่อตัวเจริญเติบโตซึ่งเป็นระยะสำคัญมากในการปฏิบัติการฝนหลวง เพราะจะต้องไปเพิ่มพลังงานให้แก่ updraft (การลอยตัวของอากาศ) ให้ยาวนานออกไป ต้องใช้เทคโนโลยีและประสบการณ์หรือศิลปะแห่งการทำฝนควบคู่ไปพร้อมๆ กัน เพื่อตัดสินใจโปรยสารเคมีฝนหลวงชนิดใด ณ ที่ใดของกลุ่มก้อนเมฆ และในอัตราใดจึงเหมาะสม เพราะต้องให้กระบวนการเกิดละอองเมฆสมดุลกับความแรงของ updraft มิฉะนั้นจะทำให้เมฆสลาย

ขั้นตอนที่สาม : “โจมตี” เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกรรมวิธีปฏิบัติการฝนหลวง เมฆหรือกลุ่มเมฆฝนมีความหนาแน่นมากพอที่จะตกเป็นฝนได้ ภายในกลุ่มเมฆจะมีเม็ดน้ำขนาดใหญ่มากมาย หากเครื่องบินบินเข้าไปในกลุ่มเมฆฝนนี้ จะมีเม็ดน้ำเกาะตามปีกและกระจังหน้าของเครื่องบิน เป็นขั้นตอนที่สำคัญ

และอาศัยประสบการณ์มาก เพราะจะต้องปฏิบัติการเพื่อลดความรุนแรงของ updraft หรือทำให้อายุของ updraft หดไป สำหรับการปฏิบัติการในชั้นตอนนี้ จะต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายของการทำฝนหลวง ซึ่งมีอยู่ 2 ประเด็น คือเพื่อเพิ่มปริมาณฝนตก (Rain enhancement) และเพื่อให้เกิดการกระจายการตกของฝน (Rain redistribution)

สุชาติ พี่เคยทราบว่ ต่างชาติก็ให้ความสนใจในเทคโนโลยีฝนเทียมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย ถูกต้องไหมคะ

นิจอนันต์ ใช่ครับพี่ดา ที่ผมทราบมีอย่างน้อย 4 ประเทศที่ประสบปัญหาความแห้งแล้งและมองว่าเทคโนโลยีฝนเทียมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวน่าจะเป็นทางออกที่ดีได้ ประกอบด้วยออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ โอมาน และจอร์แดนครับ โดยในกรณีของจอร์แดนนั้น กระทรวงการต่างประเทศโดยสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ได้ดำเนินโครงการให้คณะเจ้าหน้าที่จอร์แดน จำนวน 4 คน เยี่ยมชมศูนย์ฝนหลวงหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างวันที่ 20 - 30 กรกฎาคม 2553 นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอัมมาน รายงานว่า สื่อมวลชนจอร์แดนและเลขานุการสมาคมมิตรภาพจอร์แดน-ไทย ได้เยือนศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงและศูนย์วิจัยพัฒนาการประมงชายฝั่ง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างวันที่ 7- 9 กันยายน 2553 เพื่อศึกษาดูงานเพิ่มเติมจากคณะที่ผ่านมา รวมทั้งทำข่าวเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความร่วมมือที่จอร์แดนมีกับสถาบันทั้งสองของไทยอีกด้วย ซึ่งจากการเยี่ยมชมดังกล่าว ผู้สื่อข่าวจอร์แดนที่เข้าร่วม ได้กลับไปเขียนบทความเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจอร์แดน ชื่อ AL Rai Daily เรื่อง Emulsifying the Clouds เมื่อวันที่ 14 และ 18 กันยายน 2553 ครับ

สุชาดา อาจกล่าวได้ว่าการวางแผนและกำหนดกรรมวิธีในการทำเพลงในขั้นตอนต่างๆ นั้น ได้มาจากพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมชื่อเสียงของประเทศไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวต่างประเทศด้วยนะค่ะ

นิจอนันต์ ใช่ครับพี่ดา

สุชาดา ท่านผู้ฟังคะ วันนี้ เราก็ก่อนวัตรกรรม 2 ชิ้น จาก 4 นวัตรกรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เป็นที่ยอมรับจาก WIPO ค่ะ ในสัปดาห์หน้า ดิฉันและคุณอัมจะมาเล่าสู่ให้ท่านผู้ฟังเพิ่มเติมอีก 2 นวัตรกรรมนะค่ะ สำหรับวันนี้ ดิฉันและคุณอัมขอลาไปก่อน แล้วพบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีค่ะ

จากรายการ “เฉลิมพระเกียรติในหลวง 84 พรรษา”
ออกอากาศทางสถานีวิทยุสุราษฎร์ฯ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2554

ข้อมูลสำหรับประชาชน กรณีกัมพูชาขอให้ศาลโลกตีความ คำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารปี 2505 และให้มีคำสั่งออกมาตรการชั่วคราว

เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2554 กัมพูชาได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลโลกตีความคำพิพากษา ในคดีปราสาทพระวิหารที่ศาลโลกได้ตัดสินไปเมื่อปี 2505 โดยระบุว่า ไทยกับกัมพูชามีความเห็นที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับความหมายหรือขอบเขตของคำพิพากษาดังกล่าว โดยฝ่ายกัมพูชาอ้างว่า ขอบเขตบริเวณปราสาทและพื้นที่ใกล้เคียงได้ถูกกำหนดไว้แล้วตามแผนที่สัดส่วน 1:200,000 ระวังดงรัก ซึ่งศาลใช้เป็นพื้นฐานของคำตัดสิน

ในระหว่างที่รอศาลพิจารณาคดีความคำพิพากษา กัมพูชาได้ขอให้ศาลโลกออกมาตรการชั่วคราวซึ่งระบุให้

(1) ไทยถอนกำลังทั้งหมดจากส่วนต่างๆ ของดินแดนกัมพูชาในพื้นที่ปราสาทพระวิหารทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข

(2) ห้ามไทยมีกิจกรรมทางทหารใดๆ ในพื้นที่ปราสาทพระวิหาร และ

(3) ให้ไทยงดการกระทำหรือการดำเนินการใดๆ ที่กระทบสิทธิของกัมพูชาหรือเพิ่มความขัดแย้งในคดีการตีความ จนกว่าศาลโลกจะตีความคำพิพากษาแล้วเสร็จ

ซึ่งเมื่อวันที่ 30 - 31 พฤษภาคม 2554 ผู้พิพากษาศาลโลกได้พิจารณารณการออกมาตรการชั่วคราวแล้ว และคาดว่าจะทราบผลการพิจารณาภายในปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม 2554

ส่วนคำขอให้ตีความคำพิพากษาปี 2505 หลังจากศาลพิจารณาคำขอของกัมพูชาแล้ว จะกำหนดว่าไทยต้องยื่นความเห็นต่อศาลเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อใด ซึ่งอาจจะเป็นประมาณ 4 - 5 เดือนจากนี้ โดยปกติศาลจะใช้เวลาในการพิจารณาคดีประมาณ 1 - 2 ปี

ในการพิจารณาคดีที่ผ่านมา คณะดำเนินคดีของไทยได้กล่าวต่อศาลครอบคลุมในทุกประเด็นที่ฝ่ายกัมพูชาหยิบยกขึ้น โดยกล่าวภาพรวมเกี่ยวกับนโยบายและท่าทีของไทย และบริบททางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา ย้ำความสม่ำเสมอและความต่อเนื่องของท่าทีไทย รวมทั้งความจริงจังในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับกัมพูชา จึงไม่มีเหตุผลใดที่ไทยจะต้องสร้างความขัดแย้งกับกัมพูชา

ขณะที่ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศ 3 คนของไทย ได้ชี้แจงในประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตของคดีและเขตอำนาจของศาล ตลอดจนคำขอมาตรการชั่วคราวและคำขอตีความคำพิพากษา เพื่อชี้ให้ศาลเห็นว่า ศาลไม่มีอำนาจในการพิจารณาคำขอตีความของกัมพูชา เนื่องจากไทยได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาเมื่อปี 2505 ครบถ้วนแล้ว และฝ่ายกัมพูชาก็ไม่เคยทักท้วงมาเป็นเวลาเกือบ 50 ปี เมื่อเป็นเช่นนี้ ทั้งสองประเทศจึงไม่ได้มีความเห็นขัดแย้งกันเกี่ยวกับความหมายหรือขอบเขตของคำพิพากษาที่จะต้องให้ศาลตีความอีก

นอกจากนี้ การให้ศาลพิจารณาปัญหาเขตแดนตามที่ฝ่ายกัมพูชาเสนอก็เป็นเรื่องที่ยอยู่นอกเหนืออำนาจการพิจารณาของศาล เนื่องจากศาลไม่ได้ตัดสินในเรื่องนี้เมื่อปี 2505 ทั้งนี้ ศาลจะพิจารณาคำพิพากษาได้เฉพาะเรื่องที่สืบเนื่องจากคำพิพากษาดังเท่านั้น อีกทั้งไทยกับกัมพูชาก็ได้ตกลงที่จะเจรจาจัดทำหลักเขตแดนตลอดแนว รวมถึงบริเวณปราสาทพระวิหารแล้ว โดยลงนามในบันทึกความเข้าใจ ปี 2543 (เอ็มโอยู 2543)

นอกจากนี้ ที่ปรึกษากฎหมายของไทยยังได้ชี้ให้ศาลเห็นว่า คำขอมาตรการชั่วคราวของกัมพูชาไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ อาทิ ต้องเป็นเรื่องเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อสิทธิของฝ่ายหนึ่งอย่างไม่อาจแก้ไขได้ อีกทั้งการที่กัมพูชาขอมาตรการชั่วคราวโดยอ้างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่นที่ห่างจากปราสาทพระวิหาร (เหตุการณ์ปะทะที่บริเวณปราสาทตาเมือนและปราสาทตาควาย เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2554) ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการตีความคำพิพากษาปี 2505 ดังนั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ศาลจึงไม่ควรพิจารณาออกมาตรการชั่วคราว และขอให้ศาลยกคำร้องของฝ่ายกัมพูชา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวไปแล้ว จึงเชื่อมั่นได้ว่า ฝ่ายไทยได้เตรียมการในเรื่องนี้อย่างรอบคอบและต่อเนื่อง เพราะคาดการณ์ไว้ว่า กัมพูชาอาจ

นำเรื่องไปยังศาลโลกตามสิทธิที่มีตามมาตรา 60 ของธรรมนูญของศาลโลก ฝ่ายไทยจึงได้เตรียมการมาเป็นระยะๆ โดยหารือกับที่ปรึกษากฎหมายในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ในการทำงานของฝ่ายไทย ได้บูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และโดยที่คดีอยู่ในกระบวนการพิจารณาของศาลแล้ว จึงไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าผลการพิจารณาจะเป็นเช่นไร เพราะขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของศาลโลก โดยศาลจะพิจารณาจากข้อมูลและหลักฐานต่างๆ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้เสนอต่อศาลโลกอย่างครบถ้วนแล้ว

แหล่งข้อมูล : กระทรวงการต่างประเทศ

น้ำพริก

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ตั้งแต่ผมเขียนเรื่องกาเหว่าที่บางเพลงลงในหน้าหนังสือพิมพ์สยามรัฐจนจบเป็นต้นมา ผมก็เลยกลายเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในเรื่องจานบินหรือจานผี สำหรับท่านผู้อ่านหลายท่าน มาเคี้ยวเชียวจะเอารายละเอียดเรื่องจานผีจานบินอะไรเหล่านี้จากผมอยู่เนืองๆ ซึ่งผมก็ไม่สามารถจะสนองคุณด้วยการให้รายละเอียดเพิ่มเติมอย่างไรได้ เพราะผมไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง

งานบินหรืองานผี หยิบเอางานผีงานเดียวมาใช้ในเรื่องกาเหว่าที่บางเพลง แล้วก็แล้วกัน ไม่ทราบรายละเอียดอีกต่อไป จึงสนองคุณท่านผู้อ่านที่สนใจในเรื่องงานบินงานผีเป็นพิเศษไม่ได้

ต่อมา ผมได้เขียนเรื่องน้ำพริกนครบาลเป็นทำนองอาหรับราตรี ใส่ปากนางกำนัลคนหนึ่ง ให้เล่าถวายพระเจ้าแผ่นดินในยามราตรี แต่นั่นมา ผมก็กลายเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องน้ำพริก มีคนถามกันอยู่เนืองๆ หรือไปไหนพบผู้คนที่จะต้องเข้ามาถามเรื่องน้ำพริก มาคุยเรื่องน้ำพริก และขอร้องให้เขียนเรื่องน้ำพริกต่อไปอีก

ความจริงเรื่องน้ำพริกที่คนไทยกินกันนั้น ถ้าจะบอกตำราครกละวัน ก็ไม่มีที่สิ้นสุด เขียนคอลัมน์นี้หากินไปได้จนตาย ตำราน้ำพริกก็คงจะยังไม่หมด แต่เมื่อเห็นมีผู้สนใจมาก และขอร้องกันมามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณแม่บ้าน หรือคุณพ่อบ้านที่ไม่ค่อยมีเวลาจะทำกับข้าวรับประทานเอง แต่วันดีคืนดี ก็อยากจะทำอะไรที่เป็นฝีมือรับประทานบ้าง จึงมักจะชอบตำราน้ำพริก มาขอผมอยู่เสมอ ผมก็รีบไว้อ่าน นึกว่าวันดีคืนดี จะเขียนเรื่องน้ำพริกลงในคอลัมน์นี้

อยู่ดีๆ วันนี้กลายเป็นวันดีคืนดีขึ้นมาเฉยๆ จึงขอแสดงตนเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องน้ำพริกต่อไป เป็นการอวดฝีมืออีกสักครั้ง บรรยายเรื่องการตำน้ำพริกเอาไว้ให้ละเอียดลออเพื่อว่าภายหลังจะได้ไม่ต้องมีคนมาขอตำราน้ำพริกอีกต่อไป

ก่อนจะบอกวิธีตำน้ำพริก เห็นจะต้องพูดถึงภูมิหลังของเรื่องน้ำพริกนี้ไว้เสียก่อน

น้ำพริกนั้นคงจะเป็นกับข้าวของคนไทยโดยทั่วไปมาแต่โบราณแล้ว สังเกตดูได้จากกับข้าวไทยภาคต่างๆ นั้นมีน้ำพริกด้วยกันทั้งสิ้น ถึงแม้ว่า

น้ำพริกจะมีรสชาติแตกต่างกัน หรือใส่เครื่องปรุงผิดกัน ก็ยังเป็นน้ำพริก และหลักการก็ยังอยู่ในเรื่องน้ำพริกอยู่นั่นเอง

รสที่เรียกได้ว่าเป็นพื้นฐานของน้ำพริกคือ รสเผ็ดนำและมีรสเค็ม ตาม หลายภาคหยุดอยู่แค่นี้ น้ำพริกเป็นเรื่องของการเผ็ดและการเค็ม แต่มีภาคอื่นๆ เช่น ภาคกลาง ก็เพิ่มรสเปรี้ยวเข้าไปด้วย ได้แก่การเติมส้มมะขาม หรือบิบบมะนาวให้เปรี้ยว น้ำพริกภาคกลางเดี๋ยวนี้นี้ถึงกับใส่น้ำตาลเข้าไปด้วย ให้มีสามรส คือ เปรี้ยว เค็ม หวาน แต่ในภาคอื่นๆ คงมีแต่เผ็ดกับเค็ม ถึงแม้จะมีเปรี้ยวก็ยังไม่ใส่น้ำตาล และน้ำพริกนี้ไม่ได้มีอยู่แต่ในประเทศไทย เท่านั้น ได้แพร่หลายลงไปถึงมาเลเซีย ที่นั่นเขาใช้หัวหอมแทนกระเทียม และทำอะไรก็ไม่ทราบ กินแล้วรสไม่เป็นน้ำพริกไทย ถ้าพูดอย่างไม่เกรงใจกัน ก็บอกว่าไม่อร่อยเท่า ชื่อนี้คนมาเลเซียเขาก็ยอมรับ ถ้าได้มาเมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นใคร เขาจะต้องขอน้ำพริกกินทุกที และเมื่อให้กินแล้ว เขาจะกินเอามากๆ แทบจะหมดเกรงใจกัน

นอกจากน้ำพริกจะเป็นกับชั้นพื้นฐานของกับข้าวไทยใช้รับประทาน กับผักให้เป็นเครื่องนำ ให้ได้กินผักสดมากๆ แล้ว น้ำพริกนั้นเองยังเป็นศูนย์ของสำรับซึ่งมีกับข้าวหลายอย่าง น้ำพริกนั้นจะตั้งอยู่กลาง และกับข้าวอื่นๆ ที่จะมาแวดล้อมประกอบเป็นสำรับนั้น ในการทำต้องคำนึงถึงน้ำพริกหรือเครื่องจิ้มก่อน ว่าเป็นอะไร ถ้าเป็นน้ำพริกกะปิเฉยๆ ก็คิดกับข้าวให้แนมกับน้ำพริกกะปินั้น ถ้าเป็นน้ำพริกส้มมะขาม ก็ต้องเปลี่ยนกับข้าวไปบ้าง ยังแยกออกไปว่า ส้มมะขามเปียกหรือส้มมะขามสดอีก ถ้าเป็นเครื่องหลน เช่น ปลาร้าหลน เต้าเจี้ยวหลน ปลาเจ้าหลน การคิดกับข้าวก็ต้องเปลี่ยนไปเป็นอีกแบบหนึ่งตามแต่เครื่องจิ้มที่อยู่กลางสำรับ

เมื่อได้กล่าวมาแล้วว่า น้ำพริกเป็นกับข้าวชั้นเบสิกของสำหรับกับข้าวไทย ต่อไปนี้ก็จะได้พูดถึงน้ำพริก ซึ่งเป็นชั้นเบสิกของน้ำพริกทั้งปวงให้รู้กันไว้ จะตำน้ำพริกให้เป็น ต้องตำน้ำพริกครกนี้เป็นเสียก่อน ต่อไปจะเป็นตำน้ำพริกมะม่วง มะดัน หรืออะไรก็สุดแล้วแต่ ก็จะทำให้ได้ แต่ถ้าขึ้นต้นตำน้ำพริกครกเบสิกนี้ไม่เป็นเสียแล้ว น้ำพริกอื่นขึ้นไปลองตำ ก็คงจะ

น้ำพริกที่จะกล่าวถึงนี้ หรือที่เรียกว่าชั้นเบสิกนี้ ความจริงก็เป็นที่รู้จักกันไป ได้แก่น้ำพริกเอาไว้มั้กับผักดิบและปลาพุดทอด ซึ่งรับประทานกันอยู่แล้วทุกบ้าน แต่ถึงแม้ว่าจะเป็นของประจำบ้านรับประทานกันอยู่ทุกวัน แต่จะหาคนตำน้ำพริกเก่งที่ได้รสอร่อยจริงๆ นั้น ดูออกจะหายาก

วิธีทำนั้นมีดังต่อไปนี้ เอาเกลือประมาณหนึ่งช้อนชา ถ้าจะให้ดี ควรจะเป็นเกลือเม็ดที่มาจากนาเกลือ คือเป็นเกลือทะเลนั่นแหละ เกลืออื่นๆ อาจเผ็ดไปหรือจืดไป ลงโซลกกับกุ่มแห้งอีกประมาณ 3 ช้อนโต๊ะ จนเข้ากันดี แล้วจึงเติมกระเทียมอีกประมาณสัก 10 กลีบก็พอ ถ้าเกินกว่านั้นแล้วจะไปติดต่อกับฝรั่งเรื่องค้าขายหรืออะไรก็ตามที ออกจะลำบาก เพราะฝรั่งจะเหม็นปาก เพียงแค่กระเทียม 10 กลีบนี้ ก็ต้องนั่งคุยกับฝรั่งกระระยะให้ห่างพอสมควรอยู่แล้ว อย่าเข้าไปใกล้ชนิดนัก ทางดีที่สุด ควรออกอุบายให้ฝรั่งกินน้ำพริกเสียด้วยกัน แล้วจึงพูดธุระกัน เป็นปลอดภัยที่สุด

หลังจากนั้น จึงเอากะปิลงโซลกไปด้วย กะปิที่จะเอาลงโซลกนี้ กะประมาณ 4 ช้อนโต๊ะ ถ้าจะให้อร่อยก็ต้องหากละปิดีๆ เช่น กะปิระยองหรืออะไรเทือกนั้น ได้มาแล้วถ้าสวิงสวายกลัวโรคภัยไข้เจ็บ กลัวพยาธิ ก็เอาห่อใบตอง บั้งไฟเสียก่อน พอใบตองที่ห่อซักจะไหม้ๆ ก็เอาขึ้นใส่ครก ตำได้ ตอนนี เอापริกชี้ฟ้าเขียวแดงและพริกเหลืองใส่ลงไปตามใจชอบ แล้วโซลกพอพริกเหลก หลังจากนั้น จึงใส่พริกชี้หนูลงไป บุบพอแตก อย่าไปโซลกให้ละเอียดเดี๋ยวจะเผ็ดเกินไป ถ้าชอบมะขากหรือพอกาได้ในตลาด ก็เอามาซูดชนออกให้หมด แล้วเอามาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ลงไป บุบพอแตกอีกด้วย

แล้วจึงใส่ของอื่นๆ ที่ปรุงรสลงไปผสมโดยใช้ช้อนคนเอาก็พอ ไม่ต้องถึงโซลก มากน้อยดูเอาที่ความต้องการว่า จะให้น้ำพริกของเราข้นหรือเหลว น้ำพริกข้นนั้นใช้จิ้มผักอร่อย แต่น้ำพริกค่อนข้างเหลวนั้นใช้คลุกข้าวอร่อยขึ้น สุดแล้วแต่จะเลือกเอา อย่างไหนก็ตามใจ ที่นี้ การใส่น้ำปลานั้น ถ้าน้ำพริกเหลว ใส่น้ำปลามากไว้ได้ แต่ถ้าน้ำพริกข้น ก็ควรจะใส่น้ำปลาแต่น้อย เห็นว่ายังไม่เค็ม เติมเกลือลงไปอีก แล้วจึงเติมน้ำตาลปึก ถ้าชอบหวานหนักหน่อย ก็เติมน้ำตาลมากๆ แล้วบีบมะนาว ให้ได้สามรสตามใจชอบ คือเค็มหวานเปรี้ยว

ถึงจะชอบกินหวานสักเพียงไร ก็อย่าไปตำน้ำพริกให้มีรสหวานนำหน้าเป็นอันขาด

เพียงเท่านี้ ก็ได้ตำน้ำพริกชั้นเบสิกหนึ่งครก ใช้จิ้มผักดิบและแนมด้วย ปลาทุทอด หรือจะปลาดุกย่างก็ได้ แต่สำหรับน้ำพริกครกนี้ ปลาอะไรก็ไม่ดีเท่า ปลาทุทอด

ถ้าอยากจะทำให้ตำน้ำพริกครกนี้ดูน่าสนใจหรือตื่นเต้นหรือ โรแมนติกขึ้นไปอีก ก็ต้องเอาเมล็ดมะเขือใส่ คือหามะเขือขึ้นหรือที่เรียกว่า มะเขือเหี่ยว หรือมะเขือเหลืองนั้น มาผ่าเอาแต่เมล็ด ยิ่งมากเท่าไรยิ่งดี แล้ว เอาเมล็ดมะเขือนั้นละลายลงไปในน้ำพริก เวลาจะรับประทานดูให้มีเมล็ดมะเขือ ลอยมากอยู่ น้ำพริกจะน่าสนใจขึ้นดังที่ว่ามีมาแล้ว

ถ้าไม่ชอบมะเขือเหี่ยวหรือมะเขือขึ้น จะใช้มะเขือพวงเผาไฟ แล้ว โขลกลงไปกับน้ำพริกก็ได้ แต่เรื่องนี้ต้องระวังเพราะมะเขือพวงนั้น มากไป หรือน้อยไปอาจจะทำให้น้ำพริกมีรสปร่าไปได้ พอที่จะอร่อยก็เกิดไม่อร่อยขึ้นมา อย่าไปเล่นดีกว่า

คนโบราณนั้นชอบใช้ส้ม ที่เรียกว่าส้มเหม็น เอาน้ำมาบีบใส่น้ำพริก หรือเอาผิวสั้มนั่นฝอยๆ แล้วตำลงไปด้วยก็หอมดี แต่เดี๋ยวนี้ผมจ่ายตลาด หาส้มเหม็นออกจะไม่พบ ผมเองก็ออกจะเรื้อรัง จำไม่ได้ว่าส้มเหม็นนั้นมัน หน้าตารสชาติเป็นอย่างไร ก็เลยเว้นไปเสียเฉยๆ นอกจากนั้นแล้ว น้ำพริกแบบนี้ ยังอาจจะใช้มะม่วงดิบตำลงไปด้วย กลายเป็นน้ำพริกมะม่วง หรือใช้มะดันซอย ลงไปอีกเรียกว่าน้ำพริกมะดันก็ได้ แต่ในการทั้ง 2 อย่างนี้ คือใส่มะม่วงหรือมะดัน ต้องลดมะนาวลงไปมาก เพราะทั้งมะม่วงและมะดันเป็นของเปรี้ยวอยู่แล้ว

จากน้ำพริกเบสิกครกนี้แล้ว ถ้าทำให้เก้ง ทำให้เป็น ต่อไปจะ ตำน้ำพริกอื่นๆ ได้อีกมากมายทีเดียว เช่น น้ำพริกมะม่วง น้ำพริกมะดัน ดังที่ว่ามาแล้ว น้ำพริกลูกหน่าเลียบ น้ำพริกมะขามเปียก น้ำพริกมะขามสด ไปจนถึงน้ำพริกไข่เค็ม มีมากมายสุดที่จะพรรณนา ใครอยากรู้ก็มาประจบ ให้ดีๆ จะได้เขียนตำราให้อ่านกันต่อไป

เงินทองอะไรก็ไม่เอาแล้ว ขอแค่ประจบแค่นี้ จะมากมายอะไร
นักหนา

อยู่เมืองนอก ก็หัดเป็นชาวพุทธมากขึ้นได้

โดย เด็กวัด*

เป็นของธรรมดาหากจะบอกว่า คนไทยอาศัยอยู่ในต่างแดนย่อมจะมีปัญหามากกว่าอยู่บ้านเรา เพราะเป็นเรื่องต่างถิ่น ต่างวัฒนธรรม ต่างภาษา ยิ่งคนไทยไปแต่งงานกับฝรั่งหรือชาติใดก็ตาม แต่พูดภาษาเขาไม่ได้ ยิ่งต้องปรับตัวมากมาย

สำหรับในยุโรป ปัญหาคนไทยคงไม่ต่างจากที่อื่นนัก มีสารพัดตั้งแต่เรื่องภาษา ความไม่เข้าใจกับสามี หรือทางบ้านสามี ลูกติดไป ไม่เรียน หรือเรียนไม่ได้ ทะเลาะเพราะสามีระแวง หึงหวง ติดการพนัน ติดเหล้า ติดยา หลายรายก็ลงท้ายถึงทำลายชีวิตกัน สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกิดกับคนไทยเท่านั้น และ

* เด็กวัดเป็นนามแฝงของข้าราชการระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศ
ซึ่งขณะนี้ประจำการในต่างประเทศ

เกิดแล้วสามารถแก้ไขได้ สามารถสร้างชีวิตตนและครอบครัวให้เป็นสุขได้ หากไม่มองข้ามของดีจากไทยที่เคยอยู่ใกล้ตัว เมื่อมีชีวิตในไทย หรือแม้ขณะนี้ ในต่างแดน

ของดีที่สุดในไทยที่มีคุณค่าสูงส่งอย่างหนึ่งที่คนไทยพบเห็นทุกวัน เลยมองข้ามหรือนึกว่าตนเป็นแล้ว แต่ไม่เข้าใจว่าจะเป็นไปได้ ต้องศึกษาปฏิบัติ มิใช่เป็นเพราะพ่อแม่เป็น หรือเพราะเกิดมาเป็นคนไทย

สิ่งนั้นก็คือ พุทธศาสนา หรือ ธรรมะ ซึ่งฝรั่งหลายคนยอมดั้นด้นไปในแดนอีสานหรือภาคอื่นๆ ยอมทนยุง ทนความร้อนอบอ้าว สภาพไม่รู้ภาษา อาหารอีสานที่ไม่คุ้นเคย เพื่อยากค้นหาความจริงจากการปฏิบัติธรรมกับหลวงพ่ที่มีชื่อเสียงของไทย

ถึงแม้ท่านไม่พูดอังกฤษ หลวงพ่อชา สุภัทโท หรือพระโพธิญาณเถร แห่งวัดหนองป่าพง อุบลราชธานี กลับไม่เห็นเป็นปัญหา

“น้ำร้อนก็มี น้ำอ้นก็มี ฮอทวอเตอร์ก็มี เหล่านี้คือชื่อภายนอก ลองจุ่มมือลงไปลิ ใครก็รู้โดยไม่ต้องใช้ภาษา”

พระสุเมโธเป็นชาวแคลิฟอร์เนีย จบปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยเบิร์คเลย์ เข้ามาไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2506 เคยสอนภาษาอังกฤษที่ธรรมศาสตร์ และเรียนกรรมฐานที่วัดมหาธาตุ จากนั้นไปบวชที่หนองคาย จนได้รับการแนะนำให้ไปอยู่กับหลวงพ่อชาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509

หลังจากนั้น 10 ปี ต่อมา หลวงพ่อชาจึงมอบหมายให้พระสุเมโธไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอังกฤษ

จากสาขาวัดหนองป่าพงแห่งแรกในแคว้นซัสเซกซ์ ทางตอนใต้ของกรุงลอนดอน ที่มีชื่อว่า วัดปาจิตติเวก พระสุเมโธได้ขยายสาขาวัดหนองป่าพง

รูปปั้นหลวงพ่ochaในพระอุโบสถ

พระธรรมจักรอมราวดี พระประธานวัด

ในอังกฤษออกไปที่ทางทิศเหนือของกรุงลอนดอนเพียง 50 กม. ที่ดั้งเดิมเป็นโรงเรียนมีพื้นที่ 75 ไร่ มีอาคาร 22 หลัง บริเวณท่ามกลางทุ่งนาชนบทอังกฤษ ตั้งชื่อว่า “วัดอมราวดี” แปลว่า ไม่เกิด ไม่ตาย

พระอุโบสถที่วัดอมราวดีมีลักษณะเรียบง่ายจนหลายคนอาจนึกว่ายังตกแต่งไม่เสร็จ มีพระธรรมจักรอมราวดีเป็นพระประธาน ด้านมุขขวาหลังเป็นรูปปั้นขนาดเท่าตัวจริงของหลวงพ่ocha ด้านซ้ายเป็นรูปถ่ายเจ้าอาวาส คือ พระราชสุเมธาจารย์ หรือพระสุเมโธ หน้าพระประธานมีเบาะวางเป็นแถวประมาณ 7 – 8 แถว ข้างละ 6 – 8 ใบ สำหรับพระ แม่ชีและบุคคลธรรมดาได้ใช้นั่งสมาธิหรือร่วมทำวัตรเช้า-เย็น

พระอุโบสถนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นองค์ประธานในพิธีผูกพัทธสีมา และฉลองพระอุโบสถ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2542

ป้ายชื่อวัดอมราวดี นอกจากภาษาอังกฤษแล้วก็เขียนเป็นภาษาไทยเด่นชัด มีแม่ครัวใหญ่ซึ่งเป็นสตรีไทยน้ำใจประเสริฐ ชื่อคุณลัดดา เป็นอาสาสมัครดูแลโรงครัว เรื่องอาหารการกินให้พระและคนในวัด 70 กว่าชีวิต มาตั้งแต่ตั้งวัดใหม่ๆ

ที่วัดอมราวดี มีการฝึกอบรมปฏิบัติธรรมแบบเดียวกับที่มีอยู่ในวัดปฏิบัติทั้งหลายในประเทศไทย ทางวัดมีเรือนพักรองรับผู้เข้าร่วมทั้งชาย-หญิง ทุกฐานะได้ครั้งละประมาณ 40 – 50 คน โดยมีการประกาศตารางกำหนดวันล่วงหน้าให้สมัครทางอินเทอร์เน็ต ช่วงระยะเวลาที่มีตั้งแต่ 2 – 4 วัน 9 – 10 วัน ไปจนถึงสองสัปดาห์ โดยพระอาวุโสในวัดเป็นผู้นำการฝึกอบรม ในแต่ละปีจะมีการอบรมเป็นภาษาไทยด้วย

ห้องปฏิบัติธรรม ฝรั่งที่นั่งขัดตะหมาดไม่ได้ก็นั่งเก้าอี้ด้านหลัง
แต่ส่วนใหญ่นั่งขัดตะหมาดได้อย่างเรียบร้อย กราบได้อย่างงดงามเหมือนคนไทย

ทางวัด ไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้เข้าร่วม แล้วแต่ศรัทธา
เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายการจัดฝึกอบรมให้คนรุ่นต่อไป โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อคนสำหรับ
อาหาร สาธารณูปโภค ของใช้ที่จำเป็น ค่าประกัน ฯลฯ ตกหัวละ 20 ปอนด์ หรือ
1 พันบาทต่อวัน

ผู้เข้าร่วมทุกคนจะรับศีล 8 ตั้งแต่ต้น ระวังปลุกครั้งแรกประมาณ
ตีสี่ให้ตื่นออกไปสัมผัสอากาศบริสุทธิ์ แรกๆ นึกว่าคงทำไม่ได้ แต่พอไปอยู่จริงๆ
ก็ไม่มีปัญหา นอกจากความสดชื่นจากบรรยากาศก่อนแสงอาทิตย์จะเริ่มปรากฏ
ขอบฟ้า ตีห้าสิบห้านาทีเข้าไปนั่งสมาธิในห้องพระและร่วมกันสวดมนต์ตอนเช้า
ทางวัดได้จัดพิมพ์บทสวดภาษาบาลี คำอ่านภาษาอังกฤษพร้อมคำแปลทำให้
ทุกคนสามารถเข้าร่วมได้และมีความเข้าใจซาบซึ้งมากยิ่งขึ้น

ไม่ว่าจะเป็นไตรลักษณ์ พรหมวิหารสี่ บทสวดแผ่เมตตาให้ตนเอง ผู้มีอุปการคุณ มิตรสหาย ศัตรู เจ้ากรรมนายเวร เทวดาอารักษ์ ผู้ที่ดับแล้ว หรือยังไม่เกิด บทว่าด้วยกฎแห่งกรรม บทที่ให้พิจารณาร่างกายมนุษย์ว่า เหมือนถุงหนังที่เย็บปิดมิดชิดเพื่อห่อหุ้มอวัยวะต่างๆ ที่ไม่ชวนดู 32 อย่าง

อาหารเช้า จะเป็นข้าวโอ๊ตร้อนๆ ราดลูกพรุน ขนมปังทาเนย แยมผลไม้ ที่ทุกคนรับประทานเจียวๆ อย่างตั้งใจ และพิจารณาว่าอาหารมีไว้ เพื่อยังชีพให้สุขภาพดีแข็งแรง

การที่ผู้เข้าร่วมไม่พูดอะไรกันเลย หากไม่จำเป็นจริงๆ ตลอด ระยะเวลาที่ปฏิบัติธรรมก็เพื่อให้ทุกคนมีสมาธิอยู่ในอารมณ์ “ระลึกรู้” เห็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่จำเป็น จนไปถึงความว่างเปล่า

หลังอาหารเช้า จะเป็นการทำงานที่ฝึกให้อยู่ในอารมณ์ที่มีสติ บางคนก็ช่วยงานครัวหั่นผัก ปอกผลไม้ สำหรับอาหารเช้าใหญ่ของวัน บางคนก็ปัดกวาดที่นอน ทำความสะอาดห้องน้ำ บางคนซักเปลี่ยนผ้าเช็ดจานชาม สายหน่อยก็กลับมานั่งสมาธิ 45 นาที สลับกับการเดินจงกรมจนถึงก่อนเที่ยง ก็ร่วมพลัดกันตักอาหารใส่บาตรพระ แม่ชี อนุคาริก ที่เข้าร่วมกับการฝึกอบรม แล้วตักอาหารรับประทานร่วมกัน

บางวันโชคดี จะมีคนไทยนำอาหารมาถวายที่ห้องครัวใหญ่ หรือไม่ คุณลัดดา ก็จะทำก๋วยเตี๋ยวผัด ขนมก้วยช่ายทอด ไข่เจียว แม้กระทั่งข้าวเหนียว มะม่วง นำมาถวายอาจารย์ และพระ แม่ชี ที่ร่วมการฝึกปฏิบัติธรรม ในส่วนของอาหารที่เหลือก็ตกมาถึงผู้เข้าร่วม 40 กว่าคน คุณลัดดานั้น คงมีความเมตตากับผู้เขียนเป็นพิเศษ วันหนึ่งได้แอบเก็บข้าวเหนียวมะม่วงไว้ คอยส่งให้แบบแนบเนียน

บางคนก็นั่งโต๊ะไม้เล็กๆ แบบพับเพียบแทน

เรือนพักผู้ปฏิบัติธรรมชาย หญิง คนละหลัง

พระอุโบสถวัดยามเย็น มีทางเดินเป็นระเบียงรอบด้านหน้า

บ่ายก็เป็นการนั่งสมาธิสลับเดินจงกรม นอกวัดมีถนนเล็กๆ ตัดทุ่งนาไร้ข้าวสาละ ถั่ว สวยงามเป็นธรรมชาติ ริมรั้วก็จะมีผลไม้ประเภท เบอร์รี่ป่าทั้งหลายขึ้นอยู่ ใช้เวลาเดินวนกลับมาวัด 1 รอบ ก็เกือบชั่วโมง

ตกเย็นจะมีการสอนโยคะ บางช่วงอาจมีการสอนรำมวยจีนด้วย ซึ่งทั้ง 2 อย่างต่างก็มีส่วนสัมพันธ์สนับสนุนเกื้อกูลการฝึกกลมหายใจเข้า/ออก ทั้งสิ้น ก็พื่ออื่นๆ เช่น กอล์ฟ หากผู้ฝึกนำเรื่องลมหายใจ สมาธิ มาผสมผสานใช้ คงจะสามารถเล่นได้ดียิ่งขึ้นอย่างแน่นอน

ทุ่มครึ่ง พังอาจารย์บรรยายธรรมตอบคำถามที่ผู้เข้าร่วม เขียนถาม สวดมนต์ทำวัตรเย็น ก่อนแยกย้ายกันเข้านอนไม่เกินสี่ทุ่ม อาจารย์ ย้ำให้ทุกคนหมั่นให้ความเมตตาปรารถนาดีกับตนเองเสมอ การระงับความโกรธ ผู้อื่นด้วยเมตตา ก็เพื่อให้ตนเองเป็นสุขนั่นเอง

สำหรับผู้ที่ชอบหยุดหิด โกรธคนโน้นคนนี้เป็นประจำ ท่านเล่าว่า หลวงพ่อชาเคยยี่นนาฬิกาปลุกให้ดู พร้อมพูดเชิญให้ลองโกรธแบบที่เป็นอยู่ต่อไปเรื่อยๆ อีกสักสองชั่วโมง ดูว่าจะทำได้ไหมและตัวเองดูดีไหม

ความสงบเจียบและนิ่งภายในห้องที่ถึงแม้จะมีฝรั่งและ ผู้เข้าร่วมต่างเพศ ต่างวัย นั้งอยู่รวมกันถึงกว่า 45 คน แต่มีพลังอย่าง น่าประหลาดใจ ยิ่งวันพระจันทร์เต็มดวง ความนิ่งสงบของผู้ปฏิบัติ ทุกคนท่ามกลางแสงจันทร์และแสงเทียนหน้าโต๊ะหมู่พระพุทธรูป เป็นภาพ และความรู้สึกที่น่าประทับใจยิ่งนักว่าพุทธศาสนาได้หยั่งรากมาถึงสหราชอาณาจักรแล้วอย่างมั่นคงสมความมุ่งหมายของหลวงพ่ชาทุกประการ

นอกจากสาขาของวัดหนองป่าพงในไทยประมาณ 250 สาขาแล้ว ยังมีสาขาวัดหนองป่าพงในนานาประเทศ ตั้งแต่อังกฤษ สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี แคนาดา สหรัฐฯ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ กว่า 15 แห่ง คนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศที่ใกล้สาขาเหล่านี้ สามารถไปลองปฏิบัติธรรมได้ และน่าจะมี ความสะดวกสบายกว่าวัดป่าในบ้านเราด้วยซ้ำ

อันที่จริงชาวไทยในยุโรปต่างก็เข้าวัดไทย ทำบุญกันเป็นประจำ อยู่แล้ว คนไทยอยู่ไกลบ้านเพียงใดก็ไม่เคยห่างการให้ทานทำบุญ ทำจิตใจ ให้ผ่องใส เบิกบาน อย่างไรก็ตาม การทำบุญนั้นยังสามารถทำเพิ่มขึ้นได้อีก และได้บุญมากยิ่งขึ้นแบบทันทีไม่ต้องรอชาติหน้า คือ การทำสมาธิภาวนา ในวัดใกล้ตัว และที่บ้านเป็นประจำ เพื่อให้จิตใจสะอาด เห็นถึงศีล สมาธิ เกิดปัญญา

สำหรับข้าราชการไม่จำเป็นต้องชวนชวayıไปเรียนหลักสูตรบริหาร หรืออบรมนักบริหารชั้นสูงในต่างประเทศ แคหาโอกาสเข้าวัดปฏิบัติธรรม

เป็นประจำก็จะเป็นข้าราชการที่มีความสำรวมในจิต กาย วาจา มีพรหมวิหารสี่เป็นที่ตั้ง พร้อมสติปัญญาเพื่อใช้ในการบริหารและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ใครก็ตามที่มีโอกาสเข้าร่วมการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในพระอุโบสถ วัดอมราวดี ฟังเสียงพระ และแม่ชีนานาชาติที่สวดเป็นภาษาบาลีที่พร้อมกันอย่างนิมโนลแต่หนักแน่น ย่อมอดไม่ได้ที่จะรู้สึกปีติปราโมทย์ว่า สิ่ง que พระพุทธเจ้าทรงค้นพบสองพันห้าร้อยกว่าปีให้หลังยังสามารถได้รับการปฏิบัติจากผู้คนชาติภาษาต่างๆ เหมือนเดิมทั้งที่วัดนี้และวัดอื่นๆ และในบ้านชาวพุทธทั่วโลก

อาจารย์เล่าว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพจะหลุดพ้นความทุกข์ละจากบาป ซึ่งทำให้เราต่างจากสัตว์ เมื่อสวดมนต์ก็ควรระลึกว่า เราไม่ได้ทำอยู่คนเดียว ในหลายๆ แห่งหนของประเทศที่เราอาศัยอยู่ และที่อื่นๆ ในโลก ก็มีคนสวดมนต์ ยึดถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสัจจะ ที่ฟังทั้งนั้น ทั้งยังเป็นยันต์กันผีสำหรับผู้ที่ถูกผีได้ด้วย

สำหรับคนไทยในต่างแดน การฝึกสมาธิภาวนา ผู้ปฏิบัติทุกคนสามารถทำได้ในบ้านและทุกขณะ หากเพียงนึกถึงลมหายใจเข้า – ออก การฝึกต้องไม่ฝืนตัวเอง แต่อยากทำเพราะจะทำให้ตนเกิดความยินดี ความเบิกบานจากการเป็นผู้รู้ ผู้เข้าใจ ได้ประโยชน์กับตนเอง ครอบครัว และสังคม ได้รับผลบุญตอบแทนในชาตินี้ทันที

**สำหรับคนไทยในต่างแดนเพียงเท่านั้น ก็จะทำให้ตัวเรา
สามี แม่สามี ลูกติด ลูกตามสามี อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในต่างแดน**

* ผู้ที่สนใจโปรดเปิดเว็บไซต์
www.amaravati.org หรือ www.forestsangha.org หรือ www.shammataalks.org.uk

วรอส-วาฟ (Wroclaw)

สุภาศิริ อมาตยกุล

วรอส-วาฟ (Wroclaw) เป็นอีกเมืองหนึ่งของโปแลนด์ที่สวยงาม มีความเป็นเอกลักษณ์ และเต็มไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม วรอส-วาฟเป็นเมืองในแคว้นซีเลเชีย (Silesia) ที่อยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของโปแลนด์ แคว้นซีเลเชียอยู่ติดกับชายแดนประเทศสาธารณรัฐเช็ก (Czech Republic) แบ่งเป็นซีเลเชียตอนบน (Upper Silesia) และซีเลเชียตอนล่าง (Lower Silesia)

ภูมิประเทศของแคว้นซีเลเชียยังคงงามด้วยธรรมชาติที่หลากหลาย มีเทือกเขาซูเดตี (Sudety) เป็นแนวเขตชายแดนติดกับประเทศเช็ก ภูเขาที่สูงที่สุดของเทือกเขาซูเดตี ชื่อ การโกโนสเซ (Karkonosze) ซึ่งมีอุทยานแห่งชาติ (Karkonosze National Park) ที่อยู่ตอนบนของภูเขาดังกล่าวได้รับการยอมรับจาก องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้เป็นแหล่งอนุรักษระบบนิเวศน์ (UNESCO : World Biosphere Reserve) ซีเลเชีย เคยเป็นแคว้นที่มีวัฒนธรรมรุ่งเรืองมากนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 10 ปัจจุบัน ยังคงเห็นความโดดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรมของบ้านเมืองรวมทั้งปราสาท ราชวัง คฤหาสน์ ป้อมปราการ และสถานที่สำคัญทางศาสนา

สำหรับเมืองวรอส-วาฟนั้น เป็นเมืองหลวงของซีเลเชียตอนล่าง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโอดรา (Odra River) มีประชากร 632,240 คน (ข้อมูลเดือน มิถุนายน ค.ศ. 2009) นับเป็นเมืองใหญ่อันดับ 4 ของโปแลนด์

กล่าวกันว่าชนเผ่าซลาวิก ซเลซา (Slavic Slezia) ได้มาตั้งถิ่นฐาน ในบริเวณที่ปัจจุบันเป็นแคว้นซีเลเชีย ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 8 และมีบันทึกว่า เมืองวรอส-วาฟสร้างโดยดยุคจากเช็ก ชื่อ วราติสเลา ที่ 1 แห่งโบฮีเมีย (Duke Vratislaus I of Bohemia) เมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 10 ซึ่งเชื่อกันว่าอาจ เป็นที่มาของชื่อเมืองวรอส-วาฟ จุดแรกที่สร้างเมืองคือบริเวณออสตรูฟ ตุมสกี (Ostrow Tumski) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นป้อมปราการป้องกันชายแดน ของตน วรอส-วาฟเป็นที่มั่นของอาณาจักรโบฮีเมียที่อยู่ระหว่างทางหลวงที่ กษัตริย์ในยุโรปใช้เป็นเส้นทางการเดินทาง (Via Regia) กับเส้นทางสายอำพัน (Amber Road)

ระหว่างปี ค.ศ. 1000-1335 วรอส-วาฟเป็นเมืองหลวงของซีเลเชีย ภายใต้กษัตริย์แห่งราชวงศ์เปียสต์ (Piast) ซึ่งเป็นราชวงศ์แรกของโปแลนด์

และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1000 วรอส-วาฟยังเป็นที่ประทับ/ที่ทำการของประมุขของศาสนาคริสต์ (seat of the Bishop) ด้วย ทำให้วรอส-วาฟเป็นเมืองหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในขณะนั้น

วรอส-วาฟกลับไปอยู่ใต้การปกครองของเช็กอีกในปี ค.ศ. 1335 จนถึง ค.ศ. 1526 เมื่อรัฐเช็กทั้งหมดถูกรวมเข้ากับอาณาจักรฮับส์บวร์ก (Habsburg Empire) ของออสเตรีย ทำให้วรอส-วาฟกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรฮับส์บวร์กไปด้วย (ค.ศ. 1526-1741) ต่อมาวรอส-วาฟถูกย้ายไปอยู่ภายใต้การดูแลของกษัตริย์เฟรเดอริกมหาราช (Frederick the Great) แห่งปรัสเซีย ระหว่างปี ค.ศ. 1741-1871 ช่วงนั้นวรอส-วาฟถูกเรียกว่า เบรสเลา (Breslau) เมืองวรอส-วาฟยังคงเป็นเมืองของเยอรมันระหว่างปี ค.ศ. 1871-1945 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1945 วรอส-วาฟจึงกลับมาอยู่กับโปแลนด์ มาจนถึงปัจจุบัน

วรอส-วาฟเคยรุ่งเรืองมาก แต่ได้รับผลกระทบเสียหายอย่างหนักจากสงครามต่างๆ โดยเฉพาะสงคราม 30 ปี (Thirty Years' War) ซึ่งเป็นสงครามศาสนาระหว่างคาทอลิกกับโปรเตสแตนต์ที่เกิดขึ้นในยุโรประหว่างปี ค.ศ. 1618-1648 โดยดินแดนของเยอรมันที่เป็นสนามรบอยู่ 30 ปี ประสบความพินาศในเกือบทุกด้าน

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพเยอรมันตั้งกองบัญชาการอยู่ที่วรอส-วาฟด้วย ทำให้เกิดความเสียหายและบ้านเมืองถูกทำลายจากการสู้รบ หลังสงครามจึงได้มีการบูรณะและสร้างเมืองขึ้นใหม่ให้กลับมาอยู่ในสภาพเดิมก่อนสงคราม นอกจากนี้ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการโยกย้ายพลเมืองชาวเยอรมันออกจากวรอส-วาฟ และให้ประชาชนจากทางตะวันออกในเขตลวูฟ (Lwow – ปัจจุบันอยู่ในประเทศยูเครน) อพยพเข้ามาอยู่แทน

เป็นจำนวนนับหมื่นคน พวกเขาได้นำทรัพย์สินสมบัติและสิ่งที่เป็นอนุสรณ์ต่างๆ กลับมาที่วროส-วาฟด้วย เช่นรูปปั้นกวีชาวโปแลนด์ หนังสือและเอกสารทางประวัติศาสตร์ ภาพวาดสำคัญๆ เป็นต้น

จากการที่วროส-วาฟถูกเปลี่ยนมือไปอยู่ภายใต้การปกครองของหลายอาณาจักรในยุโรป ทำให้วროส-วาฟ มีวัฒนธรรมที่ผสมผสานและหลากหลาย นับเป็นเอกลักษณ์หนึ่งที่โดดเด่นของวโรส-วาฟ ดังจะเห็นได้จากงานด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ

สถานที่สำคัญของวโรส-วาฟ

วโรส-วาฟได้รับฉายาว่าเป็น “เวนิสของโปแลนด์” เพราะสร้างอยู่บนพื้นแผ่นดินที่เป็นเกาะทั้งหมด 12 เกาะ มีแม่น้ำและคลองล้อมรอบเชื่อมต่อกันโดยสะพานรวม 127 สะพาน นับว่าเป็นเมืองที่มีสะพานมากที่สุดแห่งหนึ่งของยุโรปรองจากเมืองเวนิสในอิตาลี เมืองอัมสเตอร์ดัมในเนเธอร์แลนด์ และเมืองเซนต์ปีเตอ์เบิร์กในรัสเซีย สะพานเก่าแก่ที่สุดของวโรส-วาฟคือ สะพานเปียเสก (Piasek Island Bridge) สร้างในปี ค.ศ. 1845 ส่วนสะพานที่มีชื่อเสียงมากคือ กรุนด์วอลด์สกี (Grundwaldzski) เป็นสะพานแขวนที่ยาวที่สุดแห่งหนึ่งของโปแลนด์ สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1910 มีชื่อเดิมว่าสะพานอิมพีเรียล (Imperial Bridge)

สถานที่สำคัญๆ ในเมืองวโรส-วาฟมีหลายแห่ง ได้แก่

จัตุรัสการค้า (Market Square) จากยุคกลาง (คริสต์ศตวรรษที่ 13) โปแลนด์เรียกว่า ไรเนค (Rynek) เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 212 X 175 เมตร ยิ่งใหญ่เป็นอันดับสองของโปแลนด์รองจาก

จัตุรัสการค้า เมืองวอร์ซอ-วาล

เมืองคราคูฟ (Krakow) จัตุรัสการค้านี้ถือเป็นศูนย์กลางทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมของวอร์ซอ-วาล ใจกลางจัตุรัสการค้ามีศาลาเมืองรูปทรงกอธิค (Gothic) ที่เด่นเป็นสง่า ส่วนบริเวณโดยรอบจัตุรัสเป็นบ้านเรือนรูปทรงศิลปะ และสถาปัตยกรรมจากยุคเรอเนซองส์ (Renaissance ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ในยุโรป – คริสต์ศตวรรษที่ 14-15 จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20) แม้ว่าเมืองทั้งหมด ได้ถูกทำลายลงในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่เมื่อมีการสร้างเมืองใหม่กลับขึ้นมา ก็ยังคงเอกลักษณ์และรูปแบบของศิลปะดังกล่าว มีอาคารบางแห่งยังรักษา ของเก่าดั้งเดิมไว้ได้เพราะไม่ได้ถูกทำลายในสงคราม

ทางด้านตะวันตกของจัตุรัสการค้าเคยมีตลาดค้าขายขนสัตว์ (Wool Market) ซึ่งเป็นสินค้ามีค่าที่ทำการค้าขายกันมาตั้งแต่ยุคกลางจนถึง ปี ค.ศ. 1905

จัตุรัสเกลือ (Salt Square) อยู่ติดกับจัตุรัสการค้า แต่มีขนาดเล็กกว่า คือ 100 X 90 เมตร สมัยก่อนเป็นที่ซื้อขายแลกเปลี่ยน “เกลือ” ซึ่งถือเป็นสินค้าที่มีค่าอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีการค้าขายน้ำผึ้ง เครื่องหนัง เชือก และเนื้อแพะด้วย เคยเรียกจัตุรัสนี้กันว่า จัตุรัสโปแลนด์ (Polish Square) เนื่องจากพ่อค้าส่วนใหญ่เป็นชาวโปแลนด์ ปัจจุบันบริเวณจัตุรัสนี้มีซุ้มขายดอกไม้มานานาชนิดเรียงรายกันอยู่

ศาลาเมือง (Town Hall - Ratusz) เป็นสถาปัตยกรรมทรงกอธิคที่งดงามที่สุดแห่งหนึ่งของโปแลนด์และยุโรปตะวันออก เริ่มสร้างในปี ค.ศ. 1290 จากนั้นได้มีการต่อเติมปรับปรุงเพิ่มเติมเรื่อยมาอีก 250 ปี หอคอยของศาลาเมืองสูง 66 เมตรเป็นศิลปะเรอเนซองส์ มีตราประจำเมืองประดับอยู่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1536 ส่วนด้านตะวันออกของศาลาเมืองมีนาฬิกาดาราศาสตร์ (astronomic clock) ที่ติดตั้งในปี ค.ศ. 1580 โดยเข็มยาวที่บอก

ศาลาเมืองวโรส-วาล์ และนาฬิกาดาราศาสตร์

หอคอยศาลาเมืองวรอซ-วาฟ

โบสถ์เซนต์เอลิซาเบธ

ชั่วโมงมีรูปพระอาทิตย์ติดอยู่ ส่วนเข็มสั้นบอกนาฬิกามีรูปพระจันทร์ นอกจากนี้ที่อยู่ตามมุม 4 ด้านของนาฬิกาคือสัญลักษณ์โบราณของอียิปต์บอกฤดูกาล 4 ฤดู

สถาปัตยกรรมภายในศาลาเมืองเป็นรูปทรงกอธิค ส่วนด้านนอกได้รับการตกแต่งด้วยงานประติมากรรมที่เป็นศิลปะกอธิคอย่างละเอียดและงดงามยิ่ง ดังเช่น ด้านทิศใต้ของอาคารเป็นงานประติมากรรมจากคริสต์ศตวรรษที่ 19 ด้วยรูปปั้นคนสำคัญ ของวรอส-วอฟ เรียกว่า “Gallery of Townpeople” แต่ก่อนศาลาเมืองคือศูนย์กลางการบริหารงานของวรอส-วอฟ และนับว่าเป็นความโชคดีที่ศาลาเมืองไม่ได้ถูกทำลายในสงครามโลกครั้งที่ 2 เพียงแต่เสียหายแค่ร้อยละ 10 เท่านั้น ปัจจุบันภายในศาลาเมืองคือพิพิธภัณฑ์ศิลปะ

ด้านหน้าของศาลาเมือง เป็นที่ตั้งรูปปั้นของอเล็กซานเดอร์ เฟรโด (Aleksander Fredro ค.ศ. 1793-1876) นักเขียนและกวีชาวโปแลนด์ ผู้มีชื่อเสียงจากการเขียนเรื่องขบขันเกี่ยวกับชนชั้นสูงของโปแลนด์ รูปปั้นดังกล่าวถูกนำมาจากเมืองลวูฟเมื่อปี ค.ศ. 1956 เพื่อมาตั้งแทนที่รูปปั้นจักรพรรดิไกเซอร์ วิลเฮล์ม (Emperor Kaiser Wilhelm) หรือ ไกเซอร์ วิลเลียม ของเยอรมัน

โบสถ์เซนต์เอลิซาเบธ (The Church of St. Elizabeth) เป็นโบสถ์เก่าแก่และมีหอคอยสูงที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองวรอส-วอฟ มีสถาปัตยกรรมทรงกอธิค สร้างเมื่อกลางคริสต์ศตวรรษที่ 14 ส่วนหอคอยนั้นสร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1482 (หอคอยเดิมเคยสูงถึง 128 เมตร ปัจจุบันสูง 91 เมตร) โบสถ์เซนต์เอลิซาเบธเป็นโบสถ์ของคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1525 โบสถ์หลังนี้เคยถูกไฟไหม้และถูกทำลายเสียหายจากสงครามต่างๆ จนต้องมีการบูรณะซ่อมแซมใหญ่หลายครั้งมาจนถึงที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ภายในโบสถ์มีแท่นบูชา (altars) ศิลปะกอธิคและเรอเนสซองซ์ที่งดงามยิ่ง อีกทั้งมีหลุมฝังศพของบุคคลสำคัญๆ ของเมือง

มหาวิทยาลัยวรอส-วอฟ (Wroclaw University) แต่เดิมเป็นเพียงสถาบันการศึกษาที่สร้างเมื่อปี ค.ศ. 1702 โดยพระราชบัญชาของจักรพรรดิโอโพลด์ที่ 1 (Emperor Leopold I) และต่อมาได้กลายเป็นมหาวิทยาลัยวรอส-วอฟในปี ค.ศ. 1811 ทั้งนี้ ในช่วงสงครามออสเตรีย-ปรัสเซียปี ค.ศ. 1741 สถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้ถูกเปลี่ยนเป็นโรงพยาบาล คูก และร้านอาหาร ส่วนช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยวรอส-วอฟกลายเป็นศูนย์บัญชาการของทหารนาซีเยอรมัน หลังจากสงคราม อาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นชาวเยอรมันทั้งหมดถูกขับออกไป และให้อาจารย์จากมหาวิทยาลัยลวูฟ (University of Lwow) ย้ายเข้ามาสอนแทน นับเป็นครั้งแรกที่มีอาจารย์ชาวโปแลนด์สอนที่มหาวิทยาลัยวรอส-วอฟ

ผู้ได้รับรางวัลโนเบลที่จบจากมหาวิทยาลัยวรอส-วอฟ

มีผู้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ที่มีชื่อเสียงของโปแลนด์ และของโลกหลายคน รวมทั้งผู้ที่เคยได้รับรางวัลโนเบล 9 คน ซึ่งหนึ่งในจำนวนนี้ คือนักนิวเคลียร์ฟิสิกส์ชื่อ แมกซ์ บอร์น (Max Born)

อาลอยส์ อัลซไฮเมอร์ (Alois Alzheimer) จิตแพทย์ชาวเยอรมัน (เกิดปี ค.ศ. 1864) ผู้ทำการศึกษาวิจัยและค้นพบโรคภาวะสมองเสื่อม เมื่อปี ค.ศ. 1906 ทำให้โรคนี้ได้ชื่อว่า โรคอัลซไฮเมอร์ หรืออัลไซเมอร์ เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์จิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยวรอส-วาฟ (ขณะนั้นเป็นส่วนหนึ่งของเยอรมันเรียกว่า มหาวิทยาลัยเบรสเลา (University of Breslau) เมื่อปี ค.ศ. 1912 แต่ระหว่างเดินทางมาโดยรถไฟ เขาไม่สบายอย่างมากและในที่สุดได้เสียชีวิตลงด้วยโรคหัวใจที่เมืองเบรสเลา (วรอส-วาฟในปัจจุบัน) เมื่อปี ค.ศ. 1915 อายุ 51 ปี

นอกจากนี้ โรเบิร์ต บุนเซน (Robert Bunsen – ค.ศ. 1811-1899) นักเคมีชาวเยอรมัน ยังเคยเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยวรอส-วาฟ (ขณะนั้นคือมหาวิทยาลัยเบรสเลา) เขาเป็นผู้พัฒนาตะเกียงก๊าซให้เปลวไฟปราศจากสี ซึ่งช่วยให้ทำการศึกษาสีของเปลวไฟได้ง่าย จึงได้มีการตั้งชื่ออุปกรณ์ในห้องทดลองตามชื่อของเขาว่า Bunsen Burner

อาคารที่สวยงามและมีชื่อเสียงที่สุดของมหาวิทยาลัยคือ หอประชุมลีโอโพลด์ (Aula Leopoldina) ตกแต่งภายในด้วยศิลปะบาโรก (Baroque) อย่างงดงามวิจิตรบรรจงยิ่ง มีงานแกะสลักปูนปั้น งานประติมากรรม โดยฟรานซ์ โจเซฟ แมนโกลด์ท (Franz Josef Mangoldt) และงานจิตรกรรมของคริสตอฟ แฮนด์เกอ (Christoph Handke)

หอประชุมลีโอโปลด์ มหาวิทยาลัยวอร์ซอ-วาฟ (ภาพโดยคุณอวันดา)

(จากซ้าย) ผู้เขียน, ออท. อัครลิตีร์ อมาตยกุล, และคุณอวันดา อมตวิวัฒน์

หอสมุดออสโซลิเนียม (The Ossolineum Library) แต่เดิมเป็นอาคารหมู่ของพระราชวัง ตั้งอยู่บนริมฝั่งแม่น้ำโอดรา ถูกทำลายเสียหายในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้มีการสร้างขึ้นใหม่ด้วยสถาปัตยกรรมบาโรกในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 17 เคยใช้เป็นโรงพยาบาล โรงเรียน และวิทยาลัย ปัจจุบันเป็นหอสมุดสำหรับการศึกษาค้นคว้าและเก็บเอกสารสำคัญของชาติ ถือว่าเป็นหอสมุดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโปแลนด์

หอสมุดออสโซลิเนียมจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1871 โดยโจเซฟ แมกซิมิเลียน ออสโซลินสกี (Jozef Maksymillian Ossolinski) ได้เริ่มเก็บสะสมหนังสือและเอกสารสำคัญต่างๆ ของโปแลนด์ระหว่างที่เขาอยู่ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เพราะช่วงนั้นโปแลนด์ถูกแบ่งปันดินแดนออกไปจนไม่เหลือเป็นประเทศ ทำให้เขาเห็นความจำเป็นที่ต้องเก็บเอกสารที่มีค่าเกี่ยวกับโปแลนด์ไว้ให้ได้มากที่สุด หอสมุดส่วนตัวของเขาขยายออกมากขึ้นจนกลายเป็นหอสมุดใหญ่ และถูกย้ายไปอยู่ที่ลวูฟ (ปัจจุบันอยู่ในประเทศยูเครน) จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ย้ายกลับมาอยู่ที่วอร์ซอ-วาล อย่างไรก็ตาม รัฐบาลคอมมิวนิสต์ที่ปกครองโปแลนด์อยู่ขณะนั้นได้ยึดหนังสือและเอกสารดังกล่าวไปมากกว่าร้อยละ 80 ที่เหลืออยู่ปัจจุบันคือที่เก็บอยู่ในหอสมุดออสโซลิเนียมนั่นเอง ตัวอย่างเอกสารสำคัญและมีค่ายิ่งได้แก่ งานเขียนของอาดัม มิคเกียวิทซ์ (Adam Mickiewicz) และของนิโคลาส โคเปอร์นิคัส (Nicolas Copernicus) นอกจากนี้มีภาพวาดโดยเรมбранท์ (Rembrandt) และดูเรอร์ (Durer) เป็นต้น

หอประชุมประชาชน (People's Hall – Hala Ludowa) มีชื่อเดิมว่า หอประชุมฉลองครบรอบ 100 ปี (Centennial Hall) สร้างเพื่อเป็นอนุสรณ์ครบรอบ 100 ปี ที่โปแลนด์ร่วมกับกองทัพพันธมิตรสู้รบชนะกองทัพ

นโปเลียนที่เมืองไลป์ซิก (Lipsk หรือ Leipzig ในภาษาเยอรมัน) ออกแบบโดยแมกซ์ เบอร์ก (Max Berg) สร้างปี ค.ศ. 1911-1913 ในขณะนั้นถือเป็นสิ่งก่อสร้างด้วยคอนกรีตและเหล็กที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งในยุโรป บนยอดตรงส่วนกลางของหอประชุมเป็นโดมทรงกลมขนาดใหญ่ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 65 เมตร (200 ฟุต) กล่าวกันว่าเป็นการสร้างโดมที่ใหญ่ที่สุดนับจากยอดโดมแพนทีออน (Pantheon) ของอิตาลี หลังคาโดมเปิด-ปิดได้โดยระบบพิเศษภายในหอประชุมจุคนได้ 7 พันคน ปัจจุบันหอประชุมนี้ใช้เป็นที่แสดงคอนเสิร์ต โรงละคร สนามกีฬา และงานแสดงสินค้า เป็นต้น หอประชุมประชาชนไม่ได้รับความเสียหายจากสงครามโลกครั้งที่ 2

หอประชุมประชาชน

องค์การยูเนสโก (UNESCO) ยกย่องให้หอประชุมประชาชนแห่งนี้ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม (World Cultural Heritage) เมื่อปี ค.ศ. 2006

ด้านนอกหอประชุมประชาชนมีอาคารต่างๆ รายรอบ ส่วนลานด้านหน้าก่อนถึงทางเข้าหอประชุมที่ใช้เป็นที่จัดนิทรรศการนั้น มีงานประติมากรรมเป็นแท่งเหล็กแหลม เรียกว่า “Iglica” สูง 96 เมตร ซึ่งแต่ก่อนเคยมีความสูงถึง 106 เมตร กล่าวกันว่าไม่กี่ชั่วโมงหลังจากที่ยกแท่งเหล็กสูงขึ้นตั้งแสดง ก็เกิดฟ้าผ่ายอดแหลม ทำให้แท่งเหล็กล้มลงมา ในปี ค.ศ. 1964 ได้มีการลดระดับยอดแหลมลงเพื่อความปลอดภัย เหลือเพียง 96 เมตร ดังปัจจุบัน แท่งเหล็กแหลม “Iglica” ออกแบบโดย สตานิสลาฟ แฮมเปิล (Stanislaw Hampel) ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1948 เป็นของขวัญที่ประชาชนรัสเซียมอบให้กับประชาชนโปแลนด์

ห้องแสดงภาพวาด Panorama of Raclawice เป็นอาคารรูปทรงกลม ภายในบรรจุภาพวาดที่สำคัญยิ่งของโปแลนด์ คือภาพการต่อสู้ที่รัชวาวีเซ (Panorama of Raclawice) ซึ่งเป็นการต่อสู้ที่โปแลนด์ได้รับชัยชนะเหนือรัสเซียเมื่อวันที่ 4 เมษายน ค.ศ. 1794 ที่รัชวาวีเซ ภาพวาดดังกล่าวมีขนาดยาวและสูงมาก (ยาว 120 เมตร สูง 15 เมตร) วาดโดยจิตรกร ยาน สไตกา (Jan Styka) และวอยเชค คอสแซก (Wojciech Kossak) ใช้เวลาวาด 9 เดือน ได้มีการพบเมื่อปี ค.ศ. 1894 ว่าภาพวาดนี้อยู่ที่ลวูฟ ต่อมาจึงนำกลับมาโปแลนด์เมื่อปี ค.ศ. 1946 และนำมาแสดงที่เมืองวรอส-วาฟในปี ค.ศ. 1985 ในอาคารทรงกลมที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงภาพวาดนี้โดยเฉพาะ

ออสตรุฟ ตุมสกี (Ostrow Tumski - Cathedral Island)
แต่ก่อนบริเวณนี้เคยเป็นเกาะในแม่น้ำโอดรา (Odra River) และ ณ ที่แห่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นประวัติศาสตร์ของเมืองวรอส-วาฟนั่นเอง เพราะเป็นที่ที่ดยุคจากเช็ก

ชื่อ วราติสเลา ที่ 1 แห่งโบฮีเมียมาเริ่มสร้างเมืองเมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 10 และในปี ค.ศ. 1000 ก็ได้เป็นที่ประทับ/ที่ทำการของประมุขของศาสนาคริสต์ (seat of the Bishop) ด้วย ในปี ค.ศ. 1292 เมืองวรอส-วาลยาไปอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโอตรา แต่บริเวณดังกล่าวยังคงความสำคัญอยู่ จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้มีการสร้างถนนเชื่อมระหว่างฝั่งของแม่น้ำโอตรา ทำให้ออสตรุฟ ตุมสกีไม่มีสภาพที่เป็นเกาะอีกต่อไป ส่วนสะพานตุมสกี (Tumski Bridge) ได้เชื่อมเกาะตุมสกีกับเกาะเปียสเก (Piasek Island – Sand Island) ซึ่งสะพานที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้สร้างเมื่อปี ค.ศ. 1888-1892

ออสตรุฟ ตุมสกี มีถนนเล็กๆ เดินถึงกันได้โดยรอบ ได้ชื่อว่าเป็นเกาะแห่งโบสถ์ (Cathedral Island) เพราะมีโบสถ์อยู่มากมายในบริเวณนี้ ดังเช่น **โบสถ์เซนต์จอห์น (Cathedral of St. John the Baptist)** เป็นสถาปัตยกรรมกอทิกที่โดดเด่น มีหอคอยและยอดแหลมอยู่ 2 ข้างทางด้านหน้าของโบสถ์ มีงานประติมากรรมและการแกะสลักปูนปั้นที่งดงามมาก โบสถ์เซนต์จอห์นแห่งนี้เริ่มสร้างเมื่อปี ค.ศ. 1244 และถือเป็นอาคารที่สร้างด้วยอิฐแห่งแรกของโปแลนด์ งานก่อสร้างโบสถ์เซนต์จอห์นยังคงดำเนินเรื่อยมานานอีก 500 ปี สถาปัตยกรรมภายในโบสถ์เป็นทรงกอทิกที่มีเพดานสูงแหลม ประดับด้วยกระจกสีรอบด้านที่เป็นเรื่องราวทางศาสนา ส่วนแท่นบูชาหลักของโบสถ์ได้รับการประดิษฐ์ตกแต่งด้วยงานประติมากรรมและการทาสีจากเมืองลublin (Lublin) เมื่อปี ค.ศ. 1522 เป็นรูปพระแม่มารีกำลังนอนหลับ (The Virgin Mary falling asleep) นอกจากนี้ภายในโบสถ์มีออร์แกนที่ใหญ่ที่สุดในโปแลนด์ ซึ่งก่อนสงครามถือว่าเป็นใหญ่ที่สุดในโลกด้วย

โบสถ์เซนต์จอห์นได้รับความเสียหายอย่างหนักในสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ได้รับการบูรณะซ่อมแซมขึ้นใหม่ แต่ก็ยังคงมีร่องรอยกระสุนอยู่ตามกำแพงโบสถ์ให้เห็นอยู่บ้าง

โบสถ์เซนต์จอนห์ ที่ออสตรูฟ ตุมสกี

ด้านหน้าของโบสถ์เซนต์จอนห์ (ภาพโดยคุณอวันดา)

โบสถ์ Holy Cross ออสตรูฟ ตุมสกี

โบสถ์บนเกาะออตตรุฟ ตูมสกีริมฝั่งแม่น้ำโอตรา

สะพานเปียสเกเชื่อมกับเกาะออสตรุฟ ตูมสกี

นอกจากนี้ยังมี **โบสถ์เซนต์แมรี (Church of St. Mary)** บนเกาะเปียสเก เป็นอาคารอิฐขนาดใหญ่ที่เป็นสถาปัตยกรรมกอธิคทั้งด้านนอกและด้านใน ประตูทางเข้ารูปทรงกอธิคมีความเรียบง่ายแต่โดดเด่น โบสถ์เซนต์แมรี สร้างในช่วงที่สองของคริสต์ศตวรรษที่ 14 บนพื้นที่เดิมที่เคยมีอาคารรูปทรงโรมานเนสก์ (Romanesque) ในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 12 ตั้งอยู่ แม้โบสถ์แห่งนี้ได้ถูกทำลายเสียหายในสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ยังคงหลงเหลือบางส่วนให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ภายในโบสถ์ยังเป็นที่เก็บสะสมแท่นบูชา รูปทรงกอธิคที่นำมาจากโบสถ์อื่นๆ ในแคว้นซีเลเซียด้วย

โบสถ์สำคัญของออสเตรฟ ตุมสกี ยังมีอีก อาทิ **โบสถ์ Holy Cross** เป็นโบสถ์ที่มีอาคาร 2 ชั้น เริ่มสร้างในปี ค.ศ. 1288 โดยเฮนรีที่ 4 ดยุกแห่งแคว้นแซกโซนี (Henry IV, the Pious) และสร้างต่อเรื่อยมาอีกหลายร้อยปี โบสถ์ที่อยู่ส่วนบนได้รับความเสียหายอย่างหนักในสงครามโลกครั้งที่ 2 และงานตกแต่งภายในสูญเสียชีวิตสิ้น หลุมฝังศพของผู้ก่อตั้งโบสถ์แห่งนี้ได้ถูกย้ายไปอยู่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ห่างจากเมืองวรอส-วาฟไปทางตะวันตกเฉียงใต้ 70 กิโลเมตร มีสถานที่ที่น่าสนใจอีก นั่นคือ

ปราสาทมองซ์ (Ksiaz Castle) ตั้งอยู่ชานเมือง Walbrzych เป็นปราสาทที่ใหญ่ที่สุดในแคว้นซีเลเซีย ตั้งอยู่บนภูเขาที่ล้อมรอบด้วยป่าไม้ ปราสาทมองซ์สร้างในคริสต์ศตวรรษที่ 13 (ค.ศ.1288-1292) โดยเจ้าชายบอลโกที่ 1 (Prince Bolko I the Stern) เชื้อสายราชวงศ์เปียร์สของโปแลนด์ เพื่อเป็นที่มั่นทางทหาร ต่อมาได้กลายเป็นพระราชวังสำหรับอยู่อาศัยของราชวงศ์ ปราสาทมองซ์ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่ช่วยปกป้องเส้นทางการค้าของซีเลเซียกับเช็ก

ปี ค.ศ. 1392 ปราสาทมองซ์ถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของกษัตริย์แห่งแซ็ก แต่ต่อมาในปี ค.ศ. 1509 ปราสาทมองซ์และคฤหาสน์อื่นๆ กลายเป็นของ คอนราด วอน ฮอชมเบอร์ก แห่งไมเซน (Conrad von Hochberg of Meissen) ซึ่งเป็นครอบครัวขุนนางชั้นสูงที่มีอำนาจมากของแคว้นซีเลเชีย ระหว่างที่ครอบครัว ฮอชมเบอร์กเป็นเจ้าของปราสาทนี้ ก็ได้ทำการปรับปรุงต่อเติมอยู่เรื่อยมา รวมทั้ง การสร้างสวนดอกไม้และพืชพันธุ์นานาชนิดโดยรอบ

ปราสาทมองซ์ถูกทำลายไปมากในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารนาซีเยอรมันต้องการเปลี่ยนให้เป็นที่บัญชาการทหารของฮิตเลอร์ มีการ ขุดเจาะอุโมงค์ใต้ภูเขา Owl ที่ปราสาทนี้ตั้งอยู่ด้วย ทหารนาซียึดปราสาทมองซ์ ในปี ค.ศ. 1941 เจ้าของปราสาทคนสุดท้ายคือเจ้าหญิงแมรี เทเรซา โอลิเซีย (เดซี่) คอรันวอลลิสเวสต์ (Princess Mary Theresa Olica “Daisy” Cornwallis-West ค.ศ. 1873-1943) ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในงานการกุศล และเคยทำหน้าที่เป็นพยาบาลในโรงพยาบาลสนามระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ 1 ด้วย การที่ปราสาทมองซ์ถูกพวกนาซียึดไปก็เพราะบุตรชาย คนโตของเจ้าหญิงเดซี่ได้เข้าร่วมการสู้รบในกองทหารอังกฤษ ขณะที่บุตรชาย คนเล็กเข้าร่วมในกองทหารโปแลนด์เพื่อต่อสู้กับเยอรมัน หลังจากที่ปราสาท ถูกยึดไป เจ้าหญิงเดซี่ได้ย้ายไปอยู่ที่คฤหาสน์ในเมือง Walbrzych จนสิ้นพระชนม์ ในปี ค.ศ. 1943

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1945 ปราสาทมองซ์ถูกยึด โดยกองทัพแดง (Red Army) ของรัสเซีย ทำให้ปราสาทเสียหายมากขึ้น จนกระทั่งได้รับกลับให้มาอยู่ในการดูแลของสำนักงานผู้ว่าการแคว้นซีเลเชีย จึงได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมจนปัจจุบันเปิดให้ประชาชนเข้าชมได้

สถาปัตยกรรมของปราสาทมองซ์เป็นรูปทรงกอธิค ภายในมีห้อง ต่างๆ มากมาย ตกแต่งอย่างสวยงาม

ปราสาทมองซ์ แคว้นซีเลเชีย

ภาพประวัติศาสตร์ของปราสาทมองซ์

ทางเข้าปราสาทกรอดโน

ปราสาทบอลคูฟ

ปราสาทกรอดโน (Grodno Castle) ในหมู่บ้านซาгурเซ ชลียงสเก (Zagorze Slaskie) แคว้นซีเลเชียตอนล่าง ปราสาทกรอดโนตั้งอยู่บนยอดเขาชอยนา (Mt. Choina) ที่สูงจากระดับน้ำทะเล 450 เมตร นับเป็นปราสาทที่สร้างเป็นป้อมปราการจากยุคกลางที่เคยสำคัญยิ่งแห่งหนึ่งของโปแลนด์ มีหอคอยสูงใหญ่ ปราสาทกรอดโนสร้างเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13 โดยเจ้าชายบอลโกที่ 1 เช่นเดียวกับปราสาทมอญซ์ ต่อมาถูกเปลี่ยนเจ้าของเรื่อยมาจนอยู่ในสภาพที่เสื่อมลง เคยมีการบูรณะซ่อมแซมครั้งใหญ่ระหว่างปี ค.ศ.1907-1929 ปัจจุบันบางส่วนของปราสาทเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ภาพวาดจากคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 และอาวุธโบราณ

ห่างจากหมู่บ้านซาгурเซ ชลียงสเกไปทางใต้ไม่กี่กิโลเมตร เป็นอุโมงค์ใต้ดินที่ขุดขึ้นอย่างลับๆ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยนักโทษของค่ายกักกันโรโกซนิซา (Rogoznica concentration camp)

ปราสาทบอลคูฟ (Bolkow Castle) เป็นปราสาทของดยุคแห่งชวีดินิซา-ยาวอร์ (Swidnica-Jawor) อยู่ในแคว้นซีเลเชียตอนล่าง ตั้งอยู่บนเนินเขาเหนือแม่น้ำ Nysa Szalona ห่างจากเมืองยาวอร์ (Jawor) ไปทางใต้ 20 กิโลเมตร สร้างขึ้นเมื่อกลางคริสต์ศตวรรษที่ 13 โดยดยุคโบเลสวอฟโรกัตคาที่ 2 (Duke Boleslaw Rogatka II) เพื่อเป็นป้อมปราการ มีหอคอยสูง 25 เมตร และพระราชวังภายในที่เป็นสถาปัตยกรรมเรอเนสซองซ์

ปราสาทบอลคูฟเคยถูกกษัตริย์จอร์จของอาณาจักรโบฮีเมีย (King George of Bohemia) เข้าตีเมื่อปี ค.ศ. 1463 แต่ชาวบ้านช่วยกันป้องกันไว้ได้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงสงคราม 30 ปี (Thirty Years' War) ของยุโรป ปราสาทบอลคูฟถูกยึดครองโดยกองทหารสวีเดน หลังสงคราม ปราสาทแห่งนี้ได้ถูกเปลี่ยนเจ้าของเรื่อยมา อีกทั้งเคยถูกปล้นและทำลาย

หลายครั้ง จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 16 ได้รับการบูรณะซ่อมแซมขึ้นมาใหม่โดย
จาคอบ ปาร์ (Jakob Paar) ปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองวโรส-วอฟ และปราสาท
ต่างๆ ในบริเวณแคว้นซีเลเซียทางตะวันตกเฉียงใต้ของโปแลนด์จะเป็นที่น่าสนใจ
แก่ท่านผู้อ่านบ้าง ในหนังสือวิทยุสราญรมย์ฉบับหน้า ดิฉันจะได้นำเรื่องที่นำรู้อื่นๆ
มานำเสนอต่อไป ขอได้โปรดติดตามด้วยความขอบคุณค่ะ

สุภาศิริ อมาตยกุล
อดีตผู้อำนวยการกองวิทยุกระจายเสียง
และนายสถานีวิทยุสราญรมย์

หนังสืออ้างอิง

Klimek, Stanislaw; and Beata Maciejewska. **Wroclaw : The Meeting Place**. Wydawnictwo
VIA NOVA. Wroclaw, 2008

DK Eyewitness Travel. **Poland**. London : Dorling Kindersley Limited. Revised 2007

Marcinek, Roman. **Poland : A Guide Book**. Krakow: Wydawnictwo Ryszard Kluszczyński
“Wroclaw” Visitor I-III 2011, Nr. 39

State Sport and Tourism Administration. **Destination Poland**. United Publishers Ltd,
Warsaw. 199

Wroclaw in Your Pocket. January-April 2011. WIYP Sp. z o.o

“Wroclaw” <http://en.wikipedia.org/wiki/Wroc%C5%82aw>

แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก เมืองออรังกาบาด ทางภาคตะวันตกของอินเดีย

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ

ระหว่างวันที่ 8-9 มีนาคม 2554 สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ ได้รับเสด็จฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชมนกลุ่มโบราณสถาน (ถ้ำ) ในเมืองออรังกาบาด รัฐมหาราษฏร์ ซึ่งเป็นแหล่งโบราณสถานล้ำค่าที่รวบรวมความศรัทธาและความเชื่อของศาสนาพุทธนิกายหินยานและมหายาน ศาสนาฮินดู และ

ศาสนาเชนในสมัยประวัติศาสตร์อินเดียยุคโบราณ และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ในปัจจุบัน กลุ่มโบราณสถานในเมืองออร์ังกาบาดกำลังเริ่มเป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวจากประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาพุทธเป็นจำนวนมาก เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน และไทย สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงขอนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเมืองออร์ังกาบาดที่ได้เคยรวบรวมเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แก่ท่านผู้อ่านมา ณ ที่นี้

ประวัติกลุ่มโบราณสถาน (ถ้ำ) เมืองออร์ังกาบาด รัฐมหาราษฏร์

จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ บริเวณชมพูทวีปในช่วงหลังจากที่กองทัพพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชแห่งกรีซถอนทัพออกไปจากบริเวณนี้ (350 ปีก่อนคริสต์ศักราช) ราชวงศ์โมริยะหรือเมารยะ (Maurya) เข้ามาปกครองดินแดนในเอเชียใต้เกือบทั้งหมด หนึ่งในกษัตริย์ที่มีชื่อเสียงของราชวงศ์โมริยะคือ พระเจ้าอโศกมหาราชผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและสร้างจารึกประกาศคำสั่งสอนในพุทธศาสนาไปทั่วดินแดนในแหลมเดคข่าน หลังจากสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเพียงไม่กี่ปี ราชวงศ์โมริยะก็เสื่อมสลายลง อาณาจักรบรรณาการต่างๆ เริ่มตั้งตัวเป็นอิสระ หนึ่งในนั้นคือ อาณาจักรของราชวงศ์สาตวาหนะ (Satavahana) ที่ครอบครองความยิ่งใหญ่ในตอนกลางของอินเดียจากด้านตะวันออกไปถึงด้านตะวันตก โดยมีศูนย์กลางอยู่บริเวณทางเหนือของแคว้นอันธรประเทศในปัจจุบัน

ในสมัยต้นราชวงศ์สาตวาหนะนี้ พุทธศาสนามีอิทธิพลมาก มีเมืองออร์ังกาบาดอยู่บนเส้นทางการค้าระหว่างเมืองหลวงที่แคว้นอันธรประเทศกับเมืองด้านตะวันตกที่เป็นทางออกทะเลและติดต่อกับอาณาจักรอื่นๆ จากตะวันออกกลาง ออร์ังกาบาดจึงเป็นจุดที่มีความเจริญ

ในช่วงก่อนคริสต์ศักราชประมาณ 200 ปี มีการริเริ่มสร้างวัดโดยการเจาะภูเขาให้เป็นตัวอาคารและแกะสลักสัญลักษณ์สำหรับการเคารพบูชาในพุทธศาสนา โดยในช่วงนี้รูปแบบจะเป็นศิลปะทางพุทธศาสนาแบบเถรวาทที่ยึดหลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด จะไม่มีรูปเหมือนหรือพระพุทธรูปให้เห็น จะพบก็แต่รอยพระบาท สถูป และลวดลายการแกะสลักเทวดาตามความเชื่อท้องถิ่น เช่น ยักษ์ (Yaksha) ที่เป็นเจ้าแห่งป่าเขา ภายในวัดจะเป็นถ้ำที่ถูกเจาะเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย (วิหาร หรือ Monastery) ของพระภิกษุ โดยจะมีความสวยงามและรายละเอียดต่างกันไปในแต่ละถ้ำ โดยภิกษุที่สูงศักดิ์ก็จะมีห้องพักที่สวยงามด้วยลวดลายการแกะสลักอย่างประณีต และจะพบถ้ำที่เป็นห้องโถงสำหรับสวดมนต์ (Prayer hall หรือ chetiya griha)

อีกปัจจัยที่ส่งผลให้มีการก่อสร้างวัดโดยการขุดเจาะภูเขาเป็นถ้ำและแกะสลักหินในเมืองออร์ังกาบาด คือการมีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสม กล่าวคือ มีร่องหุบเขา (Valley) ที่ถูกกัดเซาะโดยแม่น้ำและมีลักษณะเป็นรูปเกือกม้า ทำให้สิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นอยู่ในแนวรูปโค้งที่มองเห็นกันหมด (Unity) และอาจเป็นารง่ายที่จะสร้างระบบชลประทาน (พบว่ามีการสร้างระบบชลประทานเพื่อใช้อุปโภคบริโภคในกลุ่มถ้ำพิธาลโกว์) บวกกับชั้นหินส่วนใหญ่จะเป็นหินบะซอลต์ (หินอัคนีภูเขาไฟ) ที่ไม่แข็งแรงเกินไปเหมาะแก่การแกะสลัก

การก่อสร้างในช่วงแรกนี้ ช่างแกะสลักถ้ำจะเลียนแบบสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นมาจากไม้โดยการแกะสลักลวดลายภายในอาคารในถ้ำให้มีรูปแบบ ดังเช่นเพดานที่มีทรงโค้งและมีเส้นตั้งฉากรองรับน้ำหนัก ดูคล้ายๆ กับในท้องเรือพาย (Wooden beam) หรือขอบหน้าต่างและประตูที่แกะสลักคล้ายลายไม้สานและลายไม้ฉลุ จนทำให้มีชื่อเรียกถ้ำบางถ้ำว่า ถ้ำวิศวกรรมัน (Vishvakarma cave หรือ Carpenter's cave ถ้ำหมายเลข 10 ของกลุ่มโบราณ

สถานถ้ำเอลโลว์) ส่วนเรื่องเงินทุนสำหรับการก่อสร้างก็นำมาจากจิตศรัทธาของพ่อค้าที่เดินทางผ่านมานั่นเอง มีหลักฐานการแกะสลักชื่อไว้ในถ้ำหมายเลข 10 ของกลุ่มโบราณสถานถ้ำอชันดา และถ้ำหมายเลข 3 ของกลุ่มโบราณสถานถ้ำพิธาลโกว์ว่า มีกลุ่มพ่อค้าเป็นผู้บริจาคเงินช่วยสร้างวัดเหล่านี้ขึ้นมา

อย่างไรก็ดี ในช่วงต่อมาในราวคริสต์ศตวรรษที่ 3 - 8 มีการก่อสร้างและปรับปรุงเพิ่มเติมถ้ำต่างๆ รอบๆ เมืองออร์งาบาด โดยช่างในยุคเหล่านี้ได้นำศิลปะตามแนวความเชื่อที่เปลี่ยนไปและมีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ ศาสนาพุทธนิกายมหายาน ศาสนาฮินดู และศาสนาเซน โดยมีทั้งการแกะสลักและการวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังแบบปูนเปียก (Buon fresco) ซึ่งเป็นเทคนิคเดียวกับที่ใช้ในยุโรป

กลุ่มโบราณสถานถ้ำต่างๆ ในเมืองออร์งาบาดมิได้ถูกรบรวนจากมนุษย์นับจากคริสต์ศตวรรษที่ 8 เป็นต้นมา ทำให้ยังคงสภาพสมบูรณ์อยู่มากในปัจจุบัน ยกเว้นกลุ่มโบราณสถานถ้ำพิธาลโกว์ที่ได้รับความเสียหายจากการลักขโมยตามธรรมชาติ ทำให้มีเพียงกลุ่มโบราณสถานถ้ำอชันดาและกลุ่มโบราณสถานถ้ำเอลโลว์เท่านั้นที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกสำหรับโบราณสถานในยุคเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีความพยายามจากหลายฝ่ายในการจัดกลุ่มโบราณสถานทางพุทธศาสนาในอินเดียตะวันตกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (Buddhist circuit) โดยรวมกับกลุ่มพุทธสถานทางด้านตะวันออกของอินเดีย และส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างทั้งสองกลุ่ม (connecting Buddhist circuit) ซึ่งคาดว่าจะทำให้มีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอีกในอนาคต รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้มีจิตศรัทธาในขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็มีโครงการบำรุงรักษาสภาพของกลุ่มโบราณสถานเหล่านี้ไปพร้อมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว

กลุ่มโบราณสถานถ้ำอชันดา (Ajanta caves)

ถูกค้นพบโดยชาวอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1819 ตัวถ้ำอยู่ห่างจากตัวเมือง ออรั้งกาบาด 95 กิโลเมตร ประกอบด้วยถ้ำต่างๆ รวม 31 ถ้ำเรียงตามหุบเขา รูปเกือกม้าที่โค้งตามเส้นทางของแม่น้ำวโหระ (Waghora) มีความสูงจากพื้นดิน ประมาณ 76 เมตร ใช้เวลาในการเดินทางจากตัวเมืองออรั้งกาบาดประมาณ 2 ชั่วโมง ชื่ออชันตามาจากชื่อของหมู่บ้านใกล้เคียงที่อยู่ห่างออกไป 5 กิโลเมตร ถ้ำอชันตาได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกเมื่อปี ค.ศ 1983

ถ้ำถูกสร้างขึ้นใน 2 ช่วงเวลาซึ่งเป็นช่วงที่พุทธศาสนามีความเจริญ รุ่งเรือง คือ ยุคแรกเมื่อ 200 ปีก่อนคริสต์ศักราช และยุคที่สองในราว คริสต์ศตวรรษที่ 5 - 6 ถ้ำที่ถูกสร้างในยุคแรกได้แก่ถ้ำหมายเลข 8, 9, 10, 12, 13 และ 15A ถ้ำที่เก่าแก่ที่สุดคือถ้ำหมายเลข 10 โดยทั้งหมดจัดเป็นถ้ำพุทธศาสนา แบบเถรวาทที่ไม่มีรูปพระพุทธรูปเจ้าให้เคารพบูชามากนัก โดยมากจะพบเป็นสลูป ส่วนในยุคที่สองจะเน้นหนักไปทางด้านจิตรกรรมฝาผนังที่แสดงพุทธชาดก (กว่า 30 เรื่อง) และพุทธประวัติบางส่วน โดยเป็นลักษณะแบบมหายาน ยุคที่สองนี้ถือเป็นยุคทองของจิตรกรรมอินเดีย ถ้ำอชันตาจึงได้ชื่อว่าเป็นถ้ำที่มีความสวยงามโดดเด่นทางด้านจิตรกรรมฝาผนัง

ถ้ำที่ได้รับการแนะนำว่าน่าเข้าชม มีดังนี้

- ถ้ำที่ 1 เป็นวิหาร (ที่อยู่ของพระสงฆ์) ถือเป็นถ้ำที่งดงาม มีชื่อมากทั้งในด้านจิตรกรรมและประติมากรรม พระประธานในถ้ำเป็นปางปฐมเทศนา มีภาพจิตรกรรมที่สวยงามและคงสภาพดี ภาพจิตรกรรมที่มีชื่อเสียงที่สุดคือรูปพระโพธิสัตว์ปัทมปาณี (ผู้ถือดอกบัว) หรือพระโพธิสัตว์ อวโลกิเตศวร (คำว่าอวโลกิเตศวร มาจากคำสันสกฤตสองคำคือ อวโลกิต กับ อิศวร แปลได้ว่าผู้เป็นใหญ่ที่เฝ้ามองจากเบื้องบน หรือพระผู้ทศนาดูโลก

ซึ่งหมายถึงแผ่นสุวรรณฉัตรที่ตกอยู่ในห้วงทุกข์นั่นเอง) กำลังเพ่งมองลงมายัง
สุวรรณฉัตรในโลก นอกจากนี้ ยังมีภาพจิตรกรรมเล่าเรื่องพุทธชาดก (Jataka)
อื่นๆ อาทิ มหาชนกชาดก (Mahajanaka Jataka กล่าวถึง การบำเพ็ญเพียร
บารมีของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระมหาชนกโพธิสัตว์) และ
ภูริทัตชาดก (Champeyya Jataka – การบำเพ็ญศีลบารมีของพระโพธิสัตว์ภูริทัต)
ใช้เวลาเข้าชมประมาณ 30 นาที

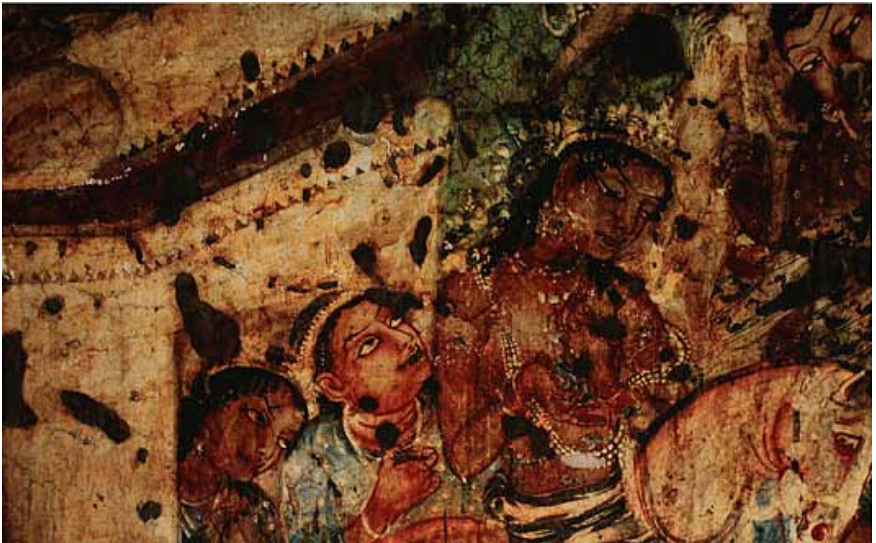
- ถ้ำที่ 2 เป็นวิหาร (ที่อยู่ของพระสงฆ์) มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง
เล่าเรื่องพุทธประวัติในช่วงต่างๆ อาทิ ภาพพระเจ้าสุทโธทนะและพระนาง
สิริมหามายากำลังรับฟังคำพยากรณ์จากพราหมณ์ว่าพระราชมารูลิขิตจะ
จะเสด็จออกมหาภิเนษกรรมและจะได้ตรัสรู้เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ถ้ำที่ 2 นี้ มีภาพจิตรกรรมบนเพดาน รูปธรรมจักรขนาดใหญ่ที่สวยงามและ
มีความสมบูรณ์ นอกจากนั้น ก็มีจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่องพุทธชาดก อาทิ
วิธูรบัณฑิตชาดก (Vidhurapandita Jataka - การบำเพ็ญสัจจะบารมีของ
พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นวิธูรบัณฑิตโพธิสัตว์) ใช้เวลาเข้าชม
ประมาณ 20 นาที

- ถ้ำที่ 17 เป็นวิหาร (ที่อยู่ของพระสงฆ์) ประกอบด้วยเสาแปดเหลี่ยม
ขนาดใหญ่ 20 ต้น มีภาพจิตรกรรมฝาผนังพุทธชาดก อาทิ มหาเวสสันดรชาดก
(Vessantara Jataka - การบำเพ็ญทานบารมีของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้ง
เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร) ฉันทันตชาดก (พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็น
พญาฉันทันต์) มาติโปสกาชาดก (Matiposaka Jataka พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติ
เป็นพญาคชสาร) และมีภาพพุทธประวัติในช่วงต่างๆ อาทิ ภาพแสดงพระพุทธเจ้า
ทรงโปรดช้างนาฬาคีรีตกมันที่กำลังวิ่งมุ่งหน้ามาทางพระองค์ ภาพสาวกผู้ศรัทธา
และบูชาพระพุทธเจ้า และภาพอื่นๆ อีกมากมาย นอกจากนั้น ยังมีภาพจิตรกรรม

พระโพธิสัตว์ปัทมปาณี

ที่มา: <http://www.shunya.net/Pictures/South%20India/Ajanta/AjantaCaves65.jpg>

มหาชนกชาดก

ที่มา: <http://www.indiamike.com/photopost/showphoto.php/photo/50021/size/big/date/1281859219>

บริเวณซุ้มประตูทางเข้าที่สวยงาม แม้ว่าจะลึกกร่อนไปตามกาลเวลาแต่ยังมีคุณค่า อาทิ ภาพพระพุทธรเจ้าแปดองค์ รวมถึงองค์สุดท้ายที่จะมาถึงในอนาคต ใช้เวลาเข้าชมประมาณ 15 นาที

- ถ้ำที่ 26 เป็นห้องโถงสำหรับประกอบพิธีและสวดมนต์ มีสถูปขนาดใหญ่ที่มีรูปสลักพระพุทธรเจ้าประทับนั่งอยู่ในศาลาอยู่ด้านหน้าสถูปบนเพดานมีรอยแกะสลักเพดานเลียนแบบอาคารที่ทำด้วยไม้ โดยมีทรงโค้งและมีเส้นตั้งฉากรองรับคล้ายกับในท้องเรือพาย (Wooden beam) ทำให้เห็นการเรียนรู้การแกะสลักหินต่อเนื่องมาจากถ้ำพิธาลโกร่า ภายในถ้ำยังมีรูปสลักพระพุทธรเจ้าปางปรินิพพาน และการแกะสลักภาพพุทธประวัติในช่วงเสด็จปรินิพพาน ใช้เวลาเข้าชมประมาณ 25 นาที

พระพุทธรเจ้าปางปรินิพพาน ถ้ำหมายเลขที่ 26

ที่มา: http://www.wondermondo.com/Images/Asia/India/Maharashtra/Ajanta_ReclBuddha.jpg

ถ้ำหมายเลขที่ 26

ที่มา: <http://www.shunya.net/Pictures/South%20India/Ajanta/AjantaCaves55.jpg>

ถ้ำเอลโลว์ร่า หมายเลข 10

ที่มา: <http://twistedifter.com/wp-content/uploads/2010/11/ellora-caves-india-mountain-temples-16.jpg>

กลุ่มโบราณสถานถ้ำเอลโลรา (Ellora caves)

ถ้ำเอลโลร่าอยู่ห่างจากตัวเมืองออร์ังกาบาด 30 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ 50 นาที เดินทางสะดวก รถยนต์สามารถจอดถึงหน้าทางเข้าถ้ำได้ ตัวโบราณสถานประกอบด้วยถ้ำต่างๆ รวม 34 ถ้ำ เรียงตามทิศทางเหนือใต้ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ถ้ำพุทธ ฮินดู และเชน หากเปรียบเทียบกับถ้ำอชันตาที่ตั้งงามทางจิตรกรรมฝาผนัง ถ้ำเอลโลร่าจะงดงามทางด้านแกะสลักและรูปปั้น ถ้ำเอลโลร่าได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อ ค.ศ. 1983 ถ้ำต่างๆ ยังอยู่ในสภาพดี เนื่องจากไม่ถูกรบกวนจากภายนอก

ถ้ำถูกสร้างขึ้น 2 ช่วงเวลา คือ ในราวคริสต์ศตวรรษที่ 6-7 และคริสต์ศตวรรษที่ 11-12 ระยะเวลาที่เริ่มก่อสร้างถ้ำเอลโลร่าเป็นระยะเดียวกับที่ถ้ำอชันตาก่อสร้างแล้วเสร็จ และน่าจะเป็นช่างกลุ่มเดียวกัน แต่ในระยะเวลาที่เริ่มสร้างเป็นช่วงที่อิทธิพลของศาสนาพุทธในอินเดียเริ่มเสื่อมลง ถ้ำเอลโลร่าจึงมีศิลปะของศาสนาฮินดูและศาสนาเชนปนอยู่ด้วย โดยในส่วนของถ้ำพุทธ (ถ้ำที่ 1-12) จะเป็นแบบมหายานและเกือบทั้งหมดเป็นที่อยู่ของพระสงฆ์ มีเพียงถ้ำเดียวที่เป็นเจดีย์สถาน คือ ถ้ำที่ 10 ส่วนถ้ำฮินดู (ถ้ำที่ 13-29) มีรูปพระคเณศและชายาเป็นหลักในหลายๆ ปาง และถ้ำเชน (ถ้ำที่ 30-34) แสดงรูปศาสดาต่างๆ (24 องค์)

ถ้ำที่ได้รับการแนะนำว่าน่าเข้าชม มีดังนี้

- ถ้ำที่ 10 (ถ้ำพุทธ) เป็นถ้ำเจดีย์สถาน มีพระพุทธรูปประทับห้อยพระบาทแสดงปางทรงแสดงธรรม (วิตรรกมูทรา Vitarka หรือ vyakhyana mudra หรือ teaching posture) คล้ายพระพุทธรูปถ้ำเขาสูง มีพระโพธิสัตว์ปัทมปาณี และพระโพธิสัตว์วัชรปาณีอยู่สองข้าง ผนังด้านหลังแกะสลักเป็นรูป

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เพดานสลักเลียนแบบอาคารที่ทำด้วยไม้ มีทรงโค้งและมีเส้นตั้งฉากรองรับคล้ายกับในท้องเรือพาย (Wooden beam) มีเสาแปดเหลี่ยมจำนวน 28 ต้นรองรับน้ำหนัก ใช้เวลาเข้าชมประมาณ 15 นาที

- ถ้ำที่ 16 (ถ้ำอินดู) เป็นที่รู้จักกันในชื่อถ้ำไกรลาส เป็นถ้ำที่เกิดจากการเจาะภูเขาทั้งลูกและแกะสลักเพื่อจำลองเขาไกรลาส ที่ประทับของพระอิศวร ถ้ำไกรลาสให้ความรู้สึกยิ่งใหญ่อลังการแก่ผู้เข้าชม รูปสลักต่างๆ ตามผนังมีความวิจิตรงดงามและมีความหมายสอดคล้องกับเรื่องราวและหลักคำสอนของศาสนาฮินดู และเหล่าเทพเจ้าทั้งหลายซึ่งโดยมากจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระศิวะ (Shiva) รวมทั้งรามายณะและมหาภารตะ ทางด้านโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมก็ถูกออกแบบให้เป็นอาคารเล่นระดับ 2 ชั้น มีทางขึ้นลงทั้งสองด้านและมีระเบียงเดินรอบทางด้านหลัง ด้านข้างของอาคารมีซ่างและคิวิลิงค์ขนาดใหญ่อยู่ด้วยทั้งสองซ่าง อาจต้องใช้เวลาเยี่ยมชมมากกว่า 1 ชั่วโมง

- ถ้ำที่ 32 เป็นถ้ำศาสนาเซน หน้าทางเข้าอาคารมีวิหารขนาดเล็กภายในเป็นรูปปั้นพระมหาวิระ (Mahavira) ศาสดาองค์สุดท้ายของศาสนาเซน (องค์ที่ 24) ด้านขวาของวิหารเป็นรูปปั้นซ่างขนาดใหญ่ ด้านซ้ายเป็นเสาหินแกะสลักตามศิลปะศาสนาเซน ด้านหลังเป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นแรกมีรูปแกะสลักที่สวยงามของพระมหาวิระนั่งบนบัลลังก์สิงห์ สื่อความหมายว่าพระมหาวิระมีเชื้อสายกษัตริย์ ชั้นบนมีรูปปั้นขนาดใหญ่ที่สวยงามของเทพแห่งความมั่งคั่ง 2 องค์ คือ Matanga (ชาย) และ Ambica (หญิง) โดยในห้องโถงชั้นบนจะมีการแกะสลักและภาพจิตรกรรมเต็ม รวมทั้งประติมากรรมของเสาแต่ละต้นก็จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ใช้เวลาเข้าชมประมาณ 25 นาที

ถ้ำไกรลาส

ที่มา <http://twistedsifter.com/2010/11/ellora-caves-india-cliff-temples/>

ถ้ำศาสนาเซน หมายเลข 32

ที่มา: http://www.columbia.edu/itc/mealcac/pritchett/00routesdata/0600_0699/ellora/indrasabha/indrasabha.html

ข้าราชการไทย เก่ง ดี มีสุข

ชลทิพา วิญญูนาวรรณ

ภาพ “วันว่าง สร้างสามัคคี” ของครอบครัวข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตและทีมประเทศไทย ณ กรุงบรัสเซลส์ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรฯ และกรมศุลกากร

ในการปฏิบัติงานราชการให้สัมฤทธิ์ผลสูงสุด ข้าราชการย่อมต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ เพื่อมุ่งฝึกฝนทักษะและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อบรรลุประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวม ในเบื้องต้น ข้าราชการต้องตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ มีจิตสำนึกต่อภาระในการพัฒนาตนเอง คุณภาพงาน และสังคมองค์การโดยรวม

การมองความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการของตน เป็นส่วนหนึ่งของความก้าวหน้าขององค์กร ที่ต้องเติบโตควบคู่กันไปแบบพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของแนวคิดในการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถพื้นฐาน ทักษะวิชาชีพ รวมถึงทักษะด้านการบริหาร

เพื่อขยายขอบเขตหน้าที่การรับผิดชอบและโอกาสในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น จากระดับปฏิบัติการสู่ระดับบริหารขั้นต้นและขั้นสูงต่อไป

ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีในแง่ปัญญาความรู้ความสามารถ แต่มักถูกมองว่าอ่อนด้อยในเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่น การคำนึงถึงส่วนรวม และการมีส่วนร่วม สมดุลชีวิต และงาน และการยึดมั่นในจริยธรรมและคุณธรรม อันเป็นเครื่องกำกับสำคัญ ให้การใช้ความรู้ความสามารถ เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และ ยั่งยืน

ในอดีต เรามุ่งให้ความสำคัญเพียงการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ แต่การอบรมหลักสูตรสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง นักการทูตชำนาญการของกระทรวงการต่างประเทศในปีนี กลับเริ่มต้นด้วยปฐมนิเทศจากท่านปลัดกระทรวงฯ ว่าด้วยเรื่อง จิตสำนึกของข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ตามด้วยหัวข้อการบรรยายเรื่องจริยธรรมและคุณธรรม ข้าราชการ สมดุลชีวิตและงาน การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต และการทำความรู้จักกับรูปแบบของคน อันสะท้อนถึงการให้ความสำคัญมากขึ้นกับการพัฒนาจิตใจและทักษะการบริหารคนและงานอย่างสมดุล เพื่อพัฒนาข้าราชการให้เป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม นำความสุข หรือ “เก่ง ดี มีสุข” เราคงไม่ต้องพูดถึงหนทางสู่ความเก่ง แต่จะขอเสนอแนวทางในการสร้างคนดี มีสุข ดังนี้

1. การหมั่นพัฒนาจิตใจให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม

จิตสำนึกที่ดีต้องเริ่มต้นจากครอบครัว บุคคลพึงหมั่นสำรวจ ตรวจสอบตนเอง ครองสติและใช้ปัญญาในทางสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่ประโยชน์สุขที่ยั่งยืนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ดำรงตนอย่างรู้พอเพียง ไม่ผูกยึด ความสุขอยู่กับวัตถุจนก่อให้เกิดทุกข์ ไม่มองผลตอบแทนการทำงานจำกัด อยู่เพียงเรื่องขึ้นเงินเดือนหรือตำแหน่ง มีความเชื่อมั่นและยึดมั่นในหลัก

คุณธรรมความดีอย่างไม่ย่อท้อ มีความกล้าหาญในการทำสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ไม่เป็นทาสของอดีต ยอมรับความแตกต่างและหลากหลายของปัจเจกชน รู้จักให้อภัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

การหมั่นพัฒนาจิตใจของตนให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน เนื่องจากจะเป็นเครื่องกำกับการนำปัญญาความรู้ไปใช้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม และเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. การทำงานร่วมกับผู้อื่น การดำนิ้งถึงส่วนรวมและการมีส่วนร่วม

ไม่มีใครสามารถทำงานเสร็จจุล่งไปได้ด้วยดีเพียงลำพัง จึงต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ต้องเข้าใจว่าข้าราชการทุกคน ไม่อาจจะสังกัดกรม/กอง หรือกระทรวงใด ล้วนต้องมีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์โดยรวมของแผ่นดิน การมีส่วนร่วมของทุกคนย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จนั้น

เคยมีผู้กล่าวไว้ว่า ปัญหาความวุ่นวายส่วนใหญ่มักเกิดจากคนไม่ใช้งาน บุคลากรที่ฟังปรารภนาจึงไม่ใช่ผู้มีความสามารถโดดเด่นเหนือคนอื่น แต่ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการประสานงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงาน ได้สัมฤทธิ์ผลราบรื่น

เมื่อเกิดปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกัน ทุกฝ่ายต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรม หันหน้าเข้าหาหรือกันเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาคต้องเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ตระหนักถึงหน้าที่ในการมีส่วนร่วม ความเป็นเจ้าของร่วมกัน ร่วมแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การฝึกทักษะการบริหารคนและงานอย่างสมดุล

เราสามารถฝึกทักษะการบริหารคนและงานอย่างสมดุลได้โดยเริ่มต้นจากตนเอง โดยฝึกจัดลำดับความสำคัญของงาน จัดสรรเวลาในการปฏิบัติราชการและเวลาส่วนตัวบนพื้นฐานแนวคิดเรื่อง “ทางสายกลาง” กล่าวคือ ไม่ตึงหรือหย่อนจนเกินไป ให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้วยการหมั่นออกกำลังกายและฝึกสมาธิ เพื่อเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีความสุข

เมื่อก้าวสู่ระดับบริหารขั้นต้น ต้องตระหนักรู้ถึงบทบาทที่เพิ่มขึ้น คือ การเป็นตัวกลางระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้บริหาร อันหมายถึงภาระหน้าที่ในการดูแลและมอบหมายงาน ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีแก่ผู้ที่ด้อยอาวุโสกว่า ด้วยเมตตาธรรมและความมุ่งหมายอันดีในการถ่ายทอดมอบหมายงาน ให้อิสระและโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ รวมถึงโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตามความสามารถ เพื่อสร้างบุคลากรให้เติบโตไปพร้อมกับองค์กร โดยเน้นการสร้างทีมงานที่รู้จักสามัคคี ร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่ง คือ หลายคนมักรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจว่าไม่ได้รับความยุติธรรม รู้สึกว่าได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าความเหน็ดเหนื่อยที่ได้ทุ่มเททำงานไป เป็นเพราะมีความคาดหวังในการได้รับการตอบแทนเป็นบำเหน็จรางวัล จากการประเมินตามความพึงพอใจของผู้อื่น โดยมองข้ามคุณค่าความสำคัญของ “โอกาส” ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานจน “สำเร็จ” แท้จริงแล้ว ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คือ รางวัลในขั้นแรกและความภาคภูมิใจ คือ รางวัลพิเศษ ที่ไม่ต้องรอให้ใครใช้เกณฑ์ใดมาประเมินที่สำคัญ ความสำเร็จและความภาคภูมิใจนี้ย่อมอยู่กับผู้ปฏิบัติ ไม่สามารถบิดเบือนหรือบดบังกันได้ ด้วยเหตุนี้ จึงควรมองว่า ความก้าวหน้าในราชการ คือ โอกาสในการได้รับมอบหมายงานที่สำคัญและซับซ้อนมากขึ้น และความ

มันคงในการให้คุณค่าความสำคัญกับโอกาสและความสำเร็จ แทนการมุ่งหวังบำเหน็จรางวัล คือ เกียรติภูมิที่แท้จริงของข้าราชการ

ในขณะเดียวกัน หลายคนอาจรู้สึกท้อแท้ มองว่าตนเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ และคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขปัญหาจากวัฒนธรรมองค์กรเดิมได้เพียงในชั่วข้ามคืน แต่ถ้าส่วนเล็ก ๆ เหล่านั้นรวมใจกันเริ่มต้นด้วยการสำรวจตรวจสอบตนเองและสนับสนุนคนดีที่อยู่รอบข้าง เชื่อว่า องค์กรนั้นย่อมประสบความสำเร็จและความสุขได้ในไม่ช้า เพราะมีบุคลากรที่ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม และมีสัมฤทธิ์ผลในราชการเป็นที่ตั้ง แทนการมุ่งสร้างอำนาจและผลงานส่วนตน ที่ก่อให้เกิดเพียงความสุขที่ไม่เที่ยงแท้

เพื่อบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมแนวคิดเรื่องข้าราชการไทยเก่ง ดี มีสุข ผู้บริหารต้องเริ่มต้นด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความหนักแน่น เที่ยงธรรม และมีเป้าหมายชัดเจนในการมุ่งส่งเสริมคนดีที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย อีกทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจผู้ประพฤติดีมีความซื่อสัตย์ มีความสามารถที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเร่งสร้างบุคลากรที่มีจิตสำนึกให้เป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาองค์กรในระยะยาวต่อไป แทนการสรรหาบุคคลโดยพิจารณาเพียงความรู้ ความสามารถ หรือใช้บำเหน็จรางวัลเป็นแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นบรรยากาศการแข่งขันในหมู่ผู้ใต้บังคับบัญชาแบบดั้งเดิม ขณะเดียวกัน ผู้บริหารต้องมีความกล้าหาญทางจริยธรรมในการแก้ไขปัญหาที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม และกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตาธรรมปราศจากอคติ ลำเอียง บนพื้นฐานความเข้าใจเรื่องความแตกต่างของแต่ละบุคคล ดังพระบรมราโชวาท ที่ว่า

“...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้ ...”

ในการนำแนวคิดเรื่อง “ข้าราชการไทยเก่ง ดี มีสุข” ไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมนั้นต้องอาศัยจิตสำนึกและความร่วมมือจากทุกคนในองค์กร ซึ่งถูกปลูกฝังเลี้ยงดูมาต่างกัน แต่ต้องมาทำงานร่วมกัน การจะทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคย อาจทำได้ด้วยกิจกรรมละลายพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน ด้วยการเปลี่ยนบรรยากาศและสถานที่ เช่น การสังสรรค์ร้องเพลงคาราโอเกะ แข่งขันกีฬา ไปทัศนศึกษาต่างจังหวัด ทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกัน หมั่นปรึกษาหารือกันฉันมิตร แลกเปลี่ยนข้อมูลข้อคิดเห็น และเสริมสร้างความเข้าใจให้ตรงกันอยู่เสมอ โดยมุ่งประโยชน์สุขที่ยั่งยืนร่วมกัน โดยเฉพาะข้าราชการไทยจากหน่วยงานต่าง ๆ ในต่างประเทศ ที่ต้องอาศัยความคุ้นเคยและความรู้สึกสามัคคี เป็นพื้นฐานในการทำงานร่วมกันภายใต้ทีมประเทศไทย เพื่อประเทศชาติประชาชนสืบไป

นางสาวชลทิพา วิญญูนาวรรณ
นักการทูตปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผน
กระทรวงการต่างประเทศ

ข้าวทองกิบม้า

สุวรรณา พองสมุทร

ข้าวทองกิบม้าเป็นบรรดาศักดิ์ของข้าราชการสำนักฝ่ายใน มีหน้าที่ทำกับข้าวของหลวง หรือทำงานในห้องเครื่องต้น ปรากฏบรรดาศักดิ์นี้ในบทพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน (กฎหมายตราสามดวง) ซึ่งตราขึ้นในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ที่เรียกพวกทำกับข้าวของหลวงว่า วิเสท โดยแบ่งเป็นวิเสทนอก และวิเสทกลาง

วิเสทนอกได้รับพิชชอบเครื่องควา มี 3 ตำแหน่ง คือท้าวยอดมณฑลเชียร
ท้าวอินทิลยา และท้าวมังสี ส่วนวิเสทกลางรับพิชชอบเครื่องหวาน มี 3 ตำแหน่ง
เช่นกัน ได้แก่ ท้าวเทพภักดี ท้าวทองพยศ และท้าวทองกิบม้า ทั้งวิเสทนอกและ
วิเสทกลางอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของท้าวอินสุริยา

ถึงแม้ว่าท้าวทองกิบม้าจะเป็นนามบรรดาศักดิ์ แต่ก็ดูเหมือนว่า
ท้าวทองกิบม้าที่คนไทยทั่วไปรู้จักกันดีคงหนีไม่พ้นท้าวทองกิบม้าที่มีชีวิตอยู่ใน
สมัยอยุธยาตอนปลาย ท้าวทองกิบม้าที่เป็นภรรยาของขุนนางต่างชาติที่
ทรงอิทธิพลยิ่งในราชสำนักสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ท้าวทองกิบม้าที่เป็น
ผู้นำแบบอย่างขนบหวนของโปรตุเกสเข้ามาเผยแพร่ และถ่ายทอดสืบต่อมา
จนกลายเป็นวัฒนธรรมของชาติ

ใช่แล้วค่ะ ผู้เขียนกำลังจะเขียนถึงภรรยาของเจ้าพระยาวิชาเยนทร์
ขุนนางใหญ่เชื้อสายกรีกซึ่งมีนามเดิมว่า คอนสแตนติน ฟอลคอน (Constantin
Phaulkon)¹

-
1. คอนสแตนติน ฟอลคอน (พ.ศ. 2190-2231) นามสกุลเดิมคือ เกรกกี (Garakis , Hierachy แปลว่าเหยี่ยว)
เล่าประวัติตัวเองว่าเป็นลูกผู้ดีมีสกุลชาวเวนิส แต่ก็มิได้กล่าวถึงบิดาของเขาเป็นคนขายเหล้าที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง
บนเกาะเซฟาโลนี ประเทศกรีซ มารดาเป็นชาวกรีก เมื่ออายุได้ 12 ขวบ ได้ออกผจญภัยโดยสมัครเป็นเด็กรับใช้
ในเรือสินค้าของอังกฤษ ทำงานตั้งแต่เช้าตรู่ถึงเที่ยง ยกอาหาร ล้างจาน เขาได้มีโอกาสท่องเที่ยวไปประเทศต่างๆ
ด้วยความเฉลียวฉลาดและเป็นคนตั้งใจ จึงทำให้พูดภาษาอังกฤษและโปรตุเกสได้ ต่อมา ย้ายไปทำงานกับบริษัทอินเดีย
ตะวันออกของอังกฤษที่เมืองบันดัม เกาะชวา จากนั้น ได้ลาออกจากบริษัท และได้เข้าหุ้นทำการค้ากับชาวอินเดีย
จนมีเงินพอที่จะซื้อเรือสินค้าของตัวเอง เขาได้นำเรือสินค้าออกเดินทางไปค้าขาย แต่โชคร้ายประสบอุบัติเหตุ เรืออับปาง
ถึง 3 ครั้ง ฟอลคอนเล่าว่า ในคราวเรืออับปางครั้งที่ 3 ที่ชายฝั่งมะละบาร์ในประเทศอินเดีย ว่า เมื่อเรือแตก เขาได้
กระโดดกระโดดขึ้นโปงนอนสลบสลอนชายฝั่ง ในขณะที่กำลังเคลิ้มๆ อยู่ นั้น ก็ฝันว่าได้เห็นชายผู้หนึ่งแต่งตัวโอ้อ่า
มาบอกให้เขาเดินย้อนกลับ และดูให้ดี เมื่อเขาตื่นขึ้นมา เขาก็ทำตามความฝัน และได้พบกับราชทูตสยามซึ่ง
ประสบอุบัติเหตุจากเรืออับปางขณะกำลังเดินทางไปเปอร์เซีย เขาได้ช่วยนำราชทูตกลับกรุงศรีอยุธยา
เขาได้รับการตอบแทนบุญคุณด้วยการให้เข้ารับราชการในกรมพระคลังสินค้า โดยให้ทำบัญชีการค้ากับต่างประเทศ
ทำให้มีกำไรเข้าพระคลังสินค้าจำนวนมาก เป็นที่โปรดปรานของเจ้าพระยาพระคลัง
ในสมัยนั้น สยามไม่มีเรือสินค้า และไม่รู้จักวิธีการเดินเรือ กรมพระคลังสินค้าจึงมอบหมายให้แขกมัวร์ (คำที่ใช้เรียกชาว
มุสลิมโดยรวมที่มาจากเปอร์เซีย อาหรับ อาณานิคมกรอตโตมาน และอินเดีย) ทำหน้าที่ค้าขายกับต่างประเทศ แขกมัวร์
ได้ถือโอกาสกดราคารับซื้อสินค้าไทย และนำไปขายได้กำไรมหาศาล ครั้งหนึ่ง แขกมัวร์ได้ยื่นบัญชีสินค้าระบุว่ากรมพระคลัง
สินค้าเป็นหนี้จำนวนมาก ฟอลคอนได้ตรวจสอบและพบว่าแขกมัวร์เป็นหนี้กรมพระคลังสินค้า สามารถนำเงินรายได้เข้า
ท้องพระคลังจำนวนมาก จนได้รับบรรดาศักดิ์เป็นออกหลวงสุรัสวดี

ท้าวทองกีบม้าท่านนี้ เป็นสตรีญี่ปุ่นเชื้อสายโปรตุเกส มีชื่อเรียกหลายชื่อ ได้แก่ มารี ปินยา เดอ กีมาร์ (Marie Piña de Guimar) มารี กีมาร์ หรือ มารี ซีมาร์ด (Marie Gimard) และแคทเธอรีน เดอ ทอร์กีมาร์ (Catherine de Torquemar) อย่างไรก็ตาม ในจดหมายของเธอที่เขียนถึงสังฆราชฝรั่งเศส ท่านหนึ่งທີ່ประจำในประเทศจีน ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2249 เธอใช้ชื่อว่า ดอญ่า² มารี กีมาร์ เด ปินา (Doña Marie Guimar de Pina)³

มารี กีมาร์ เกิดเมื่อปี 2201 หรือ 2202⁴ ในครอบครัวที่เคร่งครัด ในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก บิดาของเธอเป็นลูกครึ่งญี่ปุ่นผสมแขกเบงกอล⁵ ชื่อ ฟานิก (Phanick) มารดาชื่อ อูร์สุลา ยามาตา (Ursula Yamada)⁶ ลูกครึ่งไทย-โปรตุเกส กล่าวกันว่ามารี กีมาร์ มีความงามเป็นที่เลื่องลือ และมีจิตใจเมตตากรุณา ชื่อสัตย์สุจริต อดทนเสียสละเพื่อเพื่อนมนุษย์ และเป็นแม่บ้านแม่เรือน

ในปี 2225 มารี กีมาร์ ได้สมรสกับคอนสแตนติน ฟอลคอน และมีบุตรชาย 2 คน คือ ยอร์ช ฟอลคอน (George Phaulkon) และฮวน ฟอลคอน (Juan Phaulkon)

-
2. ดอญ่า Doña เป็นคำนำหน้าเรียกสุภาพสตรีในภาษาสเปน มีความหมายเท่ากับ Lady หรือคุณหญิงในภาษาอังกฤษ
 3. คันสนีย์ วีระศิลป์ชัย ใช้ว่า ดอญ่า มารี กูโยมาร์ เดอ ปินา (Doña Marie Guyomar de Pina)
 4. บางแห่งว่า 2209 โดยยึดหลักฐานการสมรสของเธอที่มีขึ้นในปี 2225 ซึ่งขณะนั้นเธอมีอายุ 16 ปี
 5. คันสนีย์ วีระศิลป์ชัย กล่าวว่าบิดาของมารี กีมาร์ เป็นลูกครึ่งญี่ปุ่น - โปรตุเกส
 6. คันสนีย์ วีระศิลป์ชัย ตั้งข้อสังเกตว่า อูร์สุลา ยามาตา น่าจะสืบเชื้อสายมาจากยามาดา นางามะเซะ (Yamada Nagamasa) ชาวญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาตั้งหลักแหล่งในไทยตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ (บางแห่งว่าสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม) และเข้ารับราชการในสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าชาวญี่ปุ่น และเจ้ากรมอาสาญี่ปุ่น มีบรรดาศักดิ์เป็นออกญาเสนาภิมุข ยามาตามีบทบาทสำคัญในฐานะพ่อค้าคนกลางที่ส่งสินค้าไปต่างประเทศ และเป็นผู้สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับญี่ปุ่น ในฐานะเจ้ากรมอาสาญี่ปุ่น เขาได้ช่วยปกป้องราชบัลลังก์ให้คงอยู่กับโอรสของสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม ซึ่งเจ้าพระยาตากสินมหาราช ชุนนางผู้ใหญ่ก็หมายปองอยู่เช่นกัน จึงได้กำจัดอำนาจของยามาดา นางามะเซ ด้วยการส่งไปเป็นเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช และเจ้าพระยาตากสินฯ ได้ตั้งตนเป็นกษัตริย์มีพระนามว่าสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง
- ในขณะที่อยู่เมืองนครศรีธรรมราช ยามาตา นางามะเซ ได้รับมอบหมายให้ปราบปรามกบฏในนครศรีธรรมราชและปัตตานี เขาได้รับบาดเจ็บเมื่อคราวปราบกบฏที่ปัตตานี และเสียชีวิตในที่สุด แต่บางแห่งกล่าวว่า เขาถูกวางยาพิษ

ภายหลังการสมรส เรียกได้ว่า มารี ก็มาร์ มีชีวิตที่รุ่งโรจน์มาก หลังจากสมรสได้ 1 ปี สมเด็จพระนารายณ์ฯ ก็โปรดเกล้าฯ ให้คอนสแตนติน ฟอลคอน เป็นผู้ควบคุมการสร้างป้อมแบบยุโรป เมื่อออกญาโกษาธิบดี (เหล็ก) ถึงแก่กรรม ทำให้ตำแหน่งพระคลังว่างลง จึงทรงแต่งตั้งออกญาพระเสด็จ ดำรงตำแหน่งแทน แต่ออกญาพระเสด็จไม่สันทัดในเรื่องการต่างประเทศ จึงทรงมอบหมายให้คอนสแตนติน ฟอลคอน เข้ามาช่วยดูแล และพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นออกพระฤทธิกาแห่งภักดี

คอนสแตนติน ฟอลคอน เจริญรุ่งเรืองในหน้าที่ราชการมาก ในปี 2230 เขาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นออกญา (เจ้าพระยา) วิชาเยนทร์ ตำแหน่งสมุหนายก ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งสูงสุดฝ่ายพลเรือนของขุนนางสยาม แต่หลังจากนั้นไม่นาน ด้วยความทะเยอทะยานที่อยากได้อำนาจ

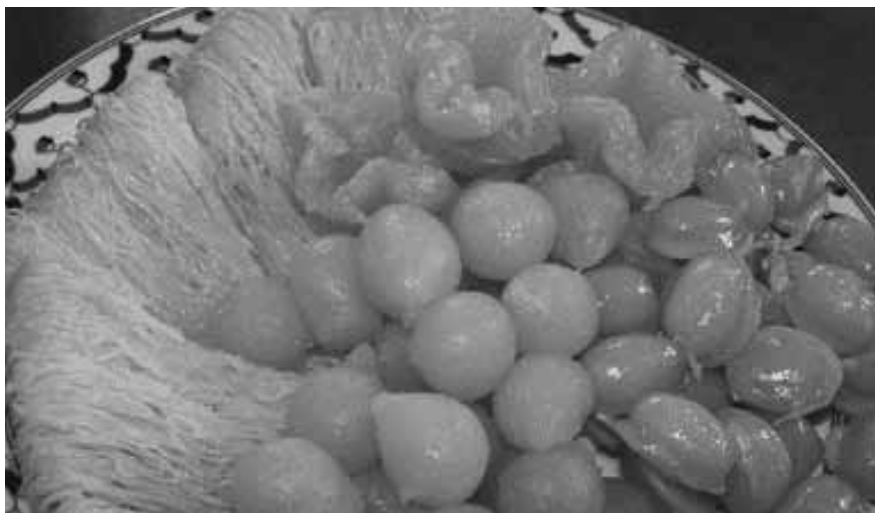
เมื่อสมเด็จพระนารายณ์ฯ ล้นพระชนม์ พอลคอนจึงได้วางแผนให้ฝรั่งเศสสนใจยึดครองอยุธยา ด้วยการส่งทหารเข้ามาและใช้กองทหารนั้นเป็นเครื่องมือในการยึดอำนาจ จึงถูกกลุ่มของพระเพทราชาและหลวงสรศักดิ์ บุตรชาย จับกุมในข้อหากบฏ เรียกตำแหน่งคืน रित्रพय และถูกประหารชีวิตในปี 2231 ส่วนมารี ก็มาร์ และบุตรชายถูกจับ ถูกลดตัวเป็นทาส และถูกนำตัวกลับมายังกรุงศรีอยุธยา⁷ เมื่อราชสำนักย้ายจากลพบุรีกลับไปทีกรุงศรีอยุธยา

มารี ก็มาร์ ถูกส่งตัวไปเป็นคนรับใช้ในพระราชวัง ซึ่งในเวลานั้น พระเพทราชาได้สถาปนาตัวเองขึ้นเป็นกษัตริย์แล้ว ขุนหลวงสรศักดิ์ซึ่งมีความพึงพอใจในความงามของเธออยู่ก่อนแล้ว ต้องการได้เธอไปเป็นภรรยาน้อย แต่เธอไม่ยินยอม ทำให้ขุนหลวงสรศักดิ์ไม่พอใจ ช่มชู้ว่าจะทำร้ายเธอและบุตรชาย สร้างความหวาดหวั่นให้มารี ก็มาร์ อย่างมาก เธอจึงตัดสินใจพาบุตรชายหลบหนีออกจากกรุงศรีอยุธยาไปยังป้อมบางกอก ที่ตั้งของกองทัพฝรั่งเศสภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลแดฟาร์ช (Général Dèsfargues) เพื่อขอร้องให้ช่วยส่งเธอไปอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส แต่นายพลแดฟาร์ชเห็นว่าเธออาจสร้างความเดือดร้อนให้แก่ทหารและประเทศฝรั่งเศส จึงส่งตัวมารี ก็มาร์ พร้อมด้วยบุตรชายคืน ซึ่งออกญาโกษาธิบดี (ปาน)⁸ ก็ได้รับตัวเอาไว้ด้วยความเมตตา

-
7. สมเด็จพระนารายณ์ฯ ทรงสร้างเมืองลพบุรีเป็นราชธานีแห่งที่ 2 ในแต่ละปี จะประทับที่ลพบุรีมากกว่าอยุธยา และได้สวรรคตที่เมืองลพบุรี
 8. บุตรของเจ้าแม่วัดคูสิต ซึ่งเป็นแม่หม่อมของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และเป็นน้องชายของออกญาโกษาธิบดี (เหล็ก) ผู้ดำรงตำแหน่งพระคลัง พระยาโกษาธิบดี หรือ โกษาปาน เป็นผู้มืบทบพทในความสัมพันธ์ทางการทูตกับราชสำนักพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ฯ และเป็นผู้มืบทบพทในการยุติอิทธิพลและผลประโยชน์ของฝรั่งเศสในสมัยสมเด็จพระเพทราชา ในปลายสมัยสมเด็จพระนารายณ์ฯ มีความรู้สึกต่อต้านชาวต่างชาติโดยเฉพาะฝรั่งเศสอย่างรุนแรง พระยาโกษาธิบดีได้เข้าเป็นฝ่ายพระเพทราชา ผู้นำในการต่อต้านครั้งนั้น ภายหลังพระเพทราชาปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ จึงได้รับเลื่อนให้เป็นเจ้าพระยาศรีธรรมราช ในตอนท้าย ได้ฆ่าตัวตายเพราะถูกสงสัยว่าจะแย่งชิงราชสมบัติ

มารี กีมาร์ ถูกคุมขังเป็นเวลา 2 ปี จึงได้รับการปลดปล่อย และให้ไปพักอยู่ในค่ายโปรตุเกส ริมน้ำเจ้าพระยา บ้านเกิดของเธอ โดยให้มีหน้าที่ทำของหวานประเภทเครื่องกวนส่งเข้าวัง ด้วยเหตุนี้ เธอจึงต้องประดิษฐ์คิดค้นตำรับการปรุงเครื่องหวานขึ้นมาใหม่ตลอดเวลา เชื่อกันว่า ในช่วงเวลานี้เองที่เธอได้ใช้ฝีมือทำอาหารหวานที่มีลักษณะแตกต่างไปจากอาหารไทย โดยเฉพาะอาหารหวานที่มีไข่น้ำตาลเป็นส่วนประกอบ อันเป็นลักษณะอาหารของชาวโปรตุเกส ทั้งนี้ จดหมายเหตุฝรั่งเศสฉบับหนึ่งได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า “...ภรรยาเป็นท้าวทองกิมมัว ได้เป็นผู้กำกับการชาวเครื่อง พนักงานหวาน ทานท้าวทองกิมมัวผู้นี้เป็นต้นสั่งสอนให้ชาวสยามทำของหวานคือ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ทองโปร่ง ทองพลุ ขนมผิง ขนมฝรั่ง ขนมขิง ขนมไข่เต่า ขนมทองม้วน ขนมลัมบันนี ขนมหม้อแกง และสังขยา...”

ชีวิตของมารี กีมาร์ ในช่วงเวลานั้น เต็มไปด้วยความยากลำบาก ยอร์ช บุตรชายคนโต ไม่สู้แข็งแรงนัก แต่เป็นเด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

เธอส่งยอร์ชไปเรียนหนังสือกับบาทหลวงโปเกต์ (Poquet) มาริ ก็มาร์ ได้ถวายฎีการ้องทุกข์ต่อกษัตริย์ฝรั่งเศส เพื่อขอให้บริษัทอินเดียตะวันออกของฝรั่งเศสจ่ายเงินเลี้ยงชีพให้เธอบ้าง เนื่องจากในสมัยที่ออกญาวิชาเยนทร์รุ่งเรืองนั้น เขาได้ร่วมหุ้นกับบริษัทด้วยเงินจำนวนมาก ในที่สุดฝรั่งเศสก็ได้ประกาศให้มาริ ก็มาร์ ได้รับเงินเลี้ยงชีพ และทายาทได้รับผลประโยชน์

มาริ ก็มาร์ เริ่มมีชีวิตที่ดีขึ้นด้วยฝีมือการทำเครื่องหวาน ในสมัยพระเจ้าท้ายสระ เธอได้เข้ารับราชการในวังในตำแหน่งหัวหน้าห้องเครื่องในวังหลวง และด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เธอจึงได้รับแต่งตั้งให้ดูแลเครื่องเงินเครื่องทองของวังหลวง เป็นหัวหน้าพนักงานภูษามาลา มีสตรีอยู่ใต้บังคับบัญชาถึง 2,000 คน ดังปรากฏในบันทึกของเชอวาลิเอร์ เดอ ช็อมองต์ (Chevalier de Chaumont)⁹ ว่า “...มาตามคอนชตันซ์ (ชื่อที่ชาวต่างชาติเรียกมาริ ก็มาร์) เป็นผู้ดูแลเครื่องเงินเครื่องทองของหลวง ทั้งเป็นหัวหน้าเก็บพระบูชาและฉลองพระองค์ เป็นผู้เก็บผลไม้ของเสวยด้วย เมื่อมาตามคอนชตันซ์ได้รับหน้าที่เช่นนี้ก็เป็นอย่างที่จะหาผลประโยชน์ได้เป็นอันมาก แต่มาตามคอนชตันซ์เป็นคนซื่อ ไม่ยอมหากำไรในสิ่งที่คนเคยรับหน้าที่นี้แต่เดิมๆ ได้เคยหา ทุกๆ ปี มาตามคอนชตันซ์ได้คืนเงินเข้าท้องพระคลังปีละมากๆ...”

มาริ ก็มาร์ หรือที่คนไทยรู้จักกันดีในนามว่า ท้าวทองกีบม้า จึงเป็นที่โปรดปรานของสมเด็จพระเจ้าท้ายสระด้วยความดีและความสามารถของเธอเอง เธอได้สอนการทำขนมหวานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาเหล่านั้นก็ได้นำไปถ่ายทอดต่อไป

9. ราชทูตจากราชสำนักพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส เดินทางมาเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับราชอาณาจักรอยุธยาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ฯ ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์ฯ เพื่อถวายพระราชสาส์นจากพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เมื่อปลายปี 2228 เดอ ช็อมองต์ ประทับใจความสำเร็จในการทำสนธิสัญญากับราชอาณาจักรอยุธยา ซึ่งมีสาระสำคัญคือให้เสรีภาพแก่มิชชันนารีในการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ และอนุญาตให้คนไทยนับถือศาสนาคริสต์ได้ให้สิทธิพิเศษทางการค้ากับบริษัทฝรั่งเศส และยกเมืองสงขลาให้บริษัทฝรั่งเศสได้เข้าไปใช้ประโยชน์ และสร้างป้อมปราการ แต่ล้มเหลวในการปราบปรามพุทธให้สมเด็จพระนารายณ์ฯ ทรงเข้ารีตนับถือศาสนาคริสต์

ชีวิตบั้นปลายของท้าวทองกิบม้าจัดได้ว่ามีความสุขสบายตาม
อัฐภาพ เธออาศัยอยู่ที่บ้านในค่ายโปรตุเกส กลางวันก็เข้าวังเพื่อทำหน้าที่
หัวหน้าห้องเครื่องต้น ตกเย็นก็กลับบ้านไปอยู่กับลูกหลาน วันอาทิตย์ก็ไปโบสถ์
และเยี่ยมญาติพี่น้อง มีหลักฐานยืนยันว่า ท้าวทองกิบม้ามีอายุยืนยาวกว่า
60 ปี เป็นสตรี “4 แผ่นดิน”¹⁰ โดยแท้ ถึงแม้ว่าจะมีกำเนิดเป็นชาวต่างชาติ
แต่เธอก็เกิดและใช้ชีวิตอยู่ในอาณาจักรสยามจนหมดอายุขัยในปี พ.ศ. 2265
แต่ชนมหวานต่างๆ ที่มารี กิมมาร์ หรือท้าวทองกิบม้า เผยแพร่แก่คนไทยนั้น
ได้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ให้ได้รำลึกถึงชื่อท้าวทองกิบม้า
ตราบนทุกวันนี้

บรรณานุกรม

กระทรวงวัฒนธรรม. ท้าวทองกิบม้าเจ้าตำรับขนมไทย.

ไกรฤกษ์ นานา. 500 ปี สายสัมพันธ์สองแผ่นดิน ไทย-โปรตุเกส. กรุงเทพฯ : มติชน (ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ), 2553.

ขจร สุพานิช. ข้อมูลประวัติศาสตร์ : สมัยอยุธยา. วุฒิชัย มูลสิงห์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2523.

ชาวนิธิ เกษตรศิริ. บรรณาธิการ. อยุธยา : Discovering Ayutthaya. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย และมูลนิธิ
โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2550. (พิมพ์ครั้งที่ 5)

นิธิ เอียวศรีวงศ์. การเมืองไทยสมัยพระนารายณ์. กรุงเทพฯ : มติชน, 2537.

มานพ ธนอมศรี. ท้าวทองกิบม้า : ราชินีขนมไทยและบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์อยุธยา. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ, 2539.

คันสนีย์ วีระศิลป์ชัย และปารามินทร์ เครือทอง. การเมืองในประวัติศาสตร์ “ขนมหวาน” ของท้าวทองกิบม้า

“มาตามฟอลคอน” “ขนมไทย” หรือ “ขนมเทศ”. กรุงเทพฯ : มติชน (ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ), 2546.

10. คือแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช สมเด็จพระเพทราชา สมเด็จพระเจ้าเสือ และสมเด็จพระเจ้าท้ายสระ

จากสวัสดิ์ สะบายดี ถึงจาว บนเส้นทางหลวงหมายเลข 9

ต้นอ้อ

เคยไหม นึกไม่ออกว่าจะไปไหนดีช่วงวันหยุด มัวเห็นภาพ
แต่เมืองหิมะ หรือเมืองประเทศนอกที่ไกลๆ ให้ห่างไปจากกรุงเทพฯ เมื่อเมษายน
ที่ผ่านมา รุนหาที่จะเที่ยวอยู่พอสมควร ไม่อยากหยุดสงกรานต์ไปเตร่อยู่ตาม
ต่างจังหวัด แต่ความจริงอยู่ในกรุงเทพฯ ก็น่าจะได้ เพราะคงโล่งและไม่ต้อง
ต่อคิวยาว นั่งรอทานอาหารในร้านดัง หรือนั่งแช่อยู่ในรถรอไฟเขียว ไปเที่ยว

ต่างจังหวัดนี้ยิ่งแล้ว วันหยุดที่โร โพล์ไปนอกกรุงเทพฯ ต้องแย่งกันกิน แย่งกันอยู่ ทำเอาวันหยุดที่น่าจะผ่อนคลาย เพิ่มดีกรีความเครียดเข้าไปอีก

พอใกล้เวลาวันหยุด กลับนึกออกว่า ควรจะไปประเทศเพื่อนบ้าน ไปดูบ้านเมือง และเส้นทางหลวงหมายเลข 9 ที่เคยได้ยินโฆษณาว่า กินข้าวเช้าที่ กรุงเทพฯ ข้าวกลางวันที่สะหวัน (นะเขต) และข้าวเย็นที่เว้ ก็อยากได้อยู่เหมือนกัน ว่าเส้นทางนี้ตัดผ่านจากไหนไปไหน ถ้าไม่รู้จักเพื่อนบ้านซึ่งเปิดประตูต้อนรับเราอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันแล้วละก็ อย่าหวังจะได้ข้ามน้ำไปที่ไกล ๆ เลย เดียวจะกลายเป็นใกล้เกลือกินด่างเสียเปล่า ๆ

ด้วยความคิดนั้น ทำให้มานั่งเฝ้าเตาอยู่ในรถทัวร์ 2 ชั้น นั่งจาก กรุงเทพฯ ไปมุกดาหาร ทัวร์นี้นั่งรยยาวตลอด เห็นเส้นทางหมายเลข 9 ถนนนี้ทั้งขาไปยันขากลับ ไปแบบนี้ สนุก แต่ต้องเตรียมเมื่อยและเหนื่อยไว้ล่วงหน้า ก่อนการเดินทาง ขอสาธยายสักนิดว่า เส้นทางหมายเลข 9 เป็นเส้นทางเศรษฐกิจของเอเชียที่เชื่อมระหว่างตะวันตกถึงตะวันออกในแถบ อินโดจีน เริ่มจากชายฝั่งพม่าที่เมืองมะละแหม่ง และตัดผ่านเข้าไทยที่จังหวัด ตาก สุโขทัย พิษณุโลก ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร พาดต่อไปยังลาว เมืองสะหวันนะเขต และเข้าสู่เวียดนามผ่านเมืองชายแดนลาว-เวียดนาม ที่มีชื่อว่า ลาวบาว มีสินค้าปลอดภาษีขาย ทั้งกาแฟดาว เหล้า บุหรี่และอื่น ๆ จากด่านลาวบาว เส้นทางนี้เชื่อมต่อไปยังเมืองดองฮาและกวางตรี ผ่านเมืองเว้ และไปสิ้นสุดที่ชายฝั่งเวียดนามที่เมืองดานัง สรุปได้ว่า เส้นทางยาว ๆ นี้ ตัดผ่าน อินโดจีนหรือประเทศที่อยู่ระหว่างคาบสมุทรอินเดียนกับทะเลจีนใต้ ได้แก่ พม่า ลาว ไทย กัมพูชาและเวียดนาม ดูเหมือนว่าประเทศเหล่านี้ มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่คล้ายกัน เกี่ยวพันกัน พื้นที่แถบนี้เป็นดินแดน ที่มีความสมบูรณ์ มีชื่อเรียกในอดีตว่า “สุวรรณภูมิ”

ที่ว่าทางยาวนี้ยาวจริงอย่างที่พูดเพราะกว่าจะฝ่ากรุงเทพฯ ไปทะเลมุกดาหาร ก็ต้องนับนิ้วหลายจังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี สระบุรี นครราชสีมา ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ถึงจะถึงมุกดาหาร ระยะทางรวม 671 กิโลเมตร ขาไปเดินทางตอนกลางคืน น่าจะเหมาะที่สุด เข้าไปโผล่ที่มุกดาหาร ทานข้าวเช้า (สโตร์ไทย-เวียดนาม) อาบน้ำ เตรียมเดินทางต่อ เส้นทางนี้ (หากเดินทางตอนกลางวัน) จะเห็นสิ่งก่อสร้างสะท้อนอารยธรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับกัมพูชา บรรดาปราสาทหินทั้งหลาย รวมทั้งศาสนสถานในพุทธศาสนา เช่น พระธาตุพนม และพระธาตุคู่แฝด หรือพระธาตุอิงฮังในสะพานนะเขต โดยพุทธศาสนาที่มาจากอินเดียก็แพร่เข้ามาในดินแดนแถบนี้ และในอินโดจีน ในอดีต เมืองท่าหลาย ๆ เมืองเป็นที่หมายตาของประเทศตะวันตก ในการเข้ามาติดต่อค้าขาย และนำวัฒนธรรม อารยธรรมติดมาด้วย เช่น จังซีลอน หรือภูเก็ต ฮอยอันก็เคยเป็นเมืองท่าที่รุ่งเรืองมาก

เดี๋ยวนี้ จะข้ามไปลาวก็สะดวก เพราะมีสะพานข้ามแม่น้ำโขง เรียกว่า คนสองฝั่งใจกว้างขึ้น ทางไปมาหาสู่เลยแคบลง ติดต่อกันได้ง่าย ใช้เวลาข้ามแป๊บเดียว (ถ้าไม่นับเวลารอการตรวจลงตรา) เส้นทางหมายเลข 9 จากมุกดาหาร ทำให้เห็นวิถีชีวิตเรียบง่าย แอบถามไถ่ได้ว่า เหลียวมาเป็นระยะทางกว่า 20 กิโลเมตร ยังไม่เห็นตลาดสักแห่ง นาน ๆ จะเห็นร้านขายของชำเล็ก ๆ สักที คำตอบเรียบง่ายเหมือนกัน ตลาดอยู่ในป่า หาลาในหนองน้ำ แม่น้ำ ผักเก็บเอา คนลาวไม่ถนัดทานของหวาน กินผลไม้ในป่า อีกนั่นแหละ คนถามเลยเห็นแจ้ง ก็เออ เนอะ ไม่ต้องดิ้นรนซังกีโลหมู แวะซูปเปอร์มาร์เก็ต ไข่เน่หรือ ก็ซื้อไก่มาเลี้ยงเอา ได้ไข่สด ไม่ต้องซังหรือนับโหลขาย บางที ก็ได้กินไก่บ้านย่าง อร่อยกว่าไก่เลี้ยงเป็นไหน ๆ แถมไม่มีสารเคมีปนมาในอาหาร บางทีมีรถกับข้าวมาขาย หรือบางบ้านปลูกข้าวเหนียวกินเอง ไม่ต้องทำ

ชีวิตยุ่งยาก หาของอร่อย กินตามร้านอาหารหรู บางที เราเห็นวิถีชีวิตแบบนี้ กลับมองเปรียบเทียบไปว่า เหมือนเมืองไทยเมื่อ 20 – 30 ปีที่แล้ว อันที่จริง ถ้าอยู่ได้แบบพอเพียง เศรษฐกิจไทยก็น่าจะคึกคัก เพราะไม่ต้องไปนำเข้าอาหาร หวานฝรั่ง เสียดุลเศรษฐกิจเปล่า ๆ ความจริง เส้นทางหลวงหมายเลข 9 ยังทำให้ฉุกละหุกคิดว่าการที่ประเทศเจริญมาก ๆ นั้น ทำให้ความง่ายถูกแทนที่ด้วยความซับซ้อนของการเลือกสรร เพราะตลาดเป็นของผู้บริโภค ลองนึกง่าย ๆ ดูกาแฟสมัยก่อน ถ้าไปนั่งร้านอาโกมีให้เลือกแบบเดียว ไม่มีเมนูเป็นร้อย ๆ ชนิดแบบร้านกาแฟในเมือง ที่คนขายก็ต้องไปสรรหาวัตถุดิบและพัฒนาวิธีการปรุงกาแฟให้อร่อย แข่งกันขายกับร้านข้าง ๆ ต้องทำขนมสารพัดแบบมาเอาใจ คอกาแฟ แถมสมัยก่อนใช้กระป๋องนมข้นนั้นแหละ ผูกเชือกฟาง ใส่กาแฟ หกบ้าง ไม่หกบ้าง ขึ้นอยู่กับฝีมือคนหิ้ว เดี่ยวนี้ ช็อกกาแฟต้องบอกว่าขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ ใส่ครีม ไม่ใส่ครีม โรยผงโกโก้ ใส่ไซรัป ใส่น้ำตาลเทียม ว่ากันไปตามรสนิยมคอกาแฟ กลางป่า ทางไปสะพานหะเซต คงเป็นกาแฟอาโก มีรสชาติตรงได้นั่งคุยกับเพื่อน ๆ กลางวงกาแฟ ไม่เหมือนร้านหรูตามห้าง ต่างคนต่างนั่งกางหนังสือพิมพ์ เล่น iPad ไม่คุยกัน ดูเว็กราวงกว่าอยู่กลางป่า น่องโก๋ตัวยังชี้ชวนให้ดูแม่น้ำ แล้วอธิบายต่อด้วยคำพูดที่ทำให้ชวนเห็นคล้อยตามไปด้วยว่า เล่นน้ำสงกรานต์ มีน้ำแอ่งหนึ่ง ไม่ต้องใหญ่มาก ผู้คนหลายเหล่าจากที่ไกล ใกล้ มาเจอกัน รู้จักกันไม่รู้จักกัน ก็ทักทายกัน แคได้พบกันก็ม่วนชื่นแล้ว ได้เล่นน้ำ หรือไม่ได้เล่นก็ไม่เป็นไร ก็จริงของเขา คนเมืองอยู่เมืองเหมือนอยู่ป่า ว้างเพราะไม่รู้จักเพื่อนข้างบ้าน คนกลางป่าเจอกันสนิทสนมกันกว่าคนเมือง เพราะมีใจที่เปิดกว้าง คนเมืองหลายคนเดี๋ยวนี้ก็ต้องไปหาที่ปลื้มใจ เพราะเห็นว่า ชีวิตที่ซับซ้อนชวนให้กระวนการคิดวนวาย เบื่อรถราที่จอแจ เสียงโหวกเหวก และการแข่งขัน คนลวหน้าสงกรานต์คว้ากระบี่ไปทำบุญที่วัด ก่อเจดีย์ทราย ที่ลวนี้เขาใส่บาตรข้าวเหนียวคะ กับข้าวยกตามไปที่วัด แค่นี้ก็สุขใจโข

นั่งรถเฟลอมไปอีกหน่อยเดียว ก็ถึงร้านอาหาร มื้อกลางวันที่ลาว กับข้าวเรียบง่ายอย่างว่า ไก่ย่าง ข้าวเหนียว ผัดผัก ส้มตำ หมูทอด ตบท้ายด้วยผลไม้ ตุนพลังไว้ เพราะต้องนั่งรถไปอีกไกลโข

พอพ้นชายแดน วิวข้างทางก็เปลี่ยนไปจากเดิม พื้นที่เริ่มเป็นหุบเขา บางแห่งก็มีลำธารแล่นผ่าน เราแล่นผ่านเมืองดองฮา เวียดนามกลาง ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นขนานที่ 17 เดิมใช้แบ่งเวียดนามออกเป็นเหนือและใต้ เส้นแบ่งนี้เป็นเขตปลอดทหาร (Demilitarised Zone - DMZ) แต่ในความเป็นจริง เป็นพื้นที่ที่มีการสู้รบหนักที่สุด เวียดนามเหนือ (เวียดกง) กับเวียดนามใต้ รบกันเองเพื่อขับไล่ทหารอเมริกันที่เข้ามารุกรานทางตอนใต้ของเวียดนามจนต้องถอนกำลังออกไปในที่สุด ถือเป็นการรวบรวมเวียดนามได้ โดยผู้กำชัยชนะคือ โฮจิมินห์ (วีรบุรุษของชาวเวียดนาม ผู้เคยอาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานีของไทย) แถวเส้นขนานนี้ไม่ไกล ชาวเวียดนามได้สร้างอุโมงค์ไว้หลบภัยชื่อ อุโมงค์วินห์-ม็อก คดเคี้ยว หลบอยู่ในป่า ลึกไปหลายชั้น ชาวเวียดนามหลายคนเรียนหนังสือ และอาศัยอยู่ในนั้น ทหารอเมริกันไม่รู้ว่ามีอุโมงค์นี้ จนกระทั่งสงครามใกล้จบ หลายคนเติบโตในอุโมงค์ ผลจากสงครามทำให้ชาวเวียดนามอีกหลายคนยังคั่งแค้นอเมริกามาจนทุกวันนี้

ก่อนจะเดินทางต่อ ขอเล่าประวัติของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามพอให้รู้ว่า เวียดนามตั้งอยู่ทางตะวันออกสุดของอินโดจีน อยู่ติดทะเลจีนใต้ อ่าวตังเกี๋ย จึงได้รับลมมรสุมเป็นประจำ ทำให้เวียดนามค่อนข้างมีฝนตกชุก และตกไม่แน่นอน เวียดนามมีวัฒนธรรมที่รับมาจากจีนมาก เนื่องจากบรรพบุรุษของชาวเวียดนามเป็นพวกมองโกลจากจีนเข้ารุกรานและยึดครองแถบลุ่มแม่น้ำแดง ชื่อเดิมของเวียดนาม คือ นามเหวียต และอันนัมตามลำดับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจีน ต่อมาเกิดกบฏใต้เซิน อองเซียงลือหนีเข้าไทย

โมเดลจำลองของอุโมงค์วินท์-ม็อก

เส้นทางหมายเลข 9 ช่วงขนานที่ 17 (ใกล้ที่ตั้งอุโมงค์วินท์-ม็อก)

ตลาดดองบา เมืองเว้

เพื่อขอพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระมหากษัตริย์ไทยในสมัยรัชกาลที่ 1 โดยไทยเองก็ได้ส่งกองกำลังเข้าปราบ องค์เชียงสือเองก็แอบติดต่อกับฝรั่งเศสแบบลับๆ เพราะภายหลังไทยก็ติดพันสงครามกับพม่า จนองค์เชียงสือกลับไปกู้เอกราชและสามารถรวบรวมเวียดนามได้เป็นปึกแผ่น ได้สถาปนาราชธานีใหม่ที่เมืองเว้ให้เป็นศูนย์กลางการปกครองระบอบกษัตริย์ พร้อมทั้งสถาปนาตนเองขึ้นเป็นกษัตริย์ พระนามว่า จักรพรรดิยาหลง จักรพรรดิองค์แรกของราชวงศ์เหงวียน ในสมัยกษัตริย์มินหมาง มีการขยายแสนยานุภาพออกไปที่ลาวและกัมพูชา ต่อมาคริสต์ศาสนาเริ่มเข้ามา มีการต่อต้านอย่างรุนแรง มีการประหาร

เหล่าบาทหลวง จนบาทหลวงชาวฝรั่งเศสขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล
ฝรั่งเศสจึงใช้เหตุนี้เริ่มเข้ายึดดินแดนแห่งนี้ และแบ่งเวียดนามออกเป็น 3 ส่วน
คือ โคชินไชน่า ดังเกีย และอันนัม แต่ยังคงปกครองในระบอบกษัตริย์และ
อยู่ภายใต้การบังคับของรัฐบาลฝรั่งเศส ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ระบอบกษัตริย์
ในเวียดนามเริ่มเสื่อมสลาย กษัตริย์องค์สุดท้ายมีพระนามว่า บ่าวใต้
ชาวฝรั่งเศสเริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐาน เราจึงเห็นตึกรามบ้านช่อง วิถีชีวิต ความเป็นอยู่
อาหารการกิน รวมถึงอารยธรรมบางอย่าง ที่ฝรั่งเศสทิ้งไว้จวบจนปัจจุบันนี้ เช่น
บาเกต (Baguette หรือขนมปังฝรั่งเศส) การนอนกลางวัน เป็นต้น ต่อมา ญี่ปุ่น
เข้ามาโจมตีฝรั่งเศสในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงคราม ฝรั่งเศส
กลับเข้ามามีบทบาทอีกครั้ง จนโฮจิมินห์รวบรวมชาวเวียดนามที่เรียกว่าเวียดนาม
ซบโล่ฝรั่งเศสที่เดียน เบียน ฟู นำการปกครองแบบสังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์
ซึ่งรับอิทธิพลมาจากจีน เข้ามาใช้ปกครองเวียดนาม หลังเหตุการณ์ครั้งนี้
เวียดนามถูกแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ เวียดนามเหนือ ได้รับการสนับสนุนจากจีน
ในรูปแบบคอมมิวนิสต์ และเวียดนามทางตอนใต้ได้รับการสนับสนุนจากอเมริกา
ในรูปแบบของประชาธิปไตย

รถเล่นไปเพลิน ๆ รู้ตัวอีกที ต้องแวะลงทานข้าวเย็นที่เว้ รู้สึกเหมือน
คนเดินกลางทะเลทรายมาเจอโอเอซิส มีน้ำ อาหารทาน แต่อาหารเวียดนาม
ที่นี่ รสชาติไม่จัดจ้าน แหนมเนื้อก็แปลกเพราะแบ่งที่ห่อไม่แน่น และน้ำจิ้มก็
รสชาติจืด ๆ มีหมูที่กินแกล้ม รสชาติเหมือนคลุกเครื่องเทศเอเชีย กอปรด้วย
ตะไคร้ กระเทียม พริกไทย เป็นต้น มิน่า คนเวียดนามถึงผิวสวย ไม่ทานเผ็ด
นี่เอง ที่ประทับใจกว่า คือ เต้าฮวยน้ำชিং แม่ค้าหาบมาขายที่ฮอยอัน เต้าฮวย
อร่อยรสชาติเต้าหู้แท้ ปาท่องโก๋กรอบอร่อย เต็มน้ำร้อนปนน้ำตาลทรายแดง
ตอนใส่น้ำร้อนแล้วแม่ค้ายื่นถ้วยให้ ก็ยังงง ว่าแล้ว แม่ค้าก็หยิบช빙บด

แบบเข้มข้นหยดลงในขาม อาการตอนเลิร์ฟเหมือนดูหนังตลก เพราะเห็น
คนชื้อหน้าเหวอ ถามหาซิง

เว้เน่ เป็นศูนย์กลางการปกครองระบอบกษัตริย์ราชวงศ์เหงวียน เป็น
เมืองหลวงเก่าที่เป็นเมืองประวัติศาสตร์ พระราชวังเว้เป็นที่ประทับของกษัตริย์
ราชวงศ์เหงวียนถึง 13 พระองค์ ผู้สถาปนาคือจักรพรรดิยาหลง ซึ่งจำลองแบบ
มาจากพระราชวังกู้กง น่าเสียดายว่า พระราชวังแห่งนี้ได้รับความเสียหายมาก
จากสงคราม แต่ก็ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่ายามอยู่ไม่น้อย เว้มีแม่น้ำสำคัญไหล
ผ่านกลางเมือง ชื่อ แม่น้ำหอม มีที่มาจากการเล่าขานว่า มีต้นไม้ที่มีดอกไม้หอม
ส่งกลิ่นหอมอยู่ต้นน้ำ ทำให้แม่น้ำแห่งนี้ส่งกลิ่นหอมไปทั่วลำน้ำ จึงเรียกแม่น้ำนี้
ว่า แม่น้ำหอม

นอกจากวังแล้ว เว้ก็ยังมีวัดวาอารามที่น่าสนใจ เช่น วัด
เจดีย์เทียนมู่เป็นวัดที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวเนื่องกับศาสนาในเวียดนาม
เป็นการต่อสูระหว่างพุทธศาสนากับคริสต์ศาสนา ในสมัยรัฐบาล โง่ ดินห์
เดียม จนเจ้าอาวาสวัดออกมาประท้วงโดยการนั่งรถออสตินสีฟ้าไปที่ไซ่ง่อน
แล้วเผาตัวตายเพื่อประท้วง

ก่อนที่ระบอบกษัตริย์จะเสื่อมสลายเพราะฝรั่งเศส ในสมัยของ
จักรพรรดิโคดิงห์ องค์ที่ 12 ของราชวงศ์เหงวียน เรียกเก็บภาษีจากประชาชน
แพงมาก โดยนำเงินส่วนหนึ่งไปสร้างสุสานให้ตนเองขณะที่ยังมีชีวิต
ซิเมนต์ที่นำมาสร้างก็นำมาจากไทย ศิลปะเป็นแบบประยุกต์ที่รับอิทธิพลมาจาก
ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และจีน ศิลปะการตกแต่งสวยงามมาก

จากเว้ เราเดินทางต่อไปยังดานัง เมืองท่าและเมืองยุทธศาสตร์
สำคัญ ฝรั่งเศสสมัยพระเจ้าโนโปเลียนที่ 3 เรียกเมืองนี้ว่า ตูราน เหล่า

“รูปผ้าปัก” ลินต้าขายดีในเวียดนาม

ทหารอเมริกันก็เคยยกพลขึ้นบกที่นี่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่มีการยกพลขึ้นบกที่พททยาในไทย ปัจจุบันดานังเป็นเมืองท่าที่มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจ ระหว่างทางไปดานัง จะมีร้านขายหินอ่อนแกะสลักสวยงามและอ่อนช้อย สลักเป็นรูปต่าง ๆ สารพัดแบบ มีบริการจัดส่งถึงบ้าน โดยลดราคาแข่งกัน บวกค่าส่งไปในค่าสินค้า

เมืองดานังตั้งอยู่ใกล้กับถิ่นฐานของชนพื้นเมืองของเวียดนาม ชุมชนชาวจาม ซึ่งรับอิทธิพลศาสนาพราหมณ์มาจากอินเดีย ต่อมา มีการค้าขายกับพวกอาหรับจึงได้รับเอาศาสนาอิสลามเข้ามา มีการแผ่อาณาจักรลงมาที่

กัมพูชา และลาว เราจึงเห็นชิ้นส่วนของศาสนวัตถุและศาสนสถานเป็นแบบฮินดู อาณาจักรจามปาถูกกษัตริย์ราชวงศ์เลของเวียดนามขับไล่ลงมาทางใต้ของประเทศ ชาวจามบางส่วนอพยพเข้ามาในไทย

เมืองสุดท้ายที่ได้ไปเยี่ยมชม คือ เมืองฮอยอัน อดีตเมืองท่าที่สำคัญของเวียดนาม เป็นเมืองที่มีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยจาม และเป็นเมืองท่าที่รู้จักไปทั่วโลก ชาวไทยหลายคนคงรู้จักเมืองนี้จากละครไทยยอดนิยม ฮอยอันฉันรักเธอ ด้วยความที่เป็นเมืองท่า จึงมีการแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งผ้าไหม เครื่องเทศ เนื่องจากชาวจีน ญี่ปุ่น จะแล่นเรือเข้ามาค้าขาย พร้อมเข้ามาอยู่ในเวียดนาม

ถนนช้อปปิ้งเมืองฮอยอัน (ฉากในละครฮอยอัน ฉันรักเธอ)

จึงมีการปลูกสร้างบ้านเรือนตามแบบวัฒนธรรมของตน มีการสร้างสะพาน ญี่ปุ่นเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับเวียดนาม แต่เมืองท่าแห่งนี้ ต้องเลิกไป เมื่อแม่น้ำทูโบนตื้นเขินจนเรือเดินทะเลไม่สามารถเข้ามาได้ จึงย้าย เมืองท่าไปที่ดานังแทน

ความสนุกของการเยี่ยมชมประเทศเพื่อนบ้านในชากลับ คือ การนั่งคุยกับไกด์ท้องถิ่นในหลาย ๆ เรื่อง และซักถามว่า เหตุใด ทั้งเวียดนาม และลาวจึงยังมีธงชาติชักขึ้นคู่กับธงอื่น เคียว โดยเฉพาะสถานที่รัฐบาล เล่นเอาไกด์หนุ่มเวียดนามนั่งคิดอยู่นาน จนได้คำตอบว่า ธงผืนหนึ่งเป็นธงของ เวียดนามใต้ และอีกผืนหนึ่งเป็นธงของเวียดนามเหนือ พอมารวมตัวกันจึงต้อง ชักสองธงขึ้นคู่กัน

เส้นทางหลวงหมายเลข 9 คดเคี้ยวยาวนาน กว่าจะได้สร้าง ก็ใช้เวลา หลายปี เส้นทางนี้เปรียบเป็นเส้นทางที่พาเพื่อน 2 คน ที่ไม่รู้จักกัน มาพบกัน ประตุ เพื่อนบ้านเปิดแล้ว คุณละ พร้อมจะเปิดใจเดินทางไปรู้จักเพื่อนบ้านคนนี้หรือยัง

ต้นอ้อ เป็นนามแฝงของข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ที่กองวิทยุกระจายเสียง และจัดรายการที่สถานีวิทยุสุราษฎร์

วัฒนธรรมการเปิบ : เปิบมือ เปิบข้าว

ธศร ยิ้มสงวน

วัฒนธรรมการรับประทานอาหารของชนในโลกแบ่งได้ 3 วัฒนธรรมหลักๆ คือ วัฒนธรรมล้อม-มิด ของชาวตะวันตก วัฒนธรรมตะเกียบ ของชาวตะวันออกไกล เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น และวัฒนธรรมการเปิบข้าวของกลุ่มชนชาวแขก ไม่ว่าจะเป็นแขกอาหรับ แขกเปอร์เซีย แขกอินเดีย ลังกา มาจนถึงละแวกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ไทย ลาว พม่า รามัญ เขมร ญวน ขวา มลายู เป็นต้น

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้เคยเปรียบเทียบความสามารถของกลุ่มชนผู้ใช้วัฒนธรรมตะเกียบว่า มีความสามารถเชิงกีฬา จัดอยู่ในชั้นแนวหน้าเมื่อเทียบกับระดับเอเชียด้วยกัน และวัฒนธรรมล้อม-มิด ก็เช่นกัน ครึ่งหนึ่งก็ใช้ความสามารถทั้งทางด้านเทคโนโลยีและการสงคราม ถึงขนาดออกไล่ล่าอาณานิคมมาก็แล้ว ทำให้เมื่อเปรียบเทียบกับชนในวัฒนธรรมเปิบข้าวแล้ว ชนกลุ่มหลังนี้ดูจะมีความเป็นรองอยู่มาก ถ้าเอาไม้บรรทัดทางด้านเศรษฐกิจหรือไม้บรรทัดด้านการกีฬาเป็นเครื่องมือวัด แต่ถ้าวัดกันด้วยเรื่องของความมีอารยธรรมแล้ว ศาสดาหลายองค์ก็ถือกำเนิดขึ้นในวัฒนธรรมเปิบข้าวแทบทั้งสิ้น อันแสดงถึงชนในวัฒนธรรมเปิบข้าว นั้น เป็นผู้รู้จักการแสวงหาความสุขสงบบนความเรียบง่ายแห่งวิถีชีวิต จนผู้คนในวัฒนธรรมล้อม-มิด ก็สนใจหันมาศึกษาและฝึกฝนตามอย่างก็มีให้เห็นอยู่

คำว่าเปิบ หรือ เปิบข้าวนั้น มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ว่า ใช้ปลายนิ้วขยุ้มข้าวใส่ปากตนเอง และการขยุ้มข้าวใส่ปากตนเอง หรือวัฒนธรรมการเปิบข้าวนั้น ต้องใช้แต่่มือขวาในการเปิบ ไม่ใช้มือซ้ายเปิบเด็ดขาด โดยการเปิบจะใช้แค่ปลายข้อนิ้ว 4 นิ้ว คือ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนาง เว้นไว้เพียงนิ้วก้อย และก่อนที่จะลงมือเปิบข้าวก็ต้องล้างมือก่อนทุกครั้ง เพื่อประโยชน์ทั้งด้านความสะอาดและความสะดวกในการปั้นหรือกดข้าวให้แน่นและอยู่ในข้อนิ้วมือก่อนที่จะส่งเข้าปากให้ได้ ดังนั้น สิ่งที่จะเห็นควบคู่กับสำหรับอาหาร นั่นก็คือ อ่างล้างมือ ซึ่งต้องล้างเกตุให้ดี มิฉะนั้นอาจล้างมือในขันน้ำดื่ม หรือเติมน้ำจากอ่างล้างมือได้ (ในขันน้ำดื่มมักจะมีจอกเล็กๆ ไว้สำหรับตักน้ำขึ้นดื่มเสมอ) นอกจากจะมีอ่างล้างมือแล้ว

ก็ต้องมีผ้าสำหรับเช็ดมือด้วย จะเห็นได้ว่า การรับประทานอาหารตามวัฒนธรรมการใช้มือเปิบข้าวนั้นเป็นวิถีที่มีรายละเอียดพิถีพิถัน ซึ่งหากจะพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็จะพบว่ามียิธีที่ต้องมากกว่าแค่การส่งอาหารเข้าปากเท่านั้น

จากการที่ต้องล้างมือหรือซุบมือก่อนหยิบข้าวเข้าปากนั้น ก็ทำให้เกิดสำนวนไทยที่ว่า ซุบมือเปิบ อันหมายถึง ฉวยประโยชน์จากคนอื่นโดยไม่ได้ลงทุนลงแรง เพราะการกำกับข้าวกับปลาในสมัยก่อนมีกระบวนการที่ยุ่งยากกว่าในปัจจุบัน กล่าวคือ กว่าจะก่อไฟ ต้มน้ำ หุงข้าว คงต้องลงทุนลงแรงเป็นอย่างมาก กว่าจะได้รับประทานอาหารกันสักมื้อหนึ่ง ถ้าคนที่ไม่ลงทุน ลงแรงมาถึงก็ซุบมือ หรือล้างมือแล้วหยิบข้าวเข้าปากทันที ก็คงเป็นที่ไม่พึงพอใจต่อคนที่ลงมือลงแรงมากทีเดียว

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 13 ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ และบุคคลสำคัญของโลกจากการยกย่องขององค์การยูเนสโก ท่านเคยวิเคราะห์ที่มาที่ไปของวัฒนธรรมการเปิบข้าวอย่างมีศิลป์ หรือมารยาทการรับประทานอาหารไว้ว่า คงสืบเนื่องมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ที่แม้ว่าพระพุทธองค์จะทรงถึงพร้อมด้วยเนกขัมมบารมี คือ สละทางโลกได้แล้ว แต่ก็มีอยู่สิ่งหนึ่งที่พระองค์สละไม่ได้คือสมบัติผู้ดี เพราะการที่คนจากต่างถิ่นต่างที่จะเข้ามาบวชเป็นพระสงฆ์สาวกในพระพุทธศาสนา ต้องมีวัตรปฏิบัติที่เหมือนกันเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย พระพุทธองค์จึงได้ทรงบัญญัติวินัยสงฆ์ไว้ในหมวดเสขียวัตถ์ เป็นต้นว่า ต้องรับประทานอาหารไม่สกปรก มุมมาม ไม่พูดกันขณะที่มีอาหารเต็มปาก ห้ามใช้มือหยิบอาหารเปรอะเปื้อนกินหนึ่งองคุลี ห้ามใช้ฝ่ามือช้อนอาหารแล้วป้ายเข้าที่ปาก หรือปั้นข้าวเป็นก้อนโยนขึ้นไปแล้วอ้าปากรับ ห้ามขยุมอาหารจากกลางภาชนะที่ใส่มาเอาไปกินก่อน แต่ต้องค่อยๆ รับประทานจากรอบนอกเข้ามาหาตรงกลาง

ดังนั้น คนไทยผู้นับถือพระพุทธศาสนา เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า มาช้านานนับเนื่องกว่าพันปี จึงเป็นผู้มีมารยาทในการรับประทานอาหาร มีสมบัติผู้ดีติดตัว จากการที่ผู้ชายต้องเข้าอุปสมบทเป็นพระสงฆ์อย่างน้อย พรรษาหนึ่ง เมื่อสึกออกมาก็นำความเป็นระเบียบเรียบร้อย มารยาทในการรับประทานอาหารมาประพฤติปฏิบัติในครอบครัว อาจเรียกได้ว่าคนไทยก็มี Table Manners หรือมารยาทบนโต๊ะอาหารเป็นของตนเอง เมื่อคนไทยได้ติดต่อกับต่างชาติ ก็รับวัฒนธรรมและเครื่องมือเครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร เปลี่ยนจากการนั่งพื้นมานั่งโต๊ะ และรับเอาช้อน ส้อม มีด ตะเกียบ มาใช้ได้ อย่างไม่ขัดเขิน นับได้ว่าคนไทยเป็นผู้รู้จักปรับตัวได้อย่างดีเยี่ยม และแม้ว่าการใช้มือเปิบข้าวเช่นในอดีต จะค่อยๆ เลือนหายไปตามกาลเวลา แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงอยู่ในสังคมไทยปัจจุบันและถูกกระตุ้นเตือนอยู่เสมอตามแบบวิถีดั้งเดิมนั้นก็คือ “การกินร้อน ช้อนกลาง และล้างมือ!”

เอกสารอ้างอิง

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง, วัฒนธรรมการเปิบ, ตะเกียบ และส้อม-มีด, ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (มกราคม 2530), 25.
ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, การเปิบข้าว, ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 19 ฉบับที่ 10 (สิงหาคม 2541), 106-108.

แหล่งข้อมูล สารศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2554

ริดสีดวง...เป็นแล้วอย่าชะล่าใจ

นายแพทย์วิชัย ประสาทฤทธา

ขึ้นชื่อว่า “ริดสีดวงทวารหนัก” ก็พาลให้นึกถึงวลีสุดฮิต “ลมมันเย็นนนน” ที่สะท้อนความยากลำบากในการขับถ่ายและความเจ็บปวดในการนั่ง นับตั้งแต่อาการแสบๆ คันๆ จนถึงปวดขนาดลุกนั่งสะท้านใจ! แม้ริดสีดวงจะไม่ร้ายแรงถึงชีวิตแต่ก็ไม่ควรมองข้ามสัญญาณเตือนของโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ และทวารหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่ได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องระวัง มิฉะนั้นอาจสายเกินไป

ริดสีดวง..ชื่อนี้ไม่ได้มีแต่เสีย คนส่วนใหญ่เข้าใจว่า หากมีอาการคัน เจ็บและแสบบริเวณปากทวารและมีเลือดออกเมื่อขับถ่ายอุจจาระ เป็นสัญญาณบ่งบอกของริดสีดวงทวารหนัก ซึ่งความจริงแล้วอาจมาจากสาเหตุอื่นที่คล้ายกัน เช่น แผลแยกบริเวณปากทวาร ฝี โรคติดเชื้อของลำไส้ใหญ่และทวารหนัก เกิดการอักเสบจากเชื้อรา ฯลฯ แต่ด้วยความที่เกิดขึ้นบ่อยๆ กับบริเวณปากทวาร จึงทำให้คนเข้าใจผิดและเหมารวมว่า เป็นริดสีดวงทวารไปเสีย ดังนั้นเพื่อความเข้าใจรวมถึงแนววิธีสังเกตและรักษาริดสีดวงทวารหนักอย่างถูกต้อง

น.พ. ชิงเยี่ยม ปัญญาภิยะกุล ศัลยแพทย์ อธิบายเพิ่มเติมว่า “โดยธรรมชาติทุกคนมีริดสีดวงทวารอยู่แล้ว คือเป็นเนื้อเยื่อภายในช่องทวารหนัก อยู่เหนือปากทวารหนักประมาณ 3 เซนติเมตร หรือที่เรียกว่าเบาะรอง (cushion) มีอยู่ 3 ตำแหน่ง ซึ่งหากเปรียบเทียบกับทิศทางนาฬิกาก็คือ ตำแหน่งที่ 3, 7 และ 11 นาฬิกา เนื้อเยื่อเหล่านี้ช่วยทำให้การขับถ่ายอุจจาระเป็นไปอย่างสะดวก

ไม่ทำให้ทวารหนักฉีกขาดและทำให้รูทวารหนักปิดสนิท ไม่มีอุจจาระเล็ดลอด แต่ "ริดสีดวง" ที่เป็นผู้ประสานงานอย่างดีจะกลายเป็นตัวปัญหาก่อให้เกิดความรำคาญ เมื่อหลอดเลือดบริเวณนั้นผิดปกติอันเนื่องมาจากท้องผูกเป็นประจำ ทำให้ต้องเบ่งมากทุกครั้งถ่าย นั่งห้องน้ำนานๆ เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ในห้องน้ำ หรือพยายามเบ่งถ่ายทั้งๆ ที่ไม่ปวดถ่าย หรือในกรณีของผู้สูงอายุที่กล้ามเนื้อหย่อนยาน หญิงตั้งครรภ์ที่มดลูกขยายใหญ่เบียดอุ้งเชิงกรานทำให้หลอดเลือดบริเวณนั้นไหลกลับไม่สะดวก เช่นเดียวกับคนที่ปั่นโรดดับแข็งและม้ามโต บั๊จยี้เหล่านี้นำให้เส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงเบาะรอง เกิดการโป่งพอง และขยายตัวเป็นก้อนเบียดออกด้านข้างหรือเลื่อนต่ำลงมา จนกลายเป็นริดสีดวงทวารหนักที่เป็นปัญหา"

ชนิดของริดสีดวงทวารหนัก

ริดสีดวงทวารหนักแบ่งออกเป็นสองชนิดตามลักษณะตำแหน่งการเกิด นั่นคือ

- **ริดสีดวงทวารหนักภายนอก** เป็นติ่งเนื้อเยื่อที่สามารถมองเห็นและสัมผัสได้รอบๆ ทวารหนัก อาจมีอาการคันจนกระทั่งเจ็บปวดมาก ทำให้รบกวนการกลู่งไม่สะดวก วิธีการรักษาคือ ผ่าตัดเพื่อแก้ไขปัญหานี้

- **ริดสีดวงทวารหนักภายใน** มักไม่มีอาการเจ็บปวดใดๆ เพราะเกิดภายในทวารเหนือเส้นประสาทรับรู้ความรู้สึก อาการที่สังเกตได้คือ มีเลือดออกสีแดงสดหลังถ่ายอุจจาระ คนที่เป็นมากๆ อาจเห็นเป็นหยดเลือดไหลเป็นสายบริเวณโถส้วม

ริดสีดวงทวารหนักภายในสามารถแบ่งออกเป็น 4 ระยะตามความรุนแรงที่เป็นคือ

๐ **ระยะที่ 1** เมื่อส่องกล้องตรวจดูจะพบว่ามีเพียงติ่งเนื้อยื่นออกมาสามารถรักษาด้วยการแช่กันในห้องน้ำอุ่น การใช้ยาเหน็บ ยาทา และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสียใหม่ นั่นคือกินผักและผลไม้เพื่อเพิ่มกากใยอาหาร เพื่อป้องกันท้องผูก

๐ **ระยะที่ 2** หัวริดสีดวงทวารหนักโผล่ออกมาขณะเบ่งถ่ายและหดกลับเข้าไปเองหลังถ่ายอุจจาระ ติ่งเนื้อยื่นออกมาบ่อยเวลาถ่าย มีเลือดออกเช่นเดียวกับระยะที่ 1 บวกกับอาการคัน หรือมีมูกและบริเวณทวารหนักร่วมด้วยวิธีการรักษาคือการฉีดยาทำให้เนื้อเยื่อบริเวณนั้นหดตัวฝ่อ หรือการใช้หนังยางพิเศษรัดเพื่อทำให้เนื้อเยื่อบริเวณนั้นขาดเลือด ทำให้เนื้อเยื่อตายแล้วหลุดออกมาเองประมาณ 2-3 สัปดาห์ ซึ่งคนที่เป็นจะไม่รู้สึกเจ็บ ไม่ต้องวางยาสลบ และสามารถกลับบ้านได้เลย ทั้งนี้ ระหว่างที่เนื้อเยื่อหลุดออกจะมีเลือดซึมออกมาบ้าง จึงต้องใช้ผ้าอนามัยรองซับ

๐ **ระยะที่ 3 และ 4** มีลักษณะใกล้เคียงกันคือ หัวริดสีดวงทวารหนักจะโผล่ออกมาเวลาเบ่งถ่ายอุจจาระ ไอ่ จาม การยกของหนัก ระยะนี้จำเป็นต้องใช้มือดันเข้าไป แต่ก็มักโผล่ออกมาอีก กลายเป็นติ่งยื่นอยู่ภายนอกทวาร หากหัวริดสีดวงทวารหนักเกิดการอักเสบหรือติดเชื้อ ก็จะสร้างความเจ็บปวดเป็นอย่างมาก ซึ่งระยะนี้มักพบว่าเป็นริดสีดวงภายนอกและภายในพร้อมกัน จำเป็นต้องใช้การผ่าตัดรักษา ซึ่งปัจจุบันมีทั้งการผ่าตัดใช้มีดปกติ การใช้เลเซอร์ การใช้เครื่องมือตัดเย็บหัวริดสีดวงอัตโนมัติ ซึ่งเป็นการตัดควั่นเอาริดสีดวงทวารหนักภายในและเย็บพันที่ เป็นต้น การเลือกวิธีการผ่าตัดต้องพิจารณาความเหมาะสมตามความรุนแรงและขนาดของริดสีดวงทวารหนักของ

แต่ละคน บวกกับความเชี่ยวชาญของคัลยแพทย์ แต่ที่สำคัญคือ วางใจได้ว่าหลังการผ่าตัดแล้วหูรูดจะไม่เสียอย่างที่เข้าใจกัน

การดูแลตัวเองหลังการรักษาหรือผ่าตัดริดสีดวงทวารหนัก

การรักษาริดสีดวงทวารหนักในระยะต้นๆ ส่วนใหญ่จะเป็นการรักษาแบบไปเข้าเย็นกลับ สามารถทำได้ที่คลินิกและโรงพยาบาล ยกเว้นกรณีที่ต้องผ่าตัดรักษา คุณหมอจะต้องวางยาสลบและให้พักพื้นที่โรงพยาบาลเพื่อดูอาการต่อสักระยะ ทั้งนี้ การดูแลรักษาตนเองหลังการรักษาหรือผ่าตัดริดสีดวงทวารหนักก็สำคัญเช่นกัน

- การแช่ก้นในน้ำอุ่นเช้า-เย็น ครั้งละ 15-30 นาที ในช่วงสัปดาห์แรก เพื่อให้แผลริดสีดวงทวารหนักที่เพิ่งผ่าตัดสะอาด ลดการติดเชื้อ บวมและแสบได้ดี แต่หากไม่สะดวก สามารถใช้สายชำระฉีดทำความสะอาดตามปกติได้เช่นกัน โดยไม่ต้องใช้สบู่หรือน้ำยาทำความสะอาดเฉพาะที่ใดๆ

- หลีกเลี่ยงการสวนทวารด้วยยาสวนทวาร เพราะอาจจะคายแผลที่เพิ่งรักษา เกิดการบวมและอักเสบได้ โดยเฉพาะการรัดหนังยางแต่ระหว่างนี้อาจกินยาระบายเพื่อช่วยให้อุจจาระนิ่ม แผลที่เพิ่งผ่าตัดก็จะหายเร็วมากขึ้น

- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การขับถ่ายเสียใหม่ เพื่อป้องกันการกลับไปเป็นริดสีดวงทวารหนักอีกครั้ง นั่นคือพยายามอย่าให้ท้องผูก ดื่มน้ำมากๆ รับประทานผัก ผลไม้และธัญพืชที่มีกากใยอาหารมาก ไม่นั่งห้องน้ำนานๆ หากไม่ปวดถ่าย การไม่กลั้นอุจจาระ การไม่ใช้ยาระบายพรวดเปร็จนทำให้เกิดอาการท้องผูก

ริดสีดวงทวารหนัก VS มะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก

คุณหมอชิงเยี่ยมตอบข้อสงสัยนี้ที่มีคำถามกันมากกว่า “การเป็นริดสีดวงทวารหนักไม่ได้เป็นสาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก แต่ริดสีดวงเป็นสาเหตุที่ทำให้เรามองข้ามสัญญาณอันตรายเตือนของโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก เนื่องจากทั้งสองอาการมีสาเหตุอย่างเดียวกันคือ ท้องผูกเรื้อรังแถมยังมีเลือดออกทางทวารหนักคล้ายคลึงกัน ดังนั้น หากมีอาการผิดปกติใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการขับถ่ายอุจจาระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป หมอแนะนำให้มาตรวจเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริง อย่าเดาเอาเอง เพราะนอกจากจะรักษาไม่ตรงจุดหรือถูกวิธีแล้ว มันอาจเป็นการตัดโอกาสในการรักษาที่จะตัดไฟแต่ต้นลมหากเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก”

ริดสีดวงทวารหนักจะไม่ใช่ที่หนักใจแน่ๆ หากรีบไปตรวจหาสาเหตุเสียแต่เนิ่นๆ เพราะถ้าเป็นไม่มากก็เท่ากับเจ็บตัวน้อย

จากรายการสุขภาพรับอรุณ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุสุราษฎร์ฯ A.M. 1575 KHz

เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

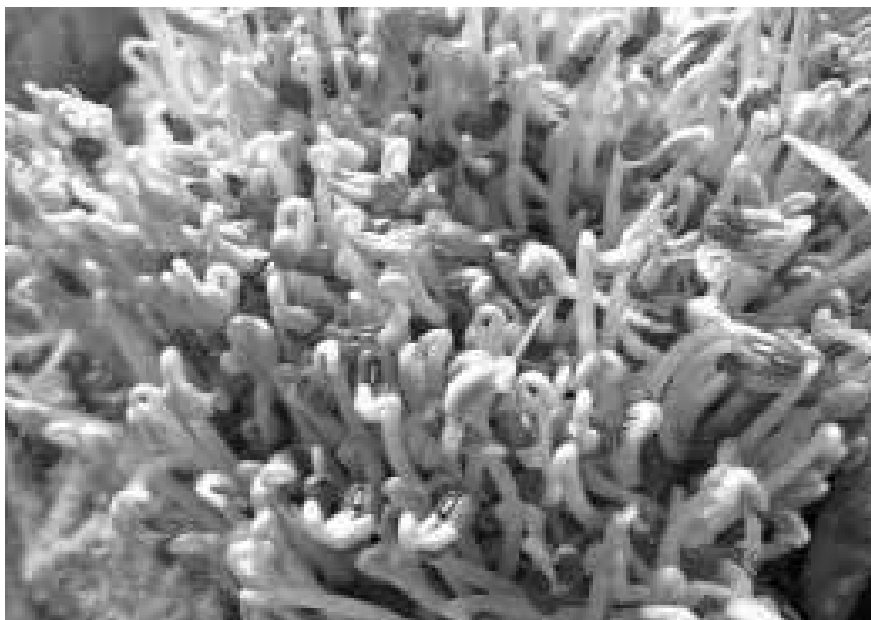
ถั่วงอก พลังแห่งชีวิต

กฤษฎีธิดา สุจิรา

ถ้าอยากจะเริ่มปลูกผักสักชนิดหนึ่งเพื่อรับประทานเอง แต่ติดขัดว่า ไม่อยากจะใช้ระยะเวลาในการปลูกยาวนาน ตัวเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ถั่วงอก ซึ่งเป็นผักที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง โดยเฉพาะโปรตีน เกลือแร่ และวิตามิน คนไทยนิยมนำถั่วงอกมาประกอบอาหารหลากหลายชนิด เช่น ผัดผัก ใส่ในก๋วยเตี๋ยว หรือแม้กระทั่งรับประทานสดๆ การเพาะถั่วงอกนั้นจะใช้ระยะเวลา ไม่นานมาก เพียง 3 - 4 วันเท่านั้น หากประสบความสำเร็จในการเพาะเพื่อ รับประทาน ก็อาจจะพัฒนามาผลิตในเชิงธุรกิจได้เช่นกัน จากหลักฐานทาง โบราณคดี พบว่าชนชาติแรกที่เพาะถั่วงอกเพื่อรับประทานนั้นคือ คนจีน

ซึ่งได้เพาะถั่วงอกจากเมล็ดถั่วเหลือง หรือที่เรียกว่า ถั่วงอกหัวโต เป็นอาหารมา ไม่น้อยกว่า 4,000 ปีแล้ว คนจีนโบราณเชื่อกันว่าต้นอ่อนของเมล็ดถั่วเหลือง หรือถั่วงอกหัวโตนั้น มีวิตามินซีสูง ชาวจีนจึงนิยมใช้เป็นแหล่งวิตามินซี และ นิยมรับประทานเพิ่มความอบอุ่นและป้องกันหวัดในฤดูหนาว

เมื่อเอ่ยถึงถั่วงอก คนไทยอาจจะคิดว่าสามารถเพาะได้จากถั่วเขียว เท่านั้น แท้จริงแล้วถั่วงอกสามารถเพาะได้จากถั่วหลายชนิด ซึ่งจะมีลักษณะ แตกต่างกันไป เช่น ถั่วงอกจากเมล็ดถั่วเหลืองจะมีลักษณะหัวโตใหญ่ ส่วน ถั่วงอกแบบธรรมดาที่ใส่ในก๋วยเตี๋ยว หรือผัดไทยนั้น เป็นถั่วงอกที่เพาะจาก เมล็ดถั่วเขียว ซึ่งมีสองชนิดคือ ถั่วเขียวเปลือกเขียว กับถั่วเขียวเปลือกดำ แต่ไม่ว่าเปลือกเขียวหรือเปลือกดำก็เรียกรวมกันว่า ถั่วเขียว หรือ Mung bean ในภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ ยังมีเมล็ดงอกบางจำพวกที่นิยมรับประทานเมื่อแตกใบอ่อนเล็กๆ แล้ว เช่น โถ้วเหมียว คือต้นอ่อนที่เพาะจากเมล็ดถั่วลันเตา ซึ่งจะรับประทานเฉพาะส่วนลำต้นที่มีใบเลี้ยงสีเขียว โถ้วเหมียวมีวิตามินบีและวิตามินซีสูงพอสมควร ไควาเร่ หรือเมล็ดงอกจากเมล็ดหัวไชเท้า มีรสหวานกรอบๆ ให้วิตามินเอ วิตามินซี และโพแทสเซียมสูง นิยมบริโภคมากในหมู่ชาวญี่ปุ่น โดยรับประทานเป็นสลัดและใส่ในสุกียากี้ เมล็ดงอกอีกจำพวกหนึ่งซึ่งมีผู้นิยมนำมารับประทาน ได้แก่ ถั่วงอกจากเมล็ดงา มีรสกรอบขมเล็กน้อย มีโปรตีน ไขมัน และแร่ธาตุ นิยมรับประทานเป็นผักสด ถั้วลิสงอก ถั้วดำ-ถั้วแดงอก รวมทั้งเมล็ดทานตะวัน ก็มีผู้นิยมนำมาเพาะเป็นถั่วงอกที่ให้กรดไขมันดีในปริมาณสูง

■ รู้จักกับถั่วงอก

เมล็ดถั่วเกือบทุกชนิดจะมีลักษณะโครงสร้างทางกายภาพคล้ายคลึงกัน โดยในแต่เมล็ดจะมีเนื้อเยื่อภายในเปลือกหุ้มทำหน้าที่เป็นแหล่งสะสมอาหารเพื่อเลี้ยงต้นอ่อน เมื่อเปลือกหุ้มเมล็ดเริ่มปริแตกและต้นอ่อนเริ่มแทงรากได้ เนื้อเยื่อที่เป็นแหล่งสะสมอาหารนี้ก็จะมีขนาดเล็กลงเพราะอาหารถูกส่งไปเลี้ยงรากและลำต้นให้เติบโตใหญ่แข็งแรง และในที่สุดเนื้อเยื่อดังกล่าวก็จะกลายเป็นใบเลี้ยงของต้นอ่อนที่เริ่มเติบโตขึ้นมา โดยมีรากเชื่อมต่อกับสะดือลำต้นยืดยาวออกไป

ในกระบวนการงอกของต้นอ่อนทุกชนิด น้ำและความชื้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยเมื่อเมล็ดถั่วได้รับน้ำมากเพียงพอ ก็จะเกิดปฏิกิริยาทางเคมีกระตุ้นให้เกิดกระบวนการงอกของเมล็ด โดยต้นอ่อนจะใช้ออกซิเจนที่ผ่านเข้ามากับน้ำไปทำการย่อยคาร์โบไฮเดรต

โปรตีน และไขมันในเนื้อเยื่อของเมล็ดเพื่อนำมาใช้ ซึ่งจะทำให้เกิดรากงอกผ่านทางสะดือเมล็ด รากเล็กๆ นี้เองจะดันตัวเองขึ้นเป็นลำต้นภายในเวลาไม่กี่วัน จนเติบโตพอที่จะเป็นแหล่งอาหารของมนุษย์ได้

กระบวนการงอกของเมล็ดถั่วที่มหัศจรรย์นี้เอง ทำให้ถั่วงอกได้ชื่อว่าเป็นอาหารสุขภาพที่โดดเด่นอย่างมาก เพราะการงอกของเมล็ดถั่วก็คือการเกิดใหม่ของชีวิตนั่นเอง เป็นกระบวนการที่มาจากการเปลี่ยนแปลงทางเคมีภายในตัวเมล็ดพืชเพื่อสร้างสารอาหารหล่อเลี้ยงต้นอ่อนที่กำลังงอกขึ้นใหม่ให้แข็งแรง เติบโตอย่างรวดเร็ว โดยมีเป้าหมายหลักคือการมีชีวิตรอดและขยายเผ่าพันธุ์ต่อไป

■ สรรพคุณถั่วงอก

ถั่วงอก ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากเมล็ดถั่วเขียว ถั่วดำ ถั่วเหลือง (ถั่วงอกหัวโต) หรือถั่วลันเตา (ถั่วเหมียว) ต่างมีคุณค่าทางอาหาร อาทิ โปรตีน วิตามินบี วิตามินซี เส้นใยอาหาร นอกจากนี้ยังมีวิตามินและเกลือแร่สูง แคลอรีต่ำ มีสรรพคุณช่วยป้องกันมะเร็งลำไส้

กระบวนการเปลี่ยนสภาพจากเมล็ดถั่วมาเป็นถั่วงอก ทำให้โมเลกุลของสารอาหารเปลี่ยนแปลงไปเป็นสารอาหารที่ร่างกายสามารถย่อยได้ง่าย โดยโปรตีนจะถูกย่อยเป็นกรดอะมิโน แป้งกลายเป็นคาร์โบไฮเดรตหรือกลูโคส ไขมันกลายเป็นกรดไขมัน ดังนั้น ถั่วงอกจึงเป็นอาหารที่ย่อยง่ายมาก การรับประทานถั่วงอกจึงช่วยไม่ใหัระบบการย่อยอาหารทำงานหนักเหมือนการย่อยเนื้อสัตว์ ด้วยเหตุนี้ นักโภชนาการจึงยกให้ถั่วงอกเป็นอาหารสุขภาพอีกอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้กระบวนการงอกทำให้เกิดวิตามินขึ้น เช่น วิตามินซี

เพราะถั่วเมล็ดแห้งตามธรรมชาติจะไม่มีวิตามินซี แต่เมื่อถั่วเหลืองกลายเป็น ถั่วงอกกลับมีวิตามินซีประมาณ 5 มิลลิกรัม ในถั่วงอกหัวโต 100 กรัม แม้ จะไม่มากถึงขนาดที่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย แต่ก็ถือว่าเป็น แหล่งวิตามินซีที่หาง่ายและราคาถูกลงมาก และวิตามินบี 12 ซึ่งจำเป็นสำหรับ การเติบโตและซ่อมแซมเซลล์ และยังมีธาตุเหล็กที่ร่างกายย่อยได้ง่าย รวมทั้ง สารเลซิตินที่ช่วยบำรุงประสาทและการทำงานของสมอง

คุณสมบัติอีกอย่างที่สำคัญคือ ถั่วงอกเป็นผักที่ให้พลังงานต่ำ ปราศจากไขมัน แต่มีเส้นใยอาหารสูง เส้นใยอาหารจำนวนมากนี้จะช่วยให้ การขับถ่ายดี และยังดูดซับเอาของเสียจำพวกอนุโมลอิสระออกจากร่างกาย ได้มากด้วย บางคนยังเชื่อว่า ถั่วงอกสดๆ มีคุณสมบัติช่วยชะลอความแก่ได้ด้วย เพราะเป็นสารอาหารที่ได้จากการงอกใหม่ของชีวิต จึงให้พลังชีวิตสูง ช่วยให้ ร่างกายสดชื่น และในถั่วงอกยังมีสารต้านความแก่อย่างหนึ่งเรียกว่า ออกซินัน (auxinon) ทำให้คนที่กินถั่วงอกเป็นประจำสามารถคงความหนุ่มสาวได้ยาวนาน ไม่แก่เกินวัย ถั่วยังเป็นอาหารที่ใช้ลดน้ำหนักได้ด้วย

9 เทคนิควิธีการเพาะถั่วงอก โดย ดร. นรินทร์ สมบูรณ์สาร จาก กรมส่งเสริมการเกษตร

1. เมื่อจะเริ่มทำการเพาะถั่วงอก ควรมีการคำนวณการใช้เมล็ด ถั่วเขียว โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ ซึ่งเกณฑ์การคิด ใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว 1 กิโลกรัม สามารถเพาะเป็นถั่วงอกได้ 5-6 กิโลกรัม โดยถั่วเขียวที่จะนำมาใช้ สามารถเลือกใช้ได้ทั้งถั่วเขียวผิวมัน (เปลือกสีเขียว) และถั่วเขียวผิวดำ (เปลือก สีดำ) ซึ่งถั่วเขียวทุกพันธุ์ที่ปลูกในประเทศไทย สามารถใช้เพาะถั่วงอกได้ทั้งสิ้น ในอดีต ถั่วเขียวที่นิยมใช้เพาะถั่วงอกจะเป็นถั่วเขียวผิวดำ แต่ปัจจุบันมีการ

ปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวมันขึ้นมาหลายพันธุ์ เช่น พันธุ์อุทอง พันธุ์กำแพงแสน และพันธุ์ถั่วเขียวพิดดำ ซึ่งคุณสมบัติของถั่วเขียวพิดดำ เมื่อเพาะเป็นถั่วงอกแล้ว ถั่วงอกจะมีสีเขียวกว่า แต่ถ้าใช้ถั่วเขียวผิวมัน ถั่วงอกที่ได้จะออกเหลืองอ่อนๆ ไม่ขาวเท่าถั่วงอกจากถั่วเขียวพิดดำ

2. นำเมล็ดถั่วเขียวที่จะเพาะมาล้างในน้ำที่สะอาด โดยใช้ ตะแกรงหรือกระชอนช้อน แยกเมล็ดถั่วเขียวที่ลอยอยู่ที่ผิวหน้าน้ำ ด้านบนออก ไม่ควรนำมาใช้เพาะเป็นถั่วงอก เพราะเมล็ดจะอ่อนเกินไป แต่ผู้ประกอบการสามารถนำเมล็ดที่ลอยน้ำไปตากแดดให้แห้ง และนำไปขายให้กับโรงงานทำแป้งจากถั่วเขียวก็ได้ ต้องคัดเฉพาะถั่วเขียวที่จมน้ำมาเตรียมใช้เพาะถั่วงอกเท่านั้น เพราะเป็นเมล็ดที่แก่จัด ซึ่งน้ำที่ใช้แช่ถั่วเขียวนี้อาจผสมคลอรีนลงไป โดยใช้ความเข้มข้นของคลอรีน 100 พีพีเอ็ม แช่เมล็ดถั่วเขียวนาน 1-2 ชั่วโมง คลอรีนจะช่วยทำความสะอาดเปลือกนอกของเมล็ดถั่วเขียวที่อาจมีเชื้อรา หรือแบคทีเรียที่ติดมากับเมล็ดได้สะอาดถึงร้อยละ 95 ถ้าไม่สามารถหาผงคลอรีนได้ อาจใช้น้ำร้อนผสมกับน้ำเย็นในอัตราส่วน 1 : 1 ทำเป็นน้ำอุ่น แล้วนำเมล็ดถั่วเขียวลงแช่นาน 1-2 ชั่วโมง น้ำอุ่นสามารถป้องกันกำจัดเชื้อโรคที่ติดมากับผิวเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวได้ถึงร้อยละ 75

3. เมื่อใส่ถั่วเขียวที่แช่แล้วลงในถังเพาะที่เจาะรูระบายน้ำแล้ว ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรู 2-3 มิลลิเมตร เจาะตามแนวเส้นรอบวงของถัง มีข้อควรสังเกตว่า ขนาดความสูงของถังเท่าใดก็ตาม ต้องใส่เมล็ดถั่วเขียวที่จะใช้เพาะไม่เกิน 1 ใน 3 ของความสูงของถังเพาะ เพราะเมื่อถั่วงอกเจริญเติบโตครบอายุ ถั่วงอกจะดันขึ้นมาเองเป็นชั้นๆ และสูงขึ้นมาไม่เกินขอบความสูงของปากถัง การที่ผู้เพาะใส่เมล็ดถั่วเพียง 1 ใน 3 ก็เพื่อป้องกันไม่ให้ถั่วที่เพาะได้ล้นหกออกมานอกถังเลอะ การทำงานในห้องเพาะเพื่อขนย้ายถั่วงอกออกมาขาย

จะทำให้สะดวกยิ่งขึ้น

4. ถั่วเขียวที่ใส่ลงถึงเพาะแล้ว ควรใช้มือเกลี่ยผิวหน้าด้านบน เมล็ดถั่วเขียวให้เรียบ ผิวหน้าด้านบนของเมล็ดถั่วเขียวอาจใช้กระสอบป่าน กระสอบไนลอนสีส้ม หรือผ้าซาแลน หรือฟองน้ำ ที่ผ่านการนำไปทำความสะอาด โดยการนึ่งฆ่าเชื้อ หรือต้มในน้ำจนเดือดแล้วรอจนเย็น แล้วจึงนำมาคลุมผิวหน้า ของถึงเพาะถึงงอกที่ใส่เมล็ดถั่วเขียวลงไปแล้ว

5. นำถึงเพาะไปวางบนอิฐบล็อกจากเป็นขาตั้งรองถึงเพาะถั่วงอก เพื่อช่วยในการระบายน้ำและอากาศให้ผ่านเข้าออกทางด้านกันถึงได้ด้วย หรือถ้า เป็นพื้นของโรงเรือนเพาะถั่วงอก วางแผ่นสำเร็จรูป แบบที่มีช่องระบายน้ำและ อากาศแบบพื้นคอกโรงเลี้ยงหมูก็ได้เช่นกัน ถ้าเป็นพื้นโรงเพาะแบบนี้ก็ไม่จำเป็นต้องวางถึงเพาะถั่วงอกบนอิฐบล็อกจากได้

6. การรดน้ำถั่วเขียวที่เพาะอยู่ในถึงพลาสติก โห ถึงซีเมนต์ ตลอดจนบับอลูมิเนียม ปริมาณน้ำที่ใช้แต่ละครั้งต้องให้น้ำเพียงพอที่จะ ทำให้ถั่วงอกที่เพาะไม่เกิดความร้อนสะสมมากเกินไป วิธีสังเกตง่ายๆ คือใช้มือสัมผัสผิวดูผิวหน้าเมล็ดถั่วในถึงชั้นบนสุด และแต่ละครั้งของการ ให้น้ำต้องไม่เกิดสภาพไอร้อนพุ่งขึ้นมา แสดงว่าการให้น้ำแต่ละครั้งจะเพียงพอ เพราะถ้าให้น้ำไม่เพียงพอ และเกิดความร้อนขึ้นในถึงเพาะมาก จะมีผลเสีย ต่อการเจริญเติบโตของถั่วงอก ทำให้ถั่วงอกมีรากฝอยมากขึ้น และต้นจะโตแบบ ไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะเมื่อเพาะถั่วงอกในถึงพลาสติกควรหมั่นรดน้ำสม่ำเสมอ ทุกๆ 2-3 ชั่วโมง ทั้งกลางวันและกลางคืน เพราะถึงพลาสติกจะไม่ค่อยเก็บ ความเย็นไว้ได้เหมือนถึงซีเมนต์หรือโห ซึ่งสามารถรดน้ำถึงที่เพาะได้ช้ากว่า คือทุกๆ 4-6 ชั่วโมง เพราะถึงซีเมนต์เก็บความเย็นจากน้ำได้ดีกว่าถึงพลาสติก

7. เมื่อเพาะถั่วงอก และถั่วงอกเจริญเติบโตมีรากงอกออกมา เล็กๆ ขนาดความยาวของราก 0.5-1 เซนติเมตร หรือเพาะไปแล้วนาน 18-20 ชั่วโมง ในเชิงการค้ามีการรดสารถั่วอ้วนเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้กับถั่วงอก ที่เพาะ ซึ่งจะช่วยให้ถั่วงอกมีการสะสมโปรตีนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ถั่วงอกอ้วน และมีน้ำหนักดีขึ้น เหมือนกับถั่วงอกที่เพาะขายในเชิงการค้า โดยก่อนการใช้ สารถั่วอ้วนผสมน้ำรด ควรรดการให้น้ำก่อนและหลังนาน 2 ชั่วโมง เพื่อให้ผิวถั่ว แห้งและดูดธาตุอาหารเข้าไปใช้ได้เต็มที่ และอัตราการใช้สารถั่วอ้วนสามารถใช้ในอัตรา 1 ซีซี ผสมน้ำสะอาด 1 ลิตร หลังจากการรดสารถั่วอ้วนไปแล้ว ก่อนเริ่มรดน้ำใหม่ควรรดน้ำให้มากกว่าปกติ 5-6 เท่า เพื่อให้ถั่วขยายขนาดเพิ่มขึ้น ผู้เพาะควรผสมน้ำกับสารถั่วอ้วนรดถั่วงอกที่เพาะวันละหนึ่งครั้ง และอย่างน้อย ควรรดติดต่อกัน 2 วัน โดยเว้นระยะห่างจากการให้ครั้งแรกนาน 24 ชั่วโมง ในกรณีผู้ที่เพาะทานเองในบ้าน จะเพาะแบบธรรมชาติ ไม่รดสารถั่วอ้วนก็ได้ แต่ถั่วงอกที่ได้ จะพอมยาว และมีรากฝอยเกิดขึ้นมาก อาจจะไม่สามารถนำไปวางขายในเชิงธุรกิจได้

8. ถั่วงอก เมื่อเพาะแล้วครบ 68-72 ชั่วโมง ถ้าเป็นการเพาะ ในถาดรู้อวน หรือถาดฟน สามารถเก็บออกมาขายได้ แต่ถ้าสถานที่เพาะตั้งอยู่ในที่ ที่อากาศเย็นหรือเป็นฤดูหนาว อาจต้องขยายเวลาการเจริญเติบโตของถั่วงอก เป็น 96 ชั่วโมง จึงจะเก็บไปขายได้

9. ถั่วงอก ก่อนจะนำออกขาย ควรนำไปร่อนให้หัวหลุดออก โดยใช้กระด้งหรือเครื่องร่อนสายพานก็ได้ แต่ถั่วงอกเมื่อเพาะแล้วในสภาพ การขาย ในบ้านเราจะถูกแสงแดด และหัวถั่วงอกสามารถกลับเขียวขึ้นมา ใหม่ได้ ผู้เพาะอาจใช้น้ำผสมสารส้มซุนๆ รดในน้ำสุดท้ายก่อนเก็บถั่วงอก ออกมาขาย ซึ่งจะป้องกันการเปลี่ยนสีของหัวถั่วงอกได้ในช่วงสั้นๆ ในเชิง

การค้ำมีการใช้สารฟอกสี ประเภทโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ ซึ่งจะปลอดภัยมากกว่าการใช้สารฟอกประเภทโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์ เพราะสารประเภทหลังส่วนใหญ่ใช้ในธุรกิจฟอกย้อมนวนมากกว่า และภาคราชการไม่แนะนำให้ใช้อาหารโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์มาใช้กับธุรกิจประเภทอาหารในปัจจุบัน ซึ่งผู้ประกอบการควรใช้สารโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ในระดับต่ำและไม่เกินค่าความปลอดภัย ผสมน้ำรดถ่วงอกในน้ำสุดท้ายก่อนนำออกจำหน่าย เพื่อป้องกันไม่ให้ถ่วงอกเปลี่ยนสีหรือมีสีคล้ำลง

อ้างอิง

นรินทร์ สมบูรณ์สาร. เทคนิคการเพาะถ่วงอกแบบการค้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546

นรินทร์ สมบูรณ์สาร. (2546,กรกฎาคม). เทคนิคการเพาะถ่วงอกแบบการค้า. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก <http://www.vegetweb.com/เทคนิคการเพาะถ่วงอก/> (วันที่ค้นข้อมูล: 9 มิถุนายน 2554)

โหรพาตอทคอม. ถ่วงอกพลังแห่งชีวิต. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก<http://www.horapa.com/content.php?Category=Thai&No=214> (วันที่ค้นข้อมูล: 9 มิถุนายน 2554)

จากรายการ “ถนนอาชีพ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุสุราษฎร์ AM 1575 KHz

เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2554

บอระเพ็ดป้องกันศัตรูข้าว

แมลงศัตรูข้าวเป็นปัญหาที่สำคัญของชาวนา เนื่องจากแมลงศัตรูข้าวมักจะทำลายต้นข้าวได้รับความเสียหาย ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อชาวนาเป็นอย่างมาก

แมลงศัตรูข้าวมีอยู่หลายชนิด มีทั้งแมลงพวกปากกัด เช่น หนอนกอข้าว หนอนห่อใบข้าว ตั๊กแตน และพวกปากดูด ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นสีเขียว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยไฟแมลงสิง เป็นต้น หน่วยงานของราชการที่เกี่ยวข้องได้แนะนำให้ชาวนาป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูข้าวเหล่านี้ในหลายวิธี เช่น การใช้สารเคมี การควบคุมป้องกันโดยชีววิธี และการใช้สาร

สกัดจากพืชสมุนไพร ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่นับว่าปลอดภัยจากสารพิษตกค้างมากกว่าการใช้สารเคมี

ชาวนาในประเทศฟิลิปปินส์ก็ประสบปัญหาแมลงศัตรูข้าวเช่นเดียวกัน จึงได้หาวิธีการควบคุมและป้องกันโดยการใช้พืชสมุนไพร ได้แก่ เถาของบอระเพ็ด ซึ่งสามารถใช้ป้องกันแมลงศัตรูข้าวพวกหนอนกอข้าว และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ ทั้งนี้ เนื่องจากบอระเพ็ดเป็นพืชที่ขึ้นอยู่ทั่วไปในประเทศฟิลิปปินส์ เป็นพืชท้องถิ่นที่หาได้ง่าย

บอระเพ็ดเป็นไม้เลื้อย มีเถากลมโต ไล่เป็นเส้นยาว เปลือกหุ้มเถาเป็นตุ่มเล็กๆ ยางมีรสขมจัด ใบสีเขียวกลมมนปลายแหลม ดอกเป็นช่อเล็กสีเหลือง ซึ่งในประเทศไทยก็พบได้ตามที่รกร้างทั่วไป บอระเพ็ดมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามภาคต่างๆ เช่น ภาคกลางเรียกชิงช้าชาลี ภาคเหนือเรียกจูงจะลิง และภาคอีสานเรียกหางหนู เป็นต้น

ชาวนาในประเทศฟิลิปปินส์นำเถาของบอระเพ็ดมาใช้ป้องกันแมลงศัตรูข้าวใน 2 วิธี ที่แตกต่างกันดังนี้

วิธีที่ 1

1. นำเถาบอระเพ็ดสดมาบดหรือสับให้ละเอียด
2. นำเถาบอระเพ็ดที่บดละเอียดแล้วประมาณ 200 กรัม ผสมกับน้ำ 1 ลิตร คนให้เข้ากัน

3. นำเถาบอระเพ็ดที่ผสมน้ำแล้วไปรดที่รากของต้นกล้าให้ชุ่มโดยรดทิ้งไว้ 1 คืน เพื่อให้รากของต้นกล้าดูดซับน้ำของบอระเพ็ดได้เต็มที่ จากนั้นจึงนำต้นกล้าไปปลูกในนาต่อไป ใช้เถาบอระเพ็ดที่บดละเอียดประมาณ 10-15 กิโลกรัม ต่อพื้นที่ 0.63 ไร่

วิธีที่ 2

1. นำไม้ไผ่ 2 ท่อนมาทำเป็นเสา จากนั้นนำเถาของบอระเพ็ดที่ตัดให้มีความยาวประมาณท่อนละ 1 ฟุต มาผูกติดกับเสาทั้ง 2 ข้างเพื่อทำเป็นรั้ว โดยใช้เถาของบอระเพ็ดประมาณ 6-7 ท่อน ผูกเรียงต่อกันไป หรือให้มีความสูงเท่ากับระดับน้ำในนาข้าว

2. นำรั้วกั้นน้ำที่สร้างขึ้นในข้อ 1 ไปวางไว้ตรงใต้ทางไหลของน้ำที่จะเข้าสู่นาข้าว โดยให้เถาของบอระเพ็ดจมอยู่ในน้ำ

3. เพื่อให้การป้องกันแมลงศัตรูข้าวได้ผลดี ควรเปลี่ยนเถาของบอระเพ็ดทุก 2 สัปดาห์

จาก 2 วิธีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถใช้ป้องกันศัตรูข้าวพวกหนอนกอข้าว และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ ซึ่งชาวนาในประเทศฟิลิปปินส์ใช้ได้ผลมาแล้ว ทั้ง 2 วิธีนี้มีขั้นตอนการทำที่ง่าย ใช้พืชสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ลดการใช้สารเคมีในการปราบศัตรูพืชลงได้ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ชาวนาและสภาพแวดล้อม อีกทั้งยังประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีมาใช้อีกด้วย ชาวนาของไทยน่าจะทดลองนำวิธีการเหล่านี้ไปใช้กับนาข้าวเพื่อลดปัญหาแมลงศัตรูข้าวบ้าง

Developing Countries Farm Radio Network, May 1999
วารสารวิชาการเกษตร 15 (3) ก.ย.-ธ.ค. 2541.
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2530
อุทยานสมุนไพรพืชมงคล.

“หลุมยุบ” กายไตดินไกลั่ว ดาตการณได้ หากรู้จักสังเกต

จากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย “หลุมยุบ” หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “ธรณีสูบ” ซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปในพื้นที่ของประเทศไทยโดยเฉพาะภาคใต้ และภาคอีสาน ล่าสุดเกิดที่จังหวัดร้อยเอ็ด สร้างความหวาดกลัวให้กับชาวบ้านทั้งหมู่บ้าน เนื่องจากเกรงว่า จะถูกธรณีสูบลงไปได้ดิน เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางผลกระทบรุนแรงจากภัยพิบัตินี้ หากเรา รู้จักศึกษาและสังเกตก็จะสามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยได้

หลุมยุบและแผ่นดินยุบในประเทศไทย สามารถจำแนกได้ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. หลุมยุบ (Sinkholes) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่รองรับด้วยชั้นหินปูน ซึ่งกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย แต่พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ได้แก่ พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เช่น สตูล ตรัง กระบี่ โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดหลุมยุบในภาคใต้ เนื่องจากภาคใต้ตอนล่างมีชั้นหินปูนรองรับอยู่ใต้แผ่นดินมาก มีปริมาณฝนตกโดยเฉลี่ยสูงกว่าพื้นที่อื่นมากและเป็นพื้นที่ต่ำ อิทธิพลของน้ำใต้ดินสูง นอกจากนั้น เหตุแผ่นดินไหวรุนแรงหรือค่อนข้างรุนแรงที่เกิดขึ้นไกลออกไปในทะเลอันดามัน เกาะสุมาตราและพื้นที่ข้างเคียง มักส่งผลกระทบต่อ การเกิดหลุมยุบโดยตรงและโดยอ้อม

2. หลุมยุบ (Sinkholes) ที่เกิดในที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เกือบทุกพื้นที่ในภูมิภาคนี้มีชั้นเกลือหินนามารองรับอยู่ใต้พื้นดิน ในกรณีนี้หลุมยุบเกิดจากชั้นเกลือหินใต้ดินถูกน้ำบาดาลละลายออกไป โดยเฉพาะบริเวณส่วนยอดโดมเกลือที่โผล่สูงถึงชั้นน้ำบาดาล หนองน้ำขนาดต่างๆ เช่น หนองหาน จังหวัดสกลนคร หนองหาน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี แอ่งน้ำ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ล้วนเป็นหลุมยุบที่เกิดโดยธรรมชาติ การที่มนุษย์ละลายชั้นเกลือและสูบน้ำเกลือขึ้นมาใช้ประโยชน์มากเกินไปจนสมดุลธรรมชาติ โดยขาดการวางแผนตามหลักวิชาการ เป็นตัวเร่งให้เกิดหลุมยุบในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความรุนแรงของการเกิดหลุมยุบในแต่ละพื้นที่แต่ละภูมิภาคของโลกอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับหลายๆ ปัจจัย เช่น ในประเทศกัวเตมาลา โดยเฉพาะบริเวณเมืองหลวงกัวเตมาลาซิตี และประเทศเอลซัลวาดอร์ ซึ่งมีชั้นหินปูนที่มีโพรงถ้ำยุคครีเทเชียสหนากว่า 2,000 เมตร วางตัวอยู่ข้างใต้ มีภูเขาไฟมีพลังเป็นแนวสันโค้งและแนวตะเข้ระหว่างแผ่นธรณีแปซิฟิกกับ

แผ่นคาร์บอนอยู่ทางทิศตะวันตกโดยลำดับ ดินแดนแถบนั้นของอเมริกากลาง รวมถึงทางใต้ของประเทศเม็กซิโก และรัฐฟลอริดา ซึ่งเป็นมลรัฐที่เกิดหลุมยุบมากที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเป็นดินแดนเสี่ยงภัยหลุมยุบลำดับต้นๆ ของโลก ส่วนระดับความรุนแรงของภัยพิบัติหลุมยุบในประเทศไทยถือว่าอยู่ในขอบเขตที่จำกัด พื้นที่เสี่ยงมีน้อยกว่าต่างประเทศ เนื่องจากในภาพรวมประเทศไทยอยู่นอกโซนแผ่นดินไหวรุนแรงสำคัญ

การยุบลงของแผ่นดิน ถือเป็นการปรับสมดุลตามธรรมชาติของพื้นที่ ผ่านกระบวนการทางธรณีวิทยา มีเหตุปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อระดับความเสี่ยงที่จะเกิดปรากฏการณ์ข้างต้นในพื้นที่ คือ สภาพธรณีวิทยา ลักษณะธรณีสัณฐาน ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ระบบน้ำธรรมชาติ และปัจจัยรองลงมาคือกิจกรรมของมนุษย์ ด้วยเหตุที่น้ำใต้ดินเป็นกรดอ่อนๆ สามารถละลายหินปูน หินปูน โดโลไมต์และหินอ่อนได้ ส่วนน้ำธรรมชาติสามารถละลายชั้นเกลือหินและแร่ยิปซัมได้รวดเร็ว รอยแยกรอยแตกและช่องว่างระหว่างผลึกแร่และเม็ดตะกอนในเนื้อหิน ทำหน้าที่เป็นช่องเปิดให้น้ำไหลหรือซึมผ่าน เกิดเป็นโพรงถ้ำใต้ดิน เกิดหินงอกหินย้อยบริเวณพื้นถ้ำ การเปลี่ยนระดับน้ำใต้ดินอย่างรวดเร็ว อาจทำให้ความสมดุลถ้ำเปลี่ยนไป อาจเกิดการพังทลายของถ้ำและกลายเป็นหลุมยุบได้

ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิลักษณะเฉพาะตัวของหินปูนที่เกิดจากการละลายของน้ำใต้ดิน มีข้อสังเกตได้หลายประการ ซึ่งที่เด่นชัดคือพื้นผิวดินขรุขระและมักมียอดเขาแหลมจำนวนมากมาย เช่น เทือกเขาสามร้อยยอด เทือกเขาหินปูนในเขตจังหวัดกาญจนบุรี กระบี่ พังงา ตรัง สตูล บางครั้งอาจเห็นร่องรอยของหลุมยุบในอดีต เช่น ทะเลบัน ในจังหวัดสตูล เป็นต้น

สำหรับกรณีเหตุแผ่นดินไหวเกี่ยวข้องกับหลุมยุบได้อย่างไรนั้น

ในเชิงกลศาสตร์ แรงสั่นสะเทือนจากคลื่นแผ่นดินไหวที่รุนแรงมากพอจะเกิดผลโดยตรงต่อความเสถียรของโครงสร้างของโพรงถ้ำใต้ดิน และผลทางอ้อมคือระดับน้ำใต้ดินของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ อาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วฉับพลัน จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดความรุนแรงและระยะห่างจากจุดศูนย์กลางการเกิดแผ่นดินไหว โดยปกติพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหวขนาดรุนแรงคือ บริเวณใกล้รอยตะเข็บระหว่างแผ่นธรณี พื้นที่ตลอดแนวสันโค้งภูเขาไฟ และรอยเลื่อนมีพลังที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับรอยตะเข็บข้างต้นบ่อยครั้งหลังเกิดแผ่นดินไหวรุนแรง มักสังเกตเห็นการเกิดหลุมยุบหรือแผ่นดินยุบตัวจำนวนมากได้ในวงกว้าง

ผลเสียของการเกิดหลุมยุบ ถ้าเกิดตามที่อยู่อาศัย ทำให้ต้องเสียชีวิตเนื่องจากบ้านอาจมีรอยร้าวหรือยุบลงไป ทำให้ต้องสร้างบ้านใหม่และหากเกิดในพื้นที่ที่ต้องใช้ประโยชน์ เช่น การเพาะปลูก ทำให้ต้องสูญเสียพื้นที่ไปอย่างจำกัดตาม การเกิดหลุมยุบเป็นภัยที่เราสามารถคาดการณ์หรือศึกษาล่วงหน้าได้ ในการก่อสร้างโครงสร้างขนาดใหญ่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อหลุมยุบ ควรมีการสำรวจธรณีฟิสิกส์ใต้พื้นพิภพ เพื่อศึกษาธรรมชาติของโพรงถ้ำหรือช่องว่างใต้ดิน ซึ่งใช้งบประมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับมูลค่าโครงการ สำหรับชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่เกิดหลุมยุบ ให้รู้จักสังเกตบริเวณรอบๆ บ้านว่ามีการแตกร้าวของบ้านหรือไม่ ถ้ามีควรรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาตรวจสอบเพื่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน

หลุมยุบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่น่ากลัวเท่ากับภัยหลุมยุบที่มนุษย์เป็นผู้ก่อ ในอนาคตข้างหน้าหากยังไม่มี การวางแผนการใช้ทรัพยากรดินแร่เกลือกินอย่างเป็นระบบและเหมาะสมแล้ว อาจทำให้พื้นผิวดินบ้านเรากลายเป็นหลุมเป็นบ่อเหมือนผิวดวงจันทร์ ซึ่งคงจะต้องเดือดร้อนกันทั่วทุกคน

■ สัญญาณเตือนก่อนเกิดหลุมยุบ

สำนักธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย กรมทรัพยากรธรณี ให้ความรู้ว่า ก่อนเกิดหลุมยุบเราจะได้ยินเสียงคล้ายฟ้าร้องจากใต้ดิน ซึ่งเป็นผลมาจากการถล่มของเพดานโพรงหินปูนใต้ดิน หล่นลงมากระทบพื้นถ้ำใต้ดิน ก่อนที่จะยุบตัวเป็นหลุม ใช้เวลานานหลายนาทิจึงหรือหลายชั่วโมงหรือบางทีเป็นวัน ถ้าหากได้ยินเสียงแบบนี้ ให้รีบออกห่างจากจุดนั้นประมาณ 100 เมตร เพราะอาจเกิดหลุมยุบได้ และก่อนเกิดหลุมยุบ พื้นดินรอบข้างจะมีรอยร้าว เป็นวงกลมหรือวงรีแตกคล้ายแหหรือใยแมงมุม หรือกำแพง ร้าว เสาบ้านหรือต้นไม้ทรุดตัวหรือเอียง ประตูบ้านและหน้าต่างบิดเบี้ยวทำให้เปิด-ปิดยาก มีรอยปริแตกที่ผนัง

นอกจากนี้ หากพบเห็นต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ พืชผักของเราเหี่ยวเฉาเป็นบริเวณแคบๆ ให้ระวังไว้ เนื่องจากการสูญเสียน้ำของชั้นใต้ดินลงไปโพรงใต้ดิน ทำให้ดินมีความชื้นน้อย หากพบเห็นเหตุการณ์ลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมด รีบแจ้งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบ แต่หากเกิดหลุมยุบแล้ว รีบแจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือกรมทรัพยากรธรณีโดยด่วนและทำรั้วกันตั้งป้ายเตือน ซึ่งทางกรมทรัพยากรธรณีจะตรวจสอบว่าหากหลุมใหญ่ไม่มากจะให้หน่วยงานในท้องถิ่นที่กลบและห้ามทิ้งขยะลงไป เพราะจะทำให้ดินและน้ำใต้ดินเสียได้ หากหลุมใหญ่อาจต้องสำรวจและศึกษาฟื้นฟูพื้นที่ ถ้าพบว่าไม่ขยายวงกว้างแล้ว อาจใช้เป็นแหล่งน้ำของหมู่บ้านได้ นอกจากนี้แล้วทางกรมทรัพยากรธรณียังทำแผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดหลุมยุบแจกให้ชาวบ้าน เพื่อทราบจุดและปฏิบัติตัวให้ถูกต้องตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปให้ความรู้ รวมทั้งเพื่อให้ชาวบ้านสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขด้วย

ข้อมูล/หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

มนต์เสน่ห์ เมืองบาดาล จ. กาญจนบุรี

จิตติรัตน์ ธรรมสิทธิชัย

แหล่งท่องเที่ยวในเมืองไทยของเรามีหลายแห่งที่สวยงาม บางแห่งเรารู้จักและคุ้นหูเป็นอย่างดี แต่บางแห่งนั้นเราอาจจะไม่รู้จักระเพราะว่ายังไม่เคยมีโอกาสได้ไปสัมผัสเลยก็มี

สำหรับเมืองท่องเที่ยวที่จะมาแนะนำให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักเป็นอีกสถานที่หนึ่งในประเทศไทย ถ้าใครมีโอกาสต้องอยากแวะเวียนไปสัมผัสกับความงดงามที่แฝงไปด้วยมนต์เสน่ห์ของความอัศจรรย์อีกรูปแบบหนึ่งอย่างแน่นอน เพราะว่าสถานที่แห่งนี้ได้รับการขนานนามให้เป็นหนึ่งในอันซีนไทยแลนด์ (Unseen Thailand) ที่นี่...คือ เมืองบาดาล กาญจนบุรี หรือ “วัดวังแก้วเวการาม” ในอดีตนั่นเอง

ก่อนที่จะถูกน้ำจากเขื่อนวชิราลงกรณ์ทำให้กลายเป็น “เมืองบาดาล” หรือที่หลายคนเรียกว่า วัดใต้น้ำ “วัดวังแก้วเวการาม” เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรีมาก่อน หนังสือวิทยุสราญรมย์ฉบับนี้ขอเชิญชวนท่านผู้อ่านไปนั่งเรือล่องชมความงามของธรรมชาติ พร้อมๆ กับชมความมหัศจรรย์ของ “เมืองบาดาล” ซึ่งสามารถชมได้เฉพาะเวลาที่น้ำลงเท่านั้น !

“เมืองบาดาล” ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในอดีตเป็นวัดวังแก้วเวการาม ที่หลวงพ่อดุตตะมะ ชาวบ้านอพยพ ชาวกะเหรี่ยง และชาวมอญ ได้ร่วมกันสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2496 ณ บ้านวังกะล่ำ อำเภอสังขละบุรี

จังหวัดกาญจนบุรี ใกล้กับชายแดนไทย-พม่า ในบริเวณที่เรียกว่า “สามประสบ” ซึ่งเป็นจุดที่แม่น้ำสามสาย คือ แม่น้ำซองกาเลีย แม่น้ำบีคลี่ และแม่น้ำรันตี ไหลมาบรรจบกัน แต่ต่อมาในปี 2527 มีการก่อสร้างเขื่อนเขาแหลม หรือเขื่อนวชิราลงกรณ์ ทำให้น้ำเข้าท่วมตัวอำเภอสังขละบุรีเก่า รวมทั้งวัดวังแก้วเวการามด้วย

หลวงพ่อดุตตะมะ จึงได้ย้ายวัดมาอยู่บนเนินเขา ส่วนวัดเดิมได้จมอยู่ใต้น้ำมานานนับสิบปี และในช่วงฤดูแล้งราวเดือนมีนาคม-เมษายน น้ำลดจนสามารถสังเกตเห็นตัวโบสถ์ของวัดได้อย่างชัดเจน โดยสามารถนั่งเรือไปเที่ยวชมได้ แต่ในช่วงน้ำขึ้น น้ำจะท่วมสูงเกือบทั้งหมด เหลือเพียงยอดของโบสถ์ให้เห็นเท่านั้น ทำให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันซีนไทยแลนด์ ในชื่อ “เมืองบาดาล”

จุดเด่นหรือสิ่งที่น่าสนใจ คือ ซากปรักหักพังของวัดที่ยังหลงเหลือให้เห็นในปัจจุบัน ได้แก่ **หอรบขัง** ที่เหลือเพียงโครงสร้างกับเจดีย์สีขาวเด่นบนยอด ซึ่งเป็นเพียงสิ่งหนึ่งเดียวของวัดที่ไม่ถูกน้ำท่วมในยามน้ำในเขื่อนเต็ม **หอดฉัน** ที่เป็นโครงอาคารสี่เหลี่ยมเห็นช่องประตูหน้าต่างชัดเจน ชุ่มประตูทางเข้าโบสถ์ที่ยังคงมีเค้าโครงอยู่ และโบสถ์ของวัดที่ยังมีลวดลายชุ่มประตู หน้าต่างให้เห็น มีร่องรอยของช่องพระประดับผนังด้านในให้เห็น

ใครจะเชื่อว่าเมื่อน้ำลดจะปรากฏ “เมืองบาดาล”
ทั้งเมือง ให้ความงดงามของพระอุโบสถ ถึงสภาพของวัด
จะไม่สมบูรณ์เฉกเช่นเก่าก่อน แต่ยังคงคุณค่าและงดงามไม่
เสื่อมคลาย นอกจากนี้ ใกล้ๆ กัน เรายังได้พบกับวิถีชีวิตของ
ชาวมอญ รวมถึงสะพานไม้ยาวสุดลูกหูลูกตา ที่ชาวบ้านเรียกว่า
“สะพานมอญ” จากบริเวณสะพาน จะได้เห็นทิวทัศน์ภูเขาและ
พื้นน้ำโดยรอบ

เรียกได้ว่า “เมืองบาดาล”

ยังมีความสวยงามที่น่าประทับใจ
อีกมากมาย และพร้อมจะต้อนรับให้
ท่านผู้อ่านได้ไปสัมผัสกับธรรมชาติ
อันงดงามของจังหวัดกาญจนบุรีที่เรา
ยังไม่เคยรู้มาก่อน...ถ้าอยากรู้ว่าจะ
อันซีนขนาดไหน ต้องลองไปเที่ยวชม
พิพิธภัณฑสถาน “เมืองบาดาล” ด้วยตาตัวเอง
นะคะ

แหล่งข้อมูล : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระปุกดอทคอม

รู้จักอาเซียนผ่านคำศัพท์-คำย่อ ทางการทูตและการต่างประเทศ

ASEAN Association of South-East Asian Nations

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน จัดตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 เพื่อความร่วมมือและส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความเจริญทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และการบริหารในภูมิภาค โดยมี สมาชิกเริ่มแรก 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาบรูไนดารุสซาลาม ได้เข้าเป็นสมาชิก

ประเทศที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2527 เวียดนามเป็นสมาชิกประเทศที่ 7 เมื่อ พ.ศ. 2538 ลาวและพม่าเข้าเป็นสมาชิกพร้อมกัน เมื่อ พ.ศ. 2540 และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนลำดับสุดท้ายหรือประเทศที่ 10 เมื่อ พ.ศ. 2542

ASEAN Charter กฎบัตรอาเซียน

เป็นความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ที่จะให้สถานะทางกฎหมายหรือนิติฐานะแก่อาเซียน และวางกรอบโครงสร้างองค์กรใหม่เพื่อให้อาเซียนเป็นหน่วยงานที่ยึดมั่นมากยิ่งขึ้น ต่อกติกาและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ประเทศสมาชิกร่วมกันกำหนดขึ้น อันจะนำมาซึ่งการเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กฎบัตรอาเซียนยังมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือมากยิ่งขึ้น ด้วยการจัดตั้งองค์กรใหม่ๆ เพื่อปกป้องและส่งเสริมผลประโยชน์ของประชาชนอาเซียน เช่น องค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ได้ร่วมลงนามกฎบัตรฯ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 และเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551

ASEAN Secretariat สำนักงานเลขาธิการอาเซียน

ตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา มีหน้าที่ให้การสนับสนุนงานการประชุม ประสานงาน และเสนอข้อคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และมีเลขาธิการอาเซียนเป็นหัวหน้าสำนักงาน ทั้งนี้ นายแผน วรรณเมธี เป็นคนไทยคนแรกที่เคยดำรงตำแหน่งนี้ ระหว่าง พ.ศ. 2527-2529

และคนไทยคนที่สองคือ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 และจะดำรงตำแหน่งถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ASC

ASEAN Standing Committee

คณะกรรมการประจำอาเซียน

ประกอบด้วยอธิบดีกรมอาเซียนของทุกประเทศสมาชิก มีหน้าที่ควบคุม ดูแล ติดตามการดำเนินงานของกลไกและกิจกรรมต่างๆ ของอาเซียน ปกติจะประชุมปีละ 6 ครั้ง เป็นการประชุมในนามรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ในช่วงกลางระหว่างการประชุมประจำปีของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน

ASEAN SOM ASEAN Senior Officials Meeting

การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน

เป็นการประชุมระดับปลัดกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิก เพื่อติดตามและเสนอแนะนโยบายด้านการเมือง ความมั่นคง และเรื่องอื่นๆ ต่อรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน

ASEAN Special SOM ASEAN Special Senior Officials Meeting

การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนสมัยพิเศษ

เป็นการประชุมในลักษณะเดียวกับการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน แต่มีผู้แทนฝ่ายทหารของประเทศสมาชิกเข้าร่วมการประชุมด้วย เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535

AMM ASEAN Ministerial Meeting

การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน

เป็นการประชุมประจำปีของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นประธานคณะกรรมการประจำอาเซียนจะเป็นเจ้าภาพ ส่วนใหญ่จะจัดการประชุมในช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี

ACC ASEAN Coordinating Committee

คณะมนตรีประสานงานอาเซียน

ประกอบด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ทำหน้าที่ในการเตรียมการประชุมของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน และประสานงานกับคณะมนตรีประชาคมอาเซียนต่างๆ เพื่อความสอดคล้องกันตามนโยบาย ประสิทธิภาพและความร่วมมือระหว่างกัน

AEM ASEAN Economic Ministers Meeting

การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน

เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรีพาณิชย์หรือรัฐมนตรีด้านการค้าต่างประเทศ ปกติจัดขึ้นปีละครั้ง ประมาณเดือนกันยายน/ตุลาคมของทุกปี เพื่อหารือ ทบทวนและพิจารณากำหนดแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน

AFMM ASEAN Finance Ministerial Meeting

การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน

จัดขึ้นปีละครั้ง ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2540 ต่อมาได้มีการจัดการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียนกับญี่ปุ่น (AFMM + Japan) เพื่อหารือเกี่ยวกับความร่วมมือในการแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจและความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นให้แก่อาเซียน อาทิ แผนมียาชาวา ควบคู่กันไปด้วย

AMMH ASEAN Ministerial Meeting on Haze

การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนเกี่ยวกับปัญหาหมอกควัน

จัดขึ้นตามความจำเป็นและด้วยความเห็นชอบของทุกประเทศสมาชิก เพื่อติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านปัญหาหมอกควัน

ASEAN Summit ASEAN Heads of State/Government Meeting

การประชุมสุดยอดอาเซียน

เป็นการประชุมระดับผู้นำรัฐบาลอาเซียน ปัจจุบันมีการประชุมเป็นประจำทุกปี โดยประเทศสมาชิกอาเซียนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ

ASEAN Troika กลุ่มผู้ประสานงานของอาเซียน

เป็นข้อเสนอของไทยในการประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการ ณ กรุงมะนิลา เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากผู้นำประเทศ/รัฐบาลอาเซียน เป็นกลไกเฉพาะกิจในระดับรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้อาเซียนสามารถ

แก้ไขและร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันท่วงทีและใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสันติภาพ และในเรื่องที่อาเซียนมีความห่วงกังวลร่วมกันว่ามีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อสันติภาพและเสถียรภาพของภูมิภาค ทั้งนี้ กลุ่มผู้ประสานงานอาเซียนจะปฏิบัติงานโดยยึดหลักการที่สำคัญของอาเซียน คือหลักฉันทามติ และการไม่แทรกแซงกิจการภายใน กลุ่มผู้ประสานงานอาเซียนประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศที่เป็นประธานคณะกรรมการประจำของอาเซียนในปัจจุบัน อดีต และอนาคต

ACE ASEAN Centre for Energy

ศูนย์พลังงานอาเซียน

จัดตั้งขึ้นที่กรุงจาการ์ตา เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2542 มีหน้าที่ในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างสมาชิกอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคในการศึกษา วิจัย และดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาด้านพลังงาน

ACF ASEAN Cultural Fund

กองทุนวัฒนธรรมอาเซียน

จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม/โครงการความร่วมมือของอาเซียนด้านวัฒนธรรมและสนเทศ โดยใน พ.ศ. 2521 รัฐบาลญี่ปุ่นได้บริจาคเงินจำนวน 5,000 ล้านเยน หรือประมาณ 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่กองทุนฯ เพื่อนำดอกผลไปใช้ในการสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมความร่วมมือต่างๆ

ADF ASEAN Development Fund

กองทุนเพื่อการพัฒนาอาเซียน

ASEAN Community ประชาคมอาเซียน

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547
เกาะบาหลี่ ได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน
ฉบับที่ 2 เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนใน 3 ด้านหลัก
ภายใน พ.ศ. 2563 ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน

AEGDM ASEAN Experts Group on Disaster Management

การประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ

AEY ASEAN Environment Year

ปีสิ่งแวดล้อมอาเซียน

กำหนดให้มีขึ้นทุก 3 ปี เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับ
ประชาชนทุกระดับในสังคม รวมทั้งส่งเสริมความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม
แก่สาธารณชนในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

AF ASEAN Foundation

มูลนิธิอาเซียน

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการ
สร้างจิตสำนึกของความเป็นอาเซียนในหมู่ประชาชน และเพื่อ

ให้การสนับสนุนกิจกรรม/โครงการเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกอาเซียนอย่างเท่าเทียมกัน มีสำนักงานอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

AFTA ASEAN Free Trade Area

เขตการค้าเสรีอาเซียน

จัดตั้งขึ้นตามมติของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 4 เพื่อส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยให้มีการลดอัตราภาษีศุลกากรที่เท่ากันตามระยะเวลาที่กำหนด เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2536 โดยให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ ลดอัตราภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละ 0-5 ภายใน พ.ศ. 2546 และมีระยะเวลาผ่อนผันสำหรับประเทศสมาชิกใหม่อีก 4 ประเทศ ตามช่วงเวลาก่อน/หลังที่เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน

AFTA Council ASEAN Free Trade Area Council

คณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน

เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรีคลัง เพื่อหารือและติดตามการดำเนินงานในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ปกติจะจัดขึ้นประมาณปีละครั้ง ในช่วงการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน

AHRB ASEAN Human Rights Body

องค์การสิทธิมนุษยชนอาเซียน

จัดตั้งขึ้นตามข้อ 14 ของกฎบัตรอาเซียน มีอำนาจหน้าที่ในการพิทักษ์และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในประเทศสมาชิกอาเซียน

AIA

ASEAN Investment Area

เขตการลงทุนอาเซียน

จัดตั้งขึ้นตามกรอบความตกลงว่าด้วยเขตลงทุนอาเซียนที่ลงนามเมื่อ พ.ศ. 2541 เพื่อส่งเสริมให้มีภาวะการลงทุนที่โปร่งใสและเสรีในอาเซียนในอันที่จะดึงดูดการลงทุนจากภายในและภายนอกภูมิภาค โดยให้ประเทศสมาชิกเปิดให้มีการลงทุนทางอุตสาหกรรม และให้มีการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2553 และแก่นักลงทุนทั่วไปภายในปี พ.ศ. 2563 โดยครอบคลุมการลงทุนโดยตรงทั้งหมดในสาขาอุตสาหกรรม การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ รวมทั้งการบริการที่เกี่ยวข้องกับสาขาการผลิตดังกล่าว ยกเว้นการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

AIA Council

ASEAN Investment Area Council

คณะมนตรีเขตการลงทุนอาเซียน

เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรีที่ดูแลงานด้านการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกำหนดนโยบายและกำกับการดำเนินงานจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน ปกติมีการประชุมปีละครั้ง

AICO

ASEAN Industrial Cooperation Scheme

โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมอาเซียน

เป็นมาตรการเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบในรูปสินค้าสำเร็จรูป/กึ่งสำเร็จรูป เพื่อใช้ในการผลิตทางอุตสาหกรรมระหว่าง

บริษัทที่ตั้งอยู่ในประเทศอาเซียน อันจะเป็นการสนับสนุนการแบ่งกันผลิตและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมในอาเซียน โดยจะต้องเป็นความร่วมมือตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป และมีคนชาติประเทศสมาชิกอาเซียนมีหุ้นส่วนอยู่ในแต่ละบริษัทอย่างน้อยร้อยละ 30 สินค้าที่ได้รับอนุมัติให้อยู่ในโครงการ จะได้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในอัตราร้อยละ 0-5 ในทันที โดยไม่ต้องรอให้เขตการค้าเสรีอาเซียนมีผลบังคับใช้

AIPA

ASEAN Inter-Parliamentary Assembly Organization

สมัชชารัฐสภาอาเซียน

เป็นเวทีการประชุมของผู้แทนรัฐสภาของประเทศสมาชิกอาเซียน จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ปฏินญาข้อ 16

เมื่อเราโตขึ้นถึงวัยอันควร
เรามีสิทธิที่จะแต่งงาน
สร้างครอบครัว
โดยความยินยอม
พร้อมใจกับทั้งสองฝ่าย

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

ปฏินญาข้อ 17

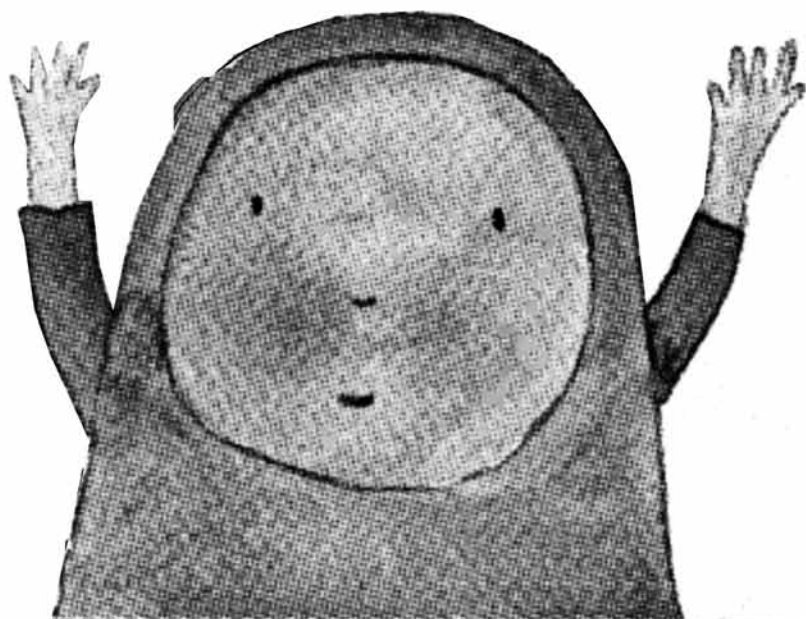
เรามีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของสิ่งของเรา
และไม่มีใครมีสิทธิที่จะเอาทรัพย์สิน
ของเราไปโดยที่เราไม่อนุญาต

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

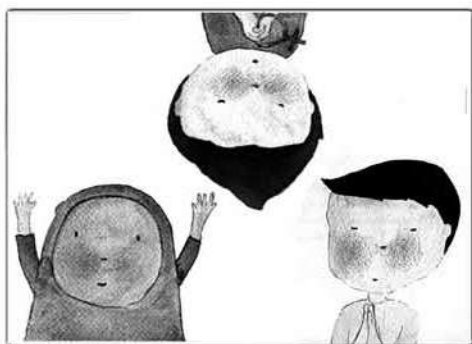
ปฏินุญาข้อ 18

เราทุกคนมีอิสระภาพแห่งความคิด
และมีอิสระภาพที่จะเลือกนับถือศาสนา

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

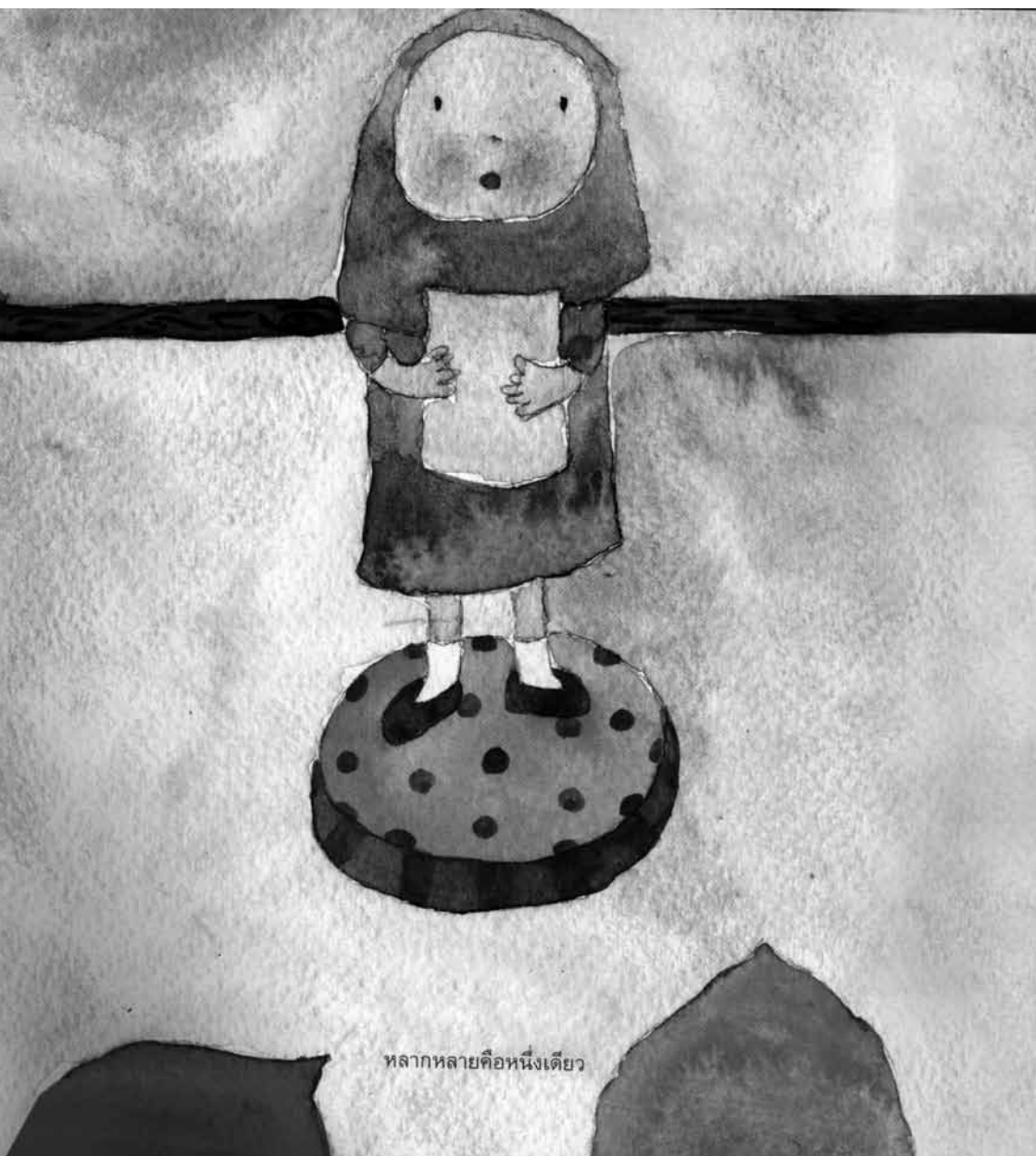

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

“ข้าพเจ้าตระหนักรู้ถึงความทุกข์จากการหาประโยชน์ส่วนตัว ความอยู่ดีธรรมทางสังคม การลักขโมย และการกดขี่ และตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะทำทานด้วยการแบ่งปันเวลา พลัง และทรัพย์สิน ให้แก่ผู้ที่มีความจำเป็น ข้าพเจ้าตั้งจิตตั้งมั่นว่า จะไม่ลักขโมยและไม่ครอบครอง สิ่งที่ควรเป็นของผู้อื่น ข้าพเจ้าจะเคารพทรัพย์สินของผู้อื่น และจะคอยปกป้องไม่ให้ผู้อื่นหาผลประโยชน์บนความทุกข์ ของมนุษย์หรือสรรพสัตว์อื่นๆ ”

ดิช นัท ฮันท์

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

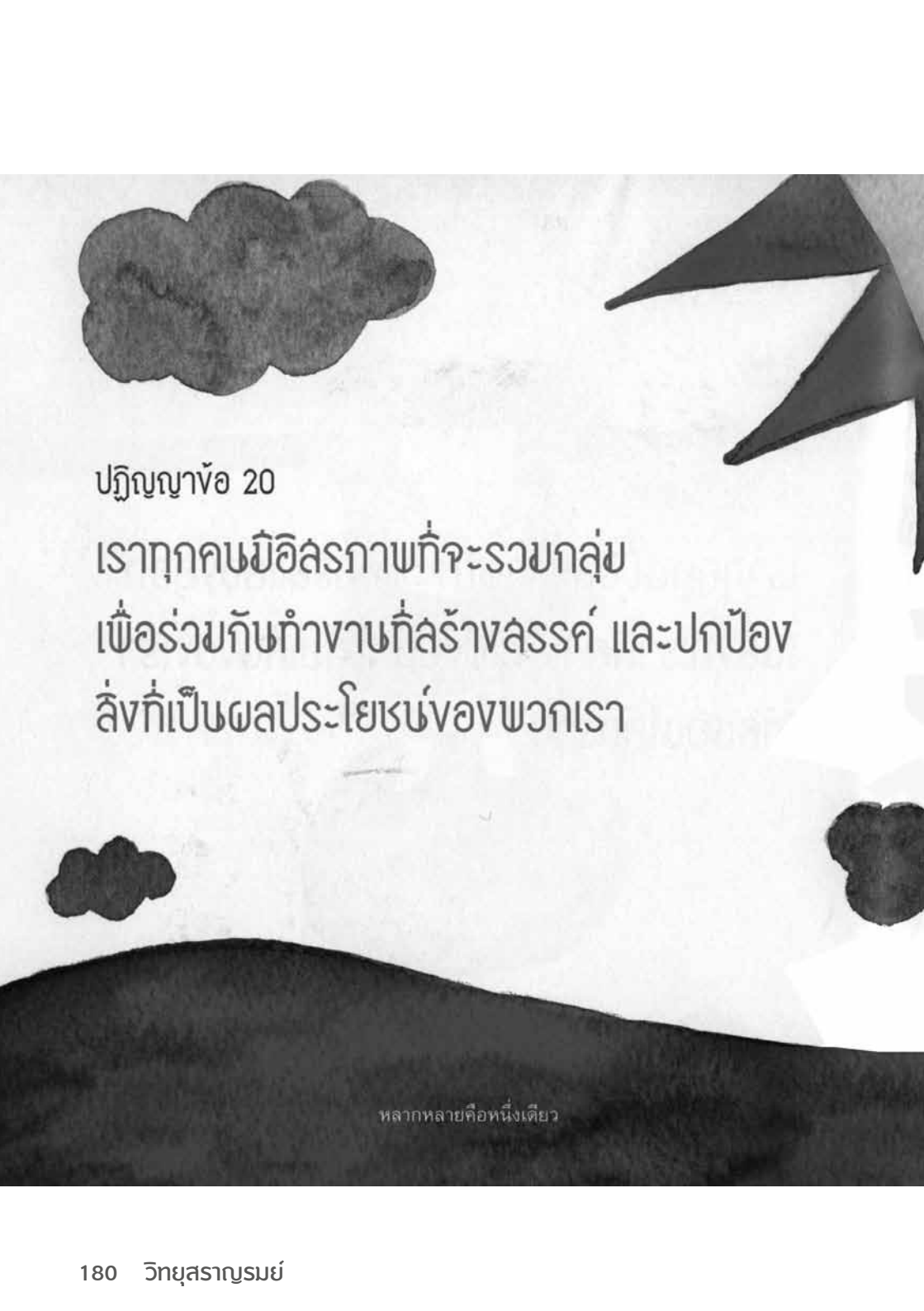

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

ปฏินญาข้อ 19

เราทุกคนมีอิสรภาพที่จะพูดหรือแสดงออก
ในสิ่งที่เราคิด และแบ่งปันความเห็นของเรา
ให้คนอื่นได้ทราบ

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

ปฏิกณฺฑาข้อ 20

เราทุกคนมีอิสรภาพที่จะรวมกลุ่ม
เพื่อร่วมกันทำงานที่สร้างสรรค์ และปกป้อง
สิ่งที่เป็นผลประโยชน์ของเรา

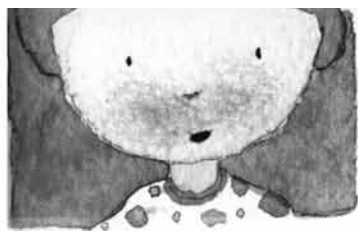
หลากหลายคือหนึ่งเดียว

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

ปณิญาข้อ 21

เราทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ
เมื่อเราโตขึ้นเรามีสิทธิที่จะเลือกผู้นำประเทศ
โดยการออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทน
ตามความชอบของเรา

เราทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงและได้รับบริการสาธารณะ
ในประเทศของเราอย่างเสมอภาค

หลากหลายคือหนึ่งเดียว

ท้ายเล่ม

สวัสดีค่ะท่านผู้อ่านหนังสือวิทยุสราญรมย์ทุกท่าน

หลังจากหายหน้าหายตาไปประมาณ 6 ปี ดิฉันก็กลับมาทำหน้าที่
ที่สถานีวิทยุสราญรมย์/กองวิทยุกระจายเสียง อีกครั้งค่ะ

ในการกลับบ้านเดิมครั้งนี้ ดิฉันรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับ
ความไว้วางใจจากนายสถานีวิทยุสราญรมย์/ผู้อำนวยการกองวิทยุกระจายเสียง
ให้มาทำหน้าที่ “บรรณาธิการ” หนังสือวิทยุสราญรมย์

ถึงแม้ว่าจะเคยผ่านงานทำหนังสือมาก่อน เมื่อครั้งที่อยู่
สถานีวิทยุสราญรมย์/กองวิทยุกระจายเสียง เมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว
ก็ขอเรียนว่า ครั้งนั้นเป็นเพียงเด็กฝึกงาน โดยมีคุณประภัสสร เสวิกุล
บรรณาธิการคนแรกของหนังสือวิทยุสราญรมย์ เป็นอาจารย์ผู้สอน แต่
มาถึงตอนนี้ ต้องลงมือทำงานด้วยตัวเอง ต้องติดต่อหานักเขียนมาเขียน
เรื่องให้ ต้องติดต่อโรงพิมพ์ ต้องพิสูจน์อักษร แต่คอยโล่งใจหน่อยที่ว่า เวทีนี้
ยังมีพี่เลี้ยงอยู่ มีปัญหาอะไร คุณประภัสสรก็ยังเป็นพี่เลี้ยงที่สามารถพึ่งพาได้
ตลอดเวลา ยิ่งกว่านั้น น้องๆ ทุกคนในกอง ก็ยังร่วมแรงร่วมใจให้ความช่วยเหลือ
อย่างดี ผลก็คือหนังสือวิทยุสราญรมย์ที่อยู่ในมือของท่านนั่นเอง

หนังสือวิทยุสราญรมย์ฉบับนี้ ยังคงได้รับความกรุณาจาก คุณสุภาศิริ
อมตยกุล ภริยาเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอซอร์ อดีตผู้อำนวยการกองวิทยุ
กระจายเสียง และนายสถานีวิทยุสราญรมย์ ที่แนะนำเมืองวอซ-วาฟ “เวนิส
ของโปแลนด์” พร้อมภาพถ่ายสวยๆ ให้ท่านผู้อ่านรู้จัก

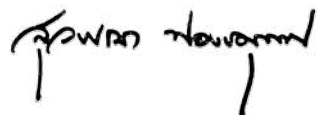
นอกจากนี้ ดิฉันขอขอบคุณคุณหลิง ชื่อ (Ling Shuo) หัวหน้าแผนก
รายงานข่าวพิเศษ สำนักงานใหญ่สำนักข่าวซินหัวในกรุงปักกิ่ง อดีตหัวหน้า
สำนักข่าวซินหัวประจำกรุงเทพฯ ที่ได้กรุณาเอื้อเฟื้อภาพประวัติศาสตร์ 3 ภาพ
ประกอบคำปราศรัยเรื่อง “การเปิดสัมพันธ์ไมตรีไทย-จีน ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์
ปราโมช” ของท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “วิทยุสราญรมย์” เล่มแรกในฐานะ
บรรณาธิการของดิฉัน คงให้ทั้งสาระความรู้ และความเพลิดเพลิน และแน่นอน
ที่สุดค่ะ คำติชมหรือข้อเสนอแนะของท่านผู้อ่านทุกท่านมีส่วนอย่างมากที่ทำให้
น้องๆ และดิฉัน ทำหนังสือดีๆ ออกมาให้ท่านได้อ่านกันค่ะ

อย่างไรละก็ อ่านหนังสือวิทยุสราญรมย์แล้ว กรุณาให้กำลังใจ
เราโดยการรับฟังรายการของสถานีวิทยุสราญรมย์ วิทยุการทูตเพื่อประชาชน
โดยกระทรวงการต่างประเทศ ทางคลื่นความถี่ AM 1575 KHz ด้วยนะคะ
ตามผังรายการท้ายปกหลังค่ะ

พบกับใหม่ในหนังสือ “วิทยุสราญรมย์” ฉบับต่อไปค่ะ

ขอแสดงความนับถือ

(สุวรรณา ฟองสมุทร)

វិទ្យុស្រាវជ្រាវ AM 1575 KHz

www.mfa.go.th/multimedia